1 березня 1946 р. КОРНБЕРГ.

ЧУЖИНОЮ

Число 2 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС Рік 1.

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ БАТЬКО

Свою Україну любіть,
Любіть її...Во время люте,
В останнюю тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Т.Шевченко.

Минає 85 років з того часу, як далеко на чужині, в хмурному, вогкому й непривітному Петербурзі помер український поет-кобзар, великий український батько-пророк, борець і мученик за волю України Тарас Шевченко.

Останні його мрії, великі думи-слова линули на рідні широкі степи свого страдницького знедоленого краю. В останні хвилини свого життя він згадував Дніпро, німі могили, пригадував минуле України й думав про її майбутнє.

Він мучився тяжко, бо вмирав на проклятій чужині. Та все ж надіявсь він, що правда переможе, „бо сонце встане й оскверкену землю спалить", що Україна буде вільно жити, як колись.

Тільки в безмежній любові до свого уярмленого краю він розумів справжнє життя. Щодня, щохвилини він думав про час його визволення, писав, боровся, закликав увесь покривджений нарід до зброї.

Та надійшла тяжка пора. Були то роки, коли Москва завзялась нищити все під ряд, що звалось українським. Та ніколи не корився Тарас Шевченко, він був непохитний і незломний.

В своїх думах, піснях, поемах Тарас Шевченко нагадував застрашеним, закутим в кайдани українцям про минулу славу України, нагадував:„ хто ви? ким? защо закуті?", навчав любити свій край, жити в дружбі, закликав до боротьби за волю.

Московські посіпаки не могли терпіти такої сміливости Тараса Шевченка, уачстника Кирило-Методіївського Братства й поета що писав бунтівничі твори, заарештовують його й зовсім забороняють будьщо писати й малювати.

Несучи тяжкі знущання й муки на чужині, Тарас Шевченко ще більш полюбив свій край. На засланні в Орській фортеці він писав:

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу...
За неї душу погублю!

В дні страшної розпуки він жив лише мрією про волю України, що ось незабаром побачить могутній Дніпро. Крадучись „неначе злодій понад Уралом" він виймав зза халяви книжечку, огризок олівця й писав Андрієві Козачковському, приятелеві з Переяслава:

... Ізгадую Україну,-
І згадать боюся,-
І там степи, і тут степи
Та тут не такії:
Руді, руді аж червоні,
А тут голубії.
...А іноді так буває,
Що сльози не стане,-
І благав би я о смерті-
Так ти, і Україна,
І Дніпро крутоберегий,
І надія, брате,
Не даєте мені Бога
О смерті благати.

Тільки від десяти тяжких років мук на чужині Шевченко повертається з заслання вже зовсім немічним, з навіки втраченим здоровям, але ще більш стійким і відвертим. Він сміло закликав братів до зброї, одностайно громадою виступити проти московських катів.

В 1858 році маючи вже тяжкий стан здоровя він закликав:

...А щоб збудить
Хиренну волю, треба миром,
Громадою обух сталить,
Та добре вигострить сокиру-
Тай заходиться вже будить.

Великий поет не міг спокійно дивитися на тих перевертнів-земляків, що в погоні за особистим щастям гнулися перед московськими верховодами ганьблячи свій нарід, культуру й мову.

Штовхаюсь я; аж землячок,
Спасибіг признався,
З цинковими гудзиками:
-„Де ти здзесь узялся?"
-„З Укаіни!" -„Та як же ти
По здешному й говорить не вмієш?"
-„Ба ні, кажу,
Говорить вмію
Та не хочу"- „Екой чудак!
Я всі входи знаю;
Я тут служу, коли хочеш
В дворець попитаюсь
Ввесті тебе. Только, знаєш,
Ми, брат, просвіщонні,-
Не поскупісь полтінкою..."

Так в славозвісній проти-московській поемі „Сон" змальовує він українців-перевертнів, які втративши всю душу людини, пішли на службу своєму найлютішому ворогові, допомагаючи здирати шкуру зі своїх братів-гречкосіїв.

Влітку 1859 року Шевченкові випадає щастя побувати в рідному краю хоч і не довго. Прийшла заборона й він мусів вертатись в московщину.

Ще більший смуток і біль охопив поета. Він скрізь бачив тяжку панщину, тяжку кривду. Від колишніх козацьких вільностей і найменьших слідів не лишилося. Москва немилосердно мстилася над українцями, ще за виступ гетьмана Івана Мазепи й кошового Костя Гордієнка-Головка, силу силенну люду гнала в холодний Сибір.

Панував тяжкий режім Москви. Занепадала українська культура й освіта, Москва перетворювала колись вільний, нівідкого незалежний могутній край в свою провінцію.

Та всеж Шевченко відчував, що дух прадідів великих в народі ще не згас, Украіна встане. Надіявсь, що прийде той час, коли:

Оживуть степи, озера,
І неверстовиї,
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святиі простеляться.

Та десятого березня 1861 року самотній на чужині помер великий співець і батько українського народу. Незабаром завдяки великому зусиллю українських діячів тіло Шевченка було перевезено на Україну й урочисто поховано на могилі біля Канева „де реве ревучий".

Минали роки. Все більш і більш нарід переймається закликом і заповітами великого борця. Вже в визвольні змагання 1917-1921 рр. створюються численні українські курені й полки, які під блакитно-жовтими стягами вперто боролися за вільну демократичну Украіну, щоб була:

В своій хаті своя правда
І сила й воля.

Бо так казав Тарас Шевченко.

Бійці Украінської Повстанчоі Армії нещадно нищили фашистівські орди, бо Украіна прагне бути вільною, демократичною, ні від кого незалежною державою, щоб була свобода кожній людині.

Ніколи не вмре, не поляже слава про нашого великого співця й пророка, великого борця за волю Украни.

Хай з дня у день по світу гремить про нього слава!

Хай його пісні й думи породжують велику безмежну любов до свого рідного краю.

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
на Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.

Поховайте та вставайте,
Кайдани пррвіте
І вражою злою кровю
Волю окропіте.
І мене в сімі великій,
В сімі вольній, новій
Не забудьте спомянути
Не злим тихим словом.

Переяслав
25. грудня, 1845р.

ХОЛОДНИЙ ЯР

У всякого своє лихо,
І в мене не тихо;
Хоч не своє - позичене,
А все таки лихо,
Нащо б, бачся, те згадувать,
Що давно минуло,
Будить Бог-знає колишнє?
Добре, що заснуло!..
Хоч і Яр той! Вже до його
І стежки малої
Не осталось, і здається,
Що ніхто й ногою
Не ступив там. А згадаєш-
То була й дорога
З монастиря Мотриного
До Яру страшного.
В Яру колись гайдамаки
Табором стояли,
Лагодили самопали,
Ратища стругали.
У Яр тоді сходилися,
Мов із хреста зняті,
Батько з сином і брат з братом
Одностайне стати
На ворога лукавого,
На лютого ляха.

Де ж ти дівся, В яр глибокий
Протоптаний шляху?
Чи сам заріс темним лісом,
Чи то засадили
Нові кати? Щоб до тебе
Люди не ходили
На пораду: що їм діять
З добрими панами,
Людоїдами лихими,
Новими ляхами?
Не сховаєте! Над Яром
Залізняк витає
І на Умань позирає,
Гонту виглядає.
Не ховайте, не топчіте
Святого закона,
Не зовіте преподобним
Лютого Нерона!
Не славтеся царевою
Святою войною,
Бо ви й самі не знаєте,
Що царики [illegible] коять,
А кричите, [illegible]о несете
І душу і шкуру
„За отечество!.." Їй-Богу,
Овеча натура;
Дурний шию підставляє
І не знає за що!
Та ще й Гонту зневажає,
Ледаче ледащо:
„Гайдамакі не воіни,-
Разбойнікі, вори,
Пятно в нашей історіі"...
Брешеш людоморе!
За святую правду-волю
Розбойник не стане,
Не розкує закований
У ваші кайдани
Народ темний: Не заріже
Лукавого сина,
Не розібє живе серце
За свою країну!
Ви-розбойники не ситі,
Голодні ворони!
По якому правдивому,
Святому закону
І землею, всім даною,
І сердешним людом
Торгуєте? Стережіться ж,
Бо лихо вам буде,
Тяжке лихо!.. Дуріть дітей
І брата сліпого,
Дуріть себе, чужих людей,
Та не дуріть Бога!
Бо в день радости над вами
Розпадеться кара,
І повіє огонь новий
З Холодного Яру.

Вюнища
17. грудня, 1845р.

МЕНІ ОДНАКОВО, ЧИ БУДУ

Мені однаково, чибуду
Я жить в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині-
Однаковісінько мені.

В неволі виріс між чужими,
І неоплаканий своіми,
В неволі, плачучи, умру,
І все з собою заберу-
Малого сліду не покину
На ваші славній Україні.
На нашій-не своій землі.
І не помяне батько з сином,
Не скаже синові:-„Молись.
Молися, сину: За Вкраіну
Його замучили колись."

Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та не однаково мені,
Як Украіну злії люди
Присплять, лукаві і в огні
Іі, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

В казаметі
1847

Т А Р А С Ш Е В Ч Е Н К О
(з в и б р а н и х п о е з і й)

Н А Ш І П Р А Г Н Е Н Н Я

Чужинці іноді не розуміють нашого світогляду - світогляду украінців - емігрантів. Буває, що роблять самі різноманітні припущення й закиди, деколи навмисне, щоб оганьбити наш нарід, деколи через незнання нашоі історіі, наших умов, наших звичаів. Це тоді, як ми можемо відверто на повний голос на ввесь світ сказати, що ми - демократи. І шлях великоі, справді людськоі демократіі - це наш шлях.

З давніх давен наш багатострадницький украінський нарід показував себе, як вільнолюбивий нарід, як нарід, що не терпить будь якого гніту, шанує вільність всіх інших народів, завжди прагне до великоі дружби людства.

І хто тільки з чужинців, що має серце людини - демократа, уважно придивлявся до життя украінців, мав змогу проглянути сумну і славну історію Украіни, той казав:

-Так, украінці від часу іх істнування є демократи. Вони завжди стояли й стоять в обороні волі й щастя людства. Можливо через це й поневірялись більше ніж інші народи світу.

Демократичний світогляд і тяготіння до великоі дружби з чужинцями можна спостерігати ще до істнування могутньоі Київськоі Держави.

Грецькі вчені Маврікій та Прокопій в шостому столітті так писали про наших далеких прадідів:

„Вони ласкаві з чужинцями, гостять іх у себе й проводжають з одного місця до другого,- куди ім треба, і буває навіть, що як гостеві станеться якась кривда через недбалість господаря, то той, хто прийняв потім гостя, виступає проти недбалого хазяіна, вважаючи собі честю стати в обороні гостя. Рабів своіх не затримують в неволі на завжди, як інші народи, а визначають ім певний час, після чого дають на вибір: вернутися додому з певною нагородою за службу, чи зістатися серед них вільними людьми.

Ці працьовиті люди не хочуть нікому служити, або бути під чиєюсь владою, й інших нікого не примушують працювати для себе".

Всі чужинці оповідаючи про наших предків підкреслюють іх щирість, людяність, ласкаву вдачу, вільнолюбивість.

За княжих часів ми мали державні вічі, які вирішували долю краю, які закликали князів і проганяли іх, коли вони не підкорялися волі народу, або зловживали даною ім від народу владою.

Надто великим виявом демократіі показали себе украінці в часи козацтва - істнування славноі Січі Запоріжськоі. В ті часи дикого режиму наших сусі[illegible]бливо в Москівщині,- Украіна була землею іншого світу й розуміння. І коли тоді проходили великі війни, тяжкі бо[illegible]о ізза [illegible]ь вольностей - тобто демократіі, з країнами [illegible]шливого ладу, що по[illegible]

Адже кожному відомо, що на Україні не було того жахливого кріпацтва доти, поки не принесла його Москва, не було тієї різниці - прірви між"панами" і „хлопами", як це було в Польщі, де кожний старший міг на власну руку скарати меньшого. Українці в ці часи вели лише оборонні війни, бо ніколи не мали на меті привласнення інших земель, як це настирливо робили Московські царі, щоб мати більше рабів-невільників, нестворювали жахливих ярмарків, де продавалися невільники. Кожен чужоземець, що всілякими шляхами потрапляв в наш край, міг вільно як рівний з рівним жити.

Особливо характерний демократичний був у могутній українській фортеці на Запоріжській Січі.

На Січ прибувала молодь, часто й літні чоловіки, що б стійко стати на обороні від ворогів, які нападали з усіх кінців на привабливі багаті українські степи. Вони вільними голосами вибирали собі кошового та інших старшин. Кожний час вони могли перебрати їх, коли вони не виконували волю всього товариства. Ніхто з братчиків не переслідувавсь за його вільний вибір в голосуванні, ніхто підими й хитрими шляхами не приневолював голосувати за того, кого люд не долюблює.

Та вороги вольностей натискували.

Славний український полководець Іван Богун в 1654 році в Переяславі відмовився підписувати умову з Москвою, бо він тоді вже бачив, що північ живе зовсім іншим життям-там зовсім відсутнє будьяке народоправство, тобто відсутня будьяка демократія.

-„ Не гаразд ми чинимо, що складаємо таку умову з Москвою. Там панує жахливе кріпацтво, нещадно душить один одного, щоб вислужитись перед своїми верховодами, а ми люди вільні. Ці сусіди ніяк не терпітимуть нашого народоправста"- так сказав Іван Богун.

І от в 1775 році Москва підступом зруйновує Запоріжську Січ. А це приносить великий удар українській вольності.

Отже, хоч в наслідок пригнічення сторонньою силою народоправство перестало існувати в житті, то не перестало жити в думках вірних синів краю, як ідеал, як шлях до світлого майбутнього.

Великий український поет-пророк і демократ Тарас Шевченко, виступаючи проти московського режиму, писав:

Дуріть себе, чужих людей
Та не дуріть Бога!
Бо в день радости над вами
Роспадеться кара,
І повіє огонь новий
З Холодного Яру.

Не московські царі з їх деспотизмом, а заокеанська Республіка в Америці була йому прикладом:

Чи діждемося Вашингтона
З святим і правидним законом.
А діждемось таки колись.

Вже в двадцятому столітті українці під проводом великого демократа, борця за самостійність України Симона Петлюри сміливо виступили в новий бій за здійснення демократичного ладу, подібно тому, який існує в Англії, Америці, та багатьох інших країнах, де є повна свобода людині. Та все ж і в ці бурхливі роки не довелося ці прагнення здійснити.

Наші прагнення-прагнення демократів. Тільки один той, хто не розуміє нас, або зявляється ворогом всякої демократії, фашистом, зважить фальшувати наші погляди- погляди демократів.

Наша справа, справа українців - емігрантів нога в ногу йти в рядах прогресивного демократичного людства. Адже ж справа демократії це є також і наша справа, яку ми завжди відстоювали, відстоюємо й будемо непохитно відстоювати.

О.Степиченко.

... ооо О ооо ...

ЩО ДІЄТЬСЯ В СВІТІ

Постанови в справі емігрантів

Загальні Збори ОЗН відкинули одноголосно совітські пропозиції в справі втікачів, переселених осіб та емігрантів, ухвалюючи, що нікого з емігрантів, якщо є в них переконливі причини, не будуть насильно репатріювати та що їхню долею піклуватиметься окрема організація, що проведе загальну реєстрацію, видасть документи для без - державних та заопікується у всьому життєвими умовами, переселенням з Німеччини в інші держави на заході Европи чи до Америки.

Ці постанови не стосуються воєнних злочинців, що будуть видані тим державам, у яких вони зробили свої злочини.

Совітський делегат намагався додати до тих постанов три поправки, але їх Загальні Збори відкинули - першу 3I голосом проти I0, другу- 29 проти 8 і третю - 26 проти I0 голосів. Вишинський домагався, щоб I) емігранти в таборах не вели ніякої пропаганди проти з'єднаних націй та проти повороту додому; щоб 2) команду в таборах передати військовим старшинам тих держав, з яких емігранти походять і 3) щоб зрадників та воєнних злочинців не вважати за емігрантів, але негайно передати до тих держав, що їх вони покинули.

Загальні Збори постановили, що воєнних злочинців вишукуватиме міжнародня, безстороння комісія.

Постанови Загальних Зборів попередила жвава дискусія. Совітські пропозиції піддержала Польща і Югославія. Представники Америки та Англії гостро виступили проти совітських домагань. Найцікавішою та найважливішою промовою в обороні емігрантів був виступ пані Рузвельт, яка заявила, що совітські домагання заперечують усі ідеали демократії та права людини на свободу слова й дії. Вона запротестувала, що управу таборів передати тим старшинам з тих держав,звідки емігранти походять, бо тоді треба було б комісії генерала Франка передати Еспанських емігрантів.

Промову пані Рузвельт довго оплескували учасники Загальних Зборів ОЗН, і це була найдовша овація на цьому засіданні.

Інші делегати стверджували, що тяжко знайти межу між пропагандою та інформацією.

З відповіддю на промови західних делегатів виступив Вишинський, що сказав дослівно: „Не обмежена свобода, що її проповідує пані Рузвельт, не може мати місця в моїй державі. Волю і дії людей треба обмежувати, бо інакше вони будуть вбивати й красти. Це саме стосується і держав та урядів. Свободу обмежує саме життя. Інакше не могло б бути ніякої суспільности, ані спільноти держав".

Остаточне вирішення справи емігрантів на Загальних Зборах ОЗН означає перемогу гуманности і справжньої демократії. Тепер над емігрантами не тяжить марево примусу, їм не загрожує ніяка небезпека і вони з вірою в найкращі ідеали могтимуть будувати своє життя на чужині.

(Наше Життя)

СПІРНІ ПРОБЛЕМИ

Англо-саксонська преса дедалі більше цікавиться розбіжностями , що існують між Америкою, Англією та Росією. „Обсервер", газета, що досі була настроєна досить прихильно до совітської політики, докладно аналізує ці спірні питання і налічує їх сім.

1) Справа атомової бомби. Це переважно суперечність американсько-російська.

2) Контроля над Японією. Це теж суперечність переважно американсько-російська. Америка хоче затримати контролю над Японією в своїх руках так, щоб інші союзники були тільки репрезентовані в дорадчій комісії, що має перебувати в Вашингтоні. Росія хоче, щоб союзницька комісія перебувала в Токіо і щоб Росія брала контролі над Японією також участь, як і Америка.

3) Східня Европа. Америка не схильна визнавати територіяльні зміни, „що відбулися без висловленої волі зацікавлених народів" і не хоче визнати „урядів, накинутих зовнішньою силою". А Росія говорить про „фашистівські або напівфашистівські країни, що тільки тепер стали демократичними". Це переважно теж американсько-російська суперечність, але англійський погляд близький до американського.

4) Західня Европа. Це вже переважно британсько-російська суперечність. Росія має підозри, що будь - яка спілка західньо-европейських держав між собою в своїх наслідках уже протисовітська. Тим часом Британія хоче так само, як і Росія, мати навколо себе приязні держави. Що до Америки, то вона не хоче брати на себе тут жадних зобовязань.

5) Німеччина.- німецькі репарації. Росія хоче забрати з Німеччини в формі репарацій всяке промислове устаткування, що може бути перевезене.

6) Роля ОЗН. Уже тепер англосакси й Росія зовсім по іншому дивляться на цю справу. Британія й Америка покладають багато надій на успіх цієї організації, тоді як Росія повна застережень. Скеля, об яку робилася Лондонська конференція, може знову виринути на початку праці ОЗН, бо ця організація спирається на великих пять, тоді як Росія не розглядає Францію й Китай як рівних партнерів.

7) Російські колоніяльні вимоги в районі Середземного й Чорного морів. Вони повстали на конференції в Потсдамі й повторилися на Лондонській конференції.

„Обсервер" пише, що всі ці проблеми можна розвязати, якщо „кожна сторона однаково прагне миру, розумного розвязання спірних питань і співпраці. Якщо це так, кожна проблема, хочби найважча, буде кінець-кінцем розвязана. Але в протилежному випадку жадна проблема не буде розвязана й жадне порузуміння не буде тривале. Приятелеві можна зробити далекосяжні поступки й довірити небезпечні таємниці - і все ж таки спати спокійно. Але кожна поступка ворогові, навіть найменша,- це недозволено багато."

ДИСКУСІЯ В БРИТІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ:

(Лондон) В британському парляменті відбувається дискусія над закордонною політикою. Започаткував її від імени уряду мін. Бейкер. З великою промовою виступив мін. Бевін, що на початку повідомив парлямент про свою пропозицію підчас московських нарад, що до продовження угоди приязні з СССР із 20-ти на 50 років. В дальшому він обговорив наради ОЗН заявляючи, що хоч там говорилися прикрі речі в вічі, та все ж він не може уявити собі, щоб могло прийти до війни між СССР і Англією. Про польське військо закордоном мін. Бевін сказав, що добре було б, якби воно повернулося до Польщі, але це може статися тільки тоді, коли тим воякам запевниться свободу та відповідне трактування. Обговорив він також справи в Греції., Італії, Туреччині та закінчив промову запевненням, що він не песиміст і що більше буде труднощів то більше треба буде зусиль, щоб їх перемогти. Британську імперію берегтиме він далі, бо вона - держава вільних людей.

КОМУНІСТИ ПРИЙМАЮТЬ У СВОЇ РЯДИ НАЦИСТІВ

(Мюнхен) - Партійний секретар комуністичної партії Німеччини в Баварії заявив на одній з конференцій, що комуністична партія прийматиме в свої ряди „ч е с н и х н а ц и с т і в," що хочуть співпрацювати у відбудові демократичної Німеччини. Прийняття до партії залежить від точної перевірки спеціяльною комісією.

ПАНІ РУЗВЕЛЬТ У НІМЕЧЧИНІ

(Франкфурт) Дружина померлого президента Зеднаних Держав Північної Америки, делегатка Америки на зборах Організації Зеднаних Народів в Лондоні ЕЛЕОНОРА РУЗВЕЛЬТ прибула до Німеччини.

Вона відвідає деякі частини американської Армії та табори переселених осіб.

ДІЯЛЬНІСТЬ ШПИГУНІВ В КАНАДІ

(Лондон) При дослідженні діяльности закордонних шпигунів в Канаді було встановлено, що в цю справу замішані совітські дипломати. Совітський міністр закордонних справ Вишинський дав пояснення, що деякі співробітники військового аташе, в Канаді мають деякі інформації, але ці інформації не мають особливого значення. Вони є технічного характеру і для совітської передової науки не мають нічого нового. Про те, щоб від цього потерпіла безпечність Канади не може бути й мови. Так пояснюють цю справу совіти.

СТАНОВИЩЕ В ІСПАНІЇ

27 лютого ц.р. закрито іспансько-французький кордон. Французькі влади встановили дату закриття кордону на 28.2.46, але іспанські влади оголосили кордон закритим того самого дня.

В Лондоні одержано ноту адресовану англійському та французькому урядові. В ноті пропонується створити новий демократичний уряд Іспанії, який замінив би уряд Франко. Дальше в ноті підкреслено, що іспанський уряд не може розраховувати на допомогу з зовні і що справа повалення фашистівського уряду Франко це справа самого іспанського народу.

З іспансько-французського кордону повідомляють, що там панує спокій. Франко заборонив відпустки для солдат прикордонних військ.

З ВИСТУПУ ПАНА БЕРНС

Американський міністр закордонних справ пан Бернс на зібранні кореспондентів говорив, що Америка всіма засобами захищатиме „карту ОЗН", якщо потрібно то і силою.

Відносно Росії Бернс сказав, що США вважають Росію за велику силу в ОЗН. Дальше він сказав: „Америка в багатьох сумнівних питаннях поступилась перед СССР, але що дальше ніяка не сміє проводити таку односторонню політику, не рахуючись з інтересами інших обєднаних народів. Пан Бернс продовжував: „В майбутньому лише невибачальна, трагічна помилка зможе привести до серйозного конфлікту між СССР і США. Хоч і Сталін 9 лютого сказав, що друга війна була наслідком монопольного капіталізму, але – так продовжував пан Бернс – я думаю, що наша земля досить велика, щоб всі нації могли мирно жити."

ПРО ВИДАЧУ ВІЗ НА ВИЇЗД

На початку березня цього року в американській зоні та інших місцях Німеччини відкриваються 6 консулатів, які видаватимуть візи на виїзд до США. В першу чергу такі візи діставатимуть т.зв. переміщені особи. Консулати відкриваються в Берліні, Мюнхені, Штутгарті, Франкфурті н/М., Бремені та Гамбурзі.

ПОДІЇ В КИТАЇ

З Китаю повідомляють, що антисовітські демонстрації продовжуються. Китайський уряд заперечує московські твердження, ніби-то китайський уряд організує і підтримує демонстрації. Китайський уряд запитав 29 січня радянський уряд, коли він думає вивести свої війська з Манжурії. До цього часу відповідь не надійшла.

ПОШТОВИЙ ЗВЯЗОК З ЗАКОРДОНОМ

(Берлін) Союзна Рада для Німеччини дозволила мешканцям Німеччини з 1. квітня ц. р. або ще й раніше в обмеженому обсязі листуватися з закордоном.

За цією постановою емігранти, що живуть по таборах, зможуть мати безпосередній звязок з своїми рідними в Америці.

З ЖИТТЯ НАШОГО ТАБОРУ

ДО ДНІВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Мешканці нашого тбору готуються гідно й урочисто вшанувати світлу память великого поета - кобзаря, борця за волю й славу України Тараса Шевченка.

Хор під керівництвом проф. Б. Крушельницького підготовляє концерт - зокрема такі пісні кобзаря як :„Думи мої...", „Зоре моя вечірняя...", „Садок вишневий коло хати" та інші.

Молодь підготовляє деклямації з поезій Т. Шевченка: „Кавказ", „Як би ви знали паничі...", „Розрита могила", „Живим, мертвим і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнеє посланіє", „Хустина" та інші. Учні школи працюють над інсценізацією - малюнком „Дитячі роки Шевченка".

До цих великих днів готується й драматичний гурток - під керівництвом режисера Гречніва буде поставлена драма Тараса Шевченка „Назар Стодоля". Художники малюють портрети, оздоблюють театральну сцену.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Ще перед новим роком з ініціятиви культурно-освітного відділу табору було вирішено організувати виставку українського народного мистецтва. Завдання - виявити сили наших мистців, ознайомити чужинців із українським народним мистецтвом і життям нашого народу.

Це рішення одностайно підхопили всі мешканці табору. Вчителі, художники, різьбрі, учні, вишивальниці, кравці зразу ж старанно приступили до праці.

Вже тепер ми маємо досить вдало виготовлені художниками портрети великих людей нашого краю: Тараса Шевченка, Володимира Великого Богдана Хмельницького, Івана Мазепи, Симона Петлюри, Евгена Коновальця, Івана Франка, Лесі Українки. Підготовляються різні історичні та побутові картини.

Вишивальниці вже підготували ряд високоцінних оригінальних українських вишивок, кравці виготовляють національний одяг українців різних часів.

Вже зібрано рідкісні українські гроші, марки, цікаві фотознимки, ілюстрації, документи, книги з життя українсвкого народу.

Буде виготовлено ряд різбярських речей, велику мапу земель України, таблиці з найгоповніших статистичних даних про нашу країну.

ПЕРШІ УСПІХИ

У грудні минулого року в нашому таборі організовано шоферські курси. Всіх бажаючих учитися зразу записалося 170 осіб.

Навчання роспочалося 6 грудня. Спочатку відбувалося в театральній залі, пізніше в приміщенні школи, вечорами.

Для переведення теоритичних лекцій потрібно було мати рисунки всіх частин авта. За цю справу взявся п. Завалович. Він організувавши всіх рисівників, дав кожному завдання виготовити якусь частину авта. Через два тижні ми мали вже майже всі частини. Рисунками покриті всі стіни класу,

Для практичного навчання дістали всі частини авта. Кожний курсант міг наочно оглянути всі складові частини машини про які він щойно слухав. Крім того добре організовано лекції практичного навчання. Старий практик п. Кузьменко розповідав послідовно про працю кожної частини, взаємодії частин і з якого матеріялу вона виготов а лена.

Щоб добре опанувати знанням практичної їзди треба було мати автомашину. Тому власними зусиллями було відшукано старе, майженепридатне авто. Атомеханіки п. Гладун, п. Свенц приклали богато зусиль щоб якісно відремонтувати автомашину.

По скінченні теоретичного навчання проведено іспити. На пере-

вірці виявилося, що із 169-ти осіб ще 34 не повністю засвоїли пройдений матеріял. Іспитова комісія рішила створити для них повторний курс. Решта курсантів, яка здала теоретичний курс навчається тепер практичної їзди дотримуючись всіх поліційних приписів і правил вуличного руху. Крім цього з 25 лютого приступила до навчання ще одна група курсантів, де лекції шоферства читає колишній політвязень Бухенвальда п. Роман Ковалів.

ДРУЖНО Й ОРГАНІЗОВАНО

Дружно й організовано працює секція жінок у нашому таборі, яка обєднує понад 200 осіб.

Жінки беруть участь в роботі різних гуртків: хоровому, драматичному, самоосвітних та інших. Силами жінок було досить гарно проведено декілька святкових вечорів, зокрема вечір святого Миколая, вечір Маланки, урочисто вшанували память великої доньки України - Ольги Басарабової.

Відкрито для жінок різні курси: кравецькі, куховарські, вишивок і інших ручних робіт.

На кравецький курс записалося 60 жінок. Навчання провадить пані Чемеринська і пані Яворська. Робітня кравецька виконує різні роботи для УНРРА та для всіх мешканців нашого табору.

На курси вишивок та ручних робіт ходить 16 жінок. Навчання провадить п. Крушельницька і п. Фляк. Жінки та виробляють різноманітні хатні прикраси та дитячі забавки.

Працює також дитячий садок, яким охоплено 60 дітей, віком від двох до шести років.

РЕМІСНИЧА ШКОЛА

З задоволенням мешканці табору йдуть вчитися до ремісничої школи, щоб стати добрими фахівцями. Вже 300 осіб щоденно відвідують школу.

Зразково розгорнули роботу такі відділи ремісничої школи: ковальський, теслярський, слюсарський, кравецький, шевцький, дитячих забавок та інші.

Незабаром розгорнуть працю будівельний і мулярський відділи.

САМООСВІТА

16 самоосвітніх гуртків працює в нашому таборі. Ними охоплено поеад 200 осіб.

Гуртківці двічі на тиждень приходять на навчання- з захопленням вивчають істарію України, географію, українську літературу.

З літературної творчости

В С Т Е П У

(новеля)

Зразу за станцією степ.

Три крислатих старих верби сумує над битою порохнявою дорогою. А далі - струнка безоста пшениця.

Там і зупинився він. Очима почервонілими - сухими впивався в далечінь. (Туди, звідки виринав із синяви хутір й хвилями ривчастими бив свіжий вітер)

Подорожній скинув сірий кашкет і перехристився.

-Одинадцятий рік як не був тут,-промовив і зітхнув.

Худорлявий чоловік був трохи згорблений. Коротке волосся мало густу сивизну. Вбрання обшарпане. За плечима - клунок.

Він стояв нерухомо. Ніби раптово побачив щось надзвичайно загадкове-невідоме.

А далі підійшов до пшениці-білоколоски, погладив великі колосся, що саме красувалися- зірвав декілько й жадібно поцілував спраглими устами.В різко почервонілих очах виступили сльози. Покарбоване без-

личчю передчасних зморшків обличчя стало ще хмурніше.

--Наша, не своя пшениця,- сказав.

...Він видко поспішав, хоч іти не міг швидко. Ступав якось обережно, як боса людина по гострих камінцях. А очима- назустріч вітру, на хутір рідний. Часто зупинявся і кашляв- глухо й тяжко. Хапався за груди.

Рідно й принадно шелестіла пшениця. Хилилася до ніг, ніби лащилась. Низько проносились прудкокрилі ластівки, десь в блакитті безкінцеву пісню вів жайворонок.

Чоловік поспішав. Повернув навпростець вузькою доріжкою суцільно вкритою моріжком,мов ковдрою. Тут буйно розростались буркун, чортополох, рогачка, дикий мак...

А як перейшов Тернову балку- виразніш побачив рідний хутір. З пагорбку був як на долоні. Та не зупинивсь. Скинув клунок. Але сідати не хотів, хоч і почував велику втому. Все жадібно вдивлявсь на хутір то на ріку Самарку, що шаблею козацькою врізалась в нього .

Докучливо шугали думи в голові.

...Колись він був міцний й здоровий. Не ходив, а мчавсь-літав цим степом. І тут він вперше побачив дівчину Христину... І цей же степ приніс йому до серця велику славу прадідів-Івана Богуна, Костя Гордієнка-Головка, гетьмана Мазепи. Степ закликав його до волі. Та незабаром він потрапив у Сибір далекий, аж до Якутська. Лишив дружину молоду та діток двоє.

Він мучивсь. Серце нило. Вертається немічний він, як той старезний дід, що дожива останні дні. (Але ж йому ще сорок пятий!) Зітхнув. Йому за себе було страшно. Він має сивий волос, пекучий біль у грудях і ноги ледве тягне, бо поморожені в снігах великих. Він не сідав. В очах червоних і сухих звлялись сльози- текли по зморщинах.

А вітер бив ривками, ніс пахощі хлібів і полину гіркого. Десь трактор гркотав...

Та ось із балки пронісся тужний голос пісні. Хтось нарікаючи на долю співав про славного Кармелюка...

Повернувся я з Сибіру
Та й не знаю долі...

Подорожній аж простогнав. Вплявсь руками в сивий волос і ніби закамянів, а потім упав в траву й заридав розпучливо і тяжко .

... Чи довго він лежав не памятає. С-аменувся вже тоді, як крикнув хтось: - Вставай!

Підвівсь. Жовто - червоне все здавалося від сонця навколо. Він не міг пригадати де він. І тупо все дивись на тогощ що перед ним стояв.

- Чого ти тут лежиш і що за чоловік? - спитав суворо й різко парубок з убрання видко тракторист.

- Та так, перевтомивсь. Спочиваю...

- А йдеш куди?

- Додому.

- А де ж твій дім?

- Та тут в Вербівці.

- Не правда. Я знаю всіх там. Що то за клунок?

- це все моє добро.

- Подивимось, - і сказавши це він зразу розпахнув торбину усе порозкидав. - Багато вештається вас всяких. Ми мусим пильнувати. Документ маєш? -

- Маю.

А взявши всі папери він став важно розглядати, а далі злякано чомусь здригнув, раптово впивсь очима в чоловіка й запитав:

- Як?... як прізвище твоє і імя?

- Верещака Павло.

- Не може бути? - й дивився вперто.

?...

З Сибіру ви?...

Тепер здивований був чоловік. Він пригадав чомусь себе в молодечі роки. Хотів вже щось питати й вагавсь.

А той дививсь уперто й оглядавсь навколо. І ледве мовив:

– Так ви... Ви той, що мали дружину Христю й двоє дітей. А потім як ворога народу забрали...

– А-Христя як – жива? А діти?...

– Мати й донька померли ще в тридцять третому році, а син... – і відвернувся.

Глухо застогнав і закашляв чоловік, блукаючи дивись на парубка.

– Померли!...А син?

– Син живий. Як умерла мати взяли його в дитячий будинок і виховували. Тепер як бачите...

– Це ти мій Гнатку – і хотів він обійняти.

Але той зразу одступився. – Та я тепер не Гнат.

– Як? Нічого я не розумію...

– Я мусив зректися свого батька, бо він є ворог...

– І ти зробив це? ! Сину мій, останнє щастя! – і закашляв, вхопивсь за груди і сплюнув кровю.

– Бачиш кров... Немічний зовсім. Я вже пропащий. Був колись такий як ти... Та не нарікаю я на себе, бо все життя віддав я за нарід за Україну нашу бідну. Не ворог сину, ні! ...

А потім довго він мовчав. Мовчав і син – дивився вперто все на батька.

– Хоч мучивсь тяжко на Сибірі, а дні і ночі думав я про тебе. Як син росте мій, що думає, хотів я знати... Сину мій! Невже не маєш серця українця. – О, Боже! Зглянься на наш нарід! І благаючи піднявши руки впав в траву.

Бентежний безпорадно стояв син.

Прощай моя Україно! Сину! Забудь мене, та не забудь Україну! Ледве прохрипів, закашляв тяжко й страшно застогнавши затих.

Над ним в задумі стояв Гнат і все нище й нище хилив голову.

– „Та не забудь Україну!" – здається хтось без ліку все казав, все виразніше.

І він оглянувшись мов злодій не опустивсь, а на коліна впав, дріжав. Такого він не відчував ніколи.

– Тату! Батьку мій забутий! Я син твій. Я не забуду!..

А з заходу затьмарювалось блакитне небо – вкривалось хмарами. Міцнішав вітер. Хвилями гойдалася пшениця й шуміла, шуміла.

О. Перекотиполе.

.--ooo 0 ooo--.

НАШ КАЛЕНДАР НА БЕРЕЗЕНЬ : 1.3.1918. Українські війська зайняли Київ. 3.3.1861. Знесення кріпацтва на Україні. 8.3.1169. Московський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ. 9.3.1814. Народився великий поет і борець за волю України Тарас Шевченко. 10.3.1861 помер Тарас Шевченко. 14.3.1939. Проголошення Самостійности Карпатської України. 16.3.1664 розстріл гетьмана Івана Виговського. 20.3.1632. народився гетьман Іван Мазепа. 20.3.1917. Створення центральної Ради в Києві. 23.3. 1842. Народився композитор Микола Лисенко. 25.3. 1651. Іван Богун розгромив ворожі сили під Винницею.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС „ЧУЖИНОЮ". ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ:
ВИДАЄ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ВІДДІЛ.

THE UKRAINIAN CAMP NEWSPAPER "ABROAD", CORBERG UNRRA TEAM 518.

Редагує Колегія :

103.

19 березня 1946 р. КОРНБЕРГ.

ЧУЖИНОЮ

Число 3 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС — UKRAINIAN NEWS PAPER Рік 1.

ВОРОГИ ДЕМОКРАТІЇ НЕ СПЛЯТЬ

„Україна- казково багата земля. Українці- вільнолюбивий і непокірний нарід. Хоч і довгий час там була тверда влада Росії, але українці наперекір нашим замірам вперто намагаються створити ні від кого незалежну Україну. За це доведеться їх половину розстріляти, перевішати і зіслати в концтабори".

(З листа до рідні націонал-соціаліста Отто Гагіна, що працював у Січеславі)

Хоч хижацька орда катюги людства Гітлера вщент розгромлена, все ж його деякі уцілілі расові зарізяки всіляко маскуючись продовжують діяти. Вони знявши свою криваву свастику- „павук", підло ведуть шкідливу протидемократичну роботу.

Але цих хижаків не дуже тяжко розпізнати. Придивіться до них.. Вони ніяк не можуть терпіти коли якийсь чужинець, особливо українець чи поляк, а надто жид, спокійно як рівний з рівним сидить з ними десь у вагоні та їсть білий американський хліб. Тоді у колишнього фашистського зарізяки, що прикидається тепер невинним ягням запалюються вогнем ненаситні очі й він починає говорити: „Коли вже ці прокляті чужинці виїдуть, чи довго з ними будуть панькатися ?..Обридли вони нам".

Та це ще не біда. На таку наругу зовсім не зважають українці, бо це в порівнені з тим, що вони перенесли вже ніяк не обурює їх. Та деякі, з більших головорізів, пішли значно дальше- в німецькій пресі появилися різні статті неприхильні нам- емігрантам, дехто навіть осмілився прилюдно виступати проти нас.

Ці типи, щоб прикрити свою фашистську діяльність вирішили не гербувати жадними методоми. Дехто набирався нахабства казати американцям: „Ті чужинці, що не хочуть повертатися додому є коляборанти, прихильники фашизму, не панькайтесь з ними..."

Тоді стає нестерпно боляче. Бо ми, українці, що поруч з жидами й поляками перенесли найбільше мук розуміємо, що це сказав звичайний фашист, той, який можливо спалив не одну українську хату, не одного розстріляв українського робітника, не одного повісив українського інтелигента, підряд зруйновував містечка й села, щоб не залишилось і нащадків від неможливо дошкульних їм українських самостійників- бандерівців, це можливо той, що замучив сотні [illegible] [illegible]орив тяжкою працею й голодом на [illegible], бив кулаком прилюдно на вулиці називаючи недолюдком кожного українця.

Щоб сказали цьому прибічникові Гітлера ті українці - емігранти наших таборів, що борючись за Самостійну Українську Державу потрапили в Бухенвальд, щоб сказали вояки УПА, які відважно били фашистів в Галичині, Закарпатті, на Волині, в Холодному Яру, Чернигівщині, щоб сказав кожен той, що носив на грудях „ОСТ", щоб сказав той, що знаючи жах гітлеризму, очікуючи щохвилини смерти, осмілився працювати в якійсь установі, щоб легальним способом дати допомогу бозщасному люду.

Серед нас, українців, немає й не може бути жодної людини хоч чимсь

схильної до фашизму, бо ми всі, де тільки не знаходилися, дбали про одне- Українську Самостійну Соборну Державу, в якій була б повна свобода кожній людині, а за це німці найбільше ненавиділи нас і карали. Тому залишки замаскованих фашистів, які, можливо, ще й досі їдять український хліб і добре знають, що Україна стала могилою фашизму, підлістю хочуть відплатити українцям, намагаються хоч крихту своїх провин звалити на тих, хто хоробро виступив проти них і твердо йшов шляхом широкої демократії.

Такого жаху як Україна й Польща не знали інші держави. В таємній інструкції німецької поліції ще з 1942 року було наказано нещадно знищувати український нарід, а насамперед повстанців- бандерівців. Так, в селі Малина (Західня Україна) на страх всьому народу було спалено фашистами 850 українців.На Січеславщині гітлерівські вояки випалювали цілі села й містечка,вибивали всіх чоловіків від 14 до 60 років,як це було в Знаменці,Мавроні...Під ряд стиралися з лиця землі села бурхливої непокірної Волині.А стільки впало від руки цього ненажерливого ката кращих синів нашого краю.1942 року в застінках гестапо закатовано в Києві найбільшу поетку першої еміграції Олену Телігу,закатовано її чоловіка учасника визвольних змагань.(Адже німці всім емігрантам заборонили вїзд до краю.)

13 червня 1944 року в вязниці Заксенгавзена закатовано нового видатного поета- демократа О.Ольжича(сина славного Олеся).Ще на початку 1942 року було розстріляно фашистами поета М.Пронченка-ридактора часопису„Дзвін"(Кривий Ріг),концтаборі Нордгавзена повішено Вдовиченка-редактора херсонського часопису„Голос Дніпра",закатовано братів Василя й Дмитра Бандеру та безліч інших.Тисячі й міліони загинуло наших найдорощих братів,які дбали про одне--вільну ні від когонезалежну Україну.

Та вороги демократії й тепер не сплять.Вони несуть помсту.

Нераз було що деякі бургомістри сел зневажливо зверталися до емігрантів,намагалися сприяти примусовому вивозу їх на батьківщину.

Тай не диво.Націстам часто потурають.Адже один з видних комуністів у Баварії на конференції заявив,що комуністична партія прийматиме в свої ряди і „чесних нацистів" що хочуть співпрацювати у відбудові демкратичної Німеччини.

Звичайно ті німці,що навіть зараз,при перемозі демократії,виявляють свою зневагу до чужинців,намагаються оганьбити їх,сприяти застосуванню якогось примусу є відбірними фашистами й далі будуть стояти перепоною на шляху демократії,яку принесла нам країна Великої Свободи-Сполучені Штати Америки.

Ми-перші вороги фашизму.Ми-проти всякого диспотизму.

Наше завдання-завдання всіх емігрантів-українців,борців за повну демократію-показати перед світом великі злочини фашизму,на нашій рідній багаті землі,викривати підлі поступки тих,хто ще й досі стоїть на дорозі до людського щастя.

---oooOooo---

ЗА ПРАВДУ

За правду - вішали,стріляли,
За правду - в тюрмах нас пекли,
За правду - серце виривали,
За правду - Бога розп'яли.

Благословенна будь,моя Вкраїно,
Ти - вічна правда і любов.
Як тисяч сонць засяєш на руїнах,
Бо Ти свята - з Тобою Бог.

М.Дяченко.

НЕ ВИСОКО МУДРУЙ
АЛЕ ТВЕРДО ДЕРЖИСЬ,
А ХТО ПРАВДУ ЛАМА,
З ТИМ ТИ СМІЛО БОРИСЬ!

Іван Франко.

ЗІ СПОГАДІВ ПРО БОРОТЬБУ В ЗАКАРПАТТІ.

14 березня 1939 року прикордонні з Мадярщиною села Карпатської України в районі Мукачево спокійно прокинулись. Всім було відомо, що вчора на станцію Баркасово прибуло кілька вагонів з прикордонними стовпами. Січовик села Страбічово, розповідаючи мені про це додав:

- Сам на свої очі бачив. Від 14 березня почнуть закопувати.

- Слава Богу! - подумав я, бо останніми часами тривожні думки все частіше непокоїли мене.

Два тижні тому назад був я у столиці Карпатської України в Хусті і бачив що навіть сотня Карпатських Січовиків, що несла охорону Карпатського Уряду, досі ще не мала рушниць. Уряд Карпатської України нормально продовжував свої засідання, підбирав урядників на посади, вирішував непорозуміння з чехами за генерала Прхала, бо він був москофіл, а президент Чехії Гаха призначив його міністром війни до складу Уряду Карпатської України.

Але найбільше турбовало мене, то, що цей же Др. Гаха декретом від 6 березня усунув міністра Юліяна Ревая з його посади. Юліян Ревай довший час був шкільним інспектором на Карпатській Україні, був одним з найрозумніших та найенергійніших карпатських політиків. Під його проводом відбулася евакуація Ужгорода. На всіх вічах українські пластуни й січовики зустрічали його окликами: „Хай живе наш рідний край!" „Хай живе міністор Ревай!" Отже„ „на горі" було не все як слід. Радіо щовечора починало словами: „ Увага,увага! Говорить столичне місто Карпатської України Хуст!" Далі слідували ріжні потішаючі вістки.

Все ж було ясно,що доки Карпатська Січ не буде озброєна то кожної хвилини можна сподіватися ворожого нападу.Правду кажучи,чехи стояли по кордонах Карпатської України.В сусідному селі було сорок осіб кордонної варти та коло пятьдесяти жандармів.Мали вони коло 30 скорострілів.У мене з ними були досить можливі відношення.Під час виборів до Сойму Карпатської України 12 лютого 1939 року їх комендант прислав мені поміч- 10 жандармів,бо село Страбічово було прикордонне,мало 5500 осіб населення та 995 виборців.Завдяки цій допомозі ми мали 73 відсотки голосів за українських кандидатів.

По цілій Карпатській Україні становище було не ліпше. На з'їзд Січей до міста Свалява приїхало коло 3500 січовиків. Уніформу і зброю мали переважно старшини. Там я дізнався, що Січі були без зброї, натомість чехи й мадяри були дуже добре озброєні й в більшости старш[illegible] було таке враження, що „хтось" роздуває справу Карпатської України для своїх цілей. Для нас - це будова на піску. Всі нитки відносно нашої перемоги вели до німецького консулата. На ньому розвивався величезний прапор зі свастикою, помітно було рух ... Підїзджали авта, на всіх українських вічах виступали делегати німецької націонал-меншости на Карпатській Україні. Під час мого перебування в Хусті, мій колега урядовець міністр Л. Шляхів вийшов зі мною в коридор:

-Зле- сказав він закурюючи - дивіться що я маю в кишені. Він показав пістоль.

-Щохвилини чекаю що хтось нападе на нас... Чехи нас не терплять. Німці пускають різні чутки, на яких наші молодики ростуть як на дріжджах, але головного - зброї - не дають. З Німеччини до нас весь час ідуть кореспонденти... У мене враження, що німці з кимось із за нас турбуються,набивають нам ціну...Поляків і Мядяр це сердить,вони все підсувають до нас терористів.

Такі думки не давали мені спокою й тому,коли я почув 13 березня повідомлення,що завтра почнуть протичувати кордони й що навіть стовпи прибули,я зітхнув легше...

14 березня 1939 року о сьомій годині пішов я до школи.Було чути стрілянину,але ми до цього звикли,мовляв,терористи роблять напад. По дорозі зустрів старосту сусідного села.

-Біда- закричав він- мадяри зачинають боротьбу.

-Коли?-питаю.

-Оце зараз,чуєте ?.. стріляють.

До мене під'їхав на ровері начальник чешської жандармерії. Він був у боєвому шоломі. Зняв польову фляшку й потягнув кілька ковтків.

- То ен мне држіі - вимовив він.

- Пів години тому мадяри- регулярна армія- напали на Горонду і це було несподівано й на самому кордоні. Але Страбічево будемо держати до вечера. Зброї є досить. 9 гонведів забили й більше 20 поранили. Тепер не лізуть так. Наступ іде на всі села коло Мукачева. Нехай наші січовики на роверах держать зв'язок з сусідними селами.-

Нахилившись до мене він прошепотів:

- Це все мудрує Гітлер.

- З прагою - продовжував він вголос - телефонне сполучення перервано; боюся, що німці цю хвилину обсаджують Чехію, а мадярам дали Карпатську Україну. Будьте готові на виїзд вечером.

О 5 годині 30 хвилин вечера довга колона чешського війська та українців під захистом сніжної завирюхи підійшли в сторону села Середнього. Сидячи в Середньому в місцевого учителя, я дізнався, що в Хусті чехи напали на січовиків і йде великий бій, що в Словаччині словацький Сейм проголосив самостійність Словаччини.

О 5 годині вечера 14 березня на засіданні Уряд Карпатської України ухвалив проголосити самостійність, а 6 год. 30 хвилин прем'єр др. Волошин проголосив від імени Уряду й українського народу самостійність Карпатської України.

Але становище було невтішне. На другий день відбулося засідання Міністерської Ради, вислані були протести до німецької та італійської влади проти нарушення мадярами віденського арбітражу та була оголошена військова мобілізація в Карпатській Україні.

Всюди закипіли бої. Мадяри, озброєні танками та іншою модерною зброєю, в'їздили на Карпатську Україну зі всіх боків. Молодь, вперше взявши зброю в руки, ішла проти захватчика. Тих, хто потрапив в полон, мадяри мордували та стріляли. В селі Бичків під час допитів закололи багнетами Дмитра Остапчука - відомого українського діяча, організатора „Просвіт" та оркестр, інжинера Літвицького та учителя Волощука.

22 березня майже вся Карпатська Україна була занята мадярами. 2700 січовиків полляли своєю кров'ю землю Карпатської України... Довгі ешелони арештованих українців потягнули до концентраційних таборів на нелюдські муки.

20 березня в село Страбічово приїхав карний мадярський відділ з сімдесяти жандармів. Всіх нас, що вели в селі український рух, заарештували, скували ланцюгами та били. Мимо нас повзли танки, їхали гусари.

За 8-10 кілометрів синіли Карпатські гори. Часом зривався сніг. Бувший староста села, розкудланий, скований, з розбитим лицем довго дивився на мене. Нарешті не витримав і сказав:

- Вірно ви казали, що німці продадуть нас...

Але окрик „січак кутя!" і міцний удар гонведа припинив його мову.

Минуло два тижні.

Я вже встав з ліжка і пішов на станцію. Там був парад.

Біля школи когось очікували... Закурив дим. До станції-потяг з золотим вагоном в котрім був міністр мадярського короля Стефана. Вагон був напіввідкритий і видно було схилені в молитві постаті двох монахинь і священника. Всі мусіли стати на коліна.

Мадярщина загарбала Карпатську Україну.

К.

---ooOoo---

НЕ ВМИРАЄ ДУША НАША,
НЕ ВМИРАЄ ВОЛЯ,
І НЕСИТИЙ НЕ ВИОРЕ
НА ДНІ МОРЯ ПОЛЯ,
НЕ СКУЄ ДУШІ ЖИВОЇ
І СЛОВА ЖИВОГО...

Т. Шевченко.

ЩО ДІЄТЬСЯ В СВІТІ

ПОДІЇ В МАНДЖУРІЇ

В недавно оголошеному таємному договорі трьох великих держав у Ялті задокументовано майбутнє Манджурії, як частини Китайської Імперії під зверхнєством Центрального Уряду. В 2- му параграфі цього договору підписаного 11 лютого 1945 року говориться: „Бувші права Росії, які були порушені зрадницьким нападом Японії в 1904 році, повинні бути відновлені", а саме, розді. С) Східньо-Китайська залізниця та Південно-Манджурська дорога, яка являє собою вихід до Дайрену повинні експлуатуватися спільною російсько-китайською компанією. При цьому потрібно заосзпечити особливі інтереси СССР.

Китай зберігає повний суверенітет Манджурії. Цим „Великі Три" одностайно визнали суверенітет Китаю в Манджурії, яку японські захватники в 1932 році перетворили в вассальну державу- Манджоу- Го. Але в тексті договору не могла бути мова про труднощі, які повстають тепер при відновлені китайськоі зверхности.

Дві звістки останніх тижнів занепокоіли американську громадскість. По-перше, що російські війська не залишили Манджурію в передбачений термін, або в усякому разі евакуація військ проходить незадовільним темпом; потім звістка про те, що російська влада зволіла розбирати і транспортувати в Росію частину манджурськоі військовоі індустрії, яку використовували японці під час війни. Маршал Маліновський, командувач російських військ в Манджурії на пресовій конференції китайських журналістів заявив, що Росія забере свої військаз Манджурії раніш ніж Америка виведе свої війська з Китаю, в усякому разі не пізніше.

В інших російських повідомленнях говориться,що евакуація російських військ до третього грудня 1945 року,як було зразу передбачено,невідбулася,бо нерегулярні частини займались роздмухуванням неспокою. Потім виведення військ було призначено,згідно бажання Китаю,на перше дютого 1946 року.При цьому треба рахуватися з тим фактом,що Китай не-раз скаржився,що російські війська виходились раніш,ніж Китайські війська могли прибути й перебрати відповідні місцевости.

Відносно Манджурськоі індустрії повідомив американський міністр закордонних справ Бернс,що це питання є предметом американськоі ноти, яку надіслано 9 лютого російському та китайському урядам.В цій ноті написано:„Американський урядрозглядає остаточний розподіл японського закордонного майна,до якого належить також індустрія в Манджурії,як справу спільного інтересу тих союзників,які несли найващий тягар до перемоги над Японією".Американцям та іншим союзникам закрито доступ до Манджурії.Бернс встановив,що верховна влада союзного головного командувача на далекому Сході,генерала Дуглас Мек Артура росповсюджується на всі райони в яких знаходяться японські війська,отже в північному Китаі й Манджурії також.Совєцький уряд не відповів на американську ноту. Китайський уряд повідомив американській уряд,що згідно одержано мимо-рандому від совєцького уряду,совєцький уряд розглядає всі Японські промислові підприємства в північно східних провінціях Китаю як військову здобич.

Китайський уряд не визнав такого визначення совєцького уряду про військову здобич.Після цього советський уряд запропонував:по - перше, частину військовоі здобичі відступити Китаєві,по-друге,частину індустрії в Манджурії як от шахти,електровні,металугійні та химічні заводи взяти під спільний контроль.Китайський уряд вважає,що друга частина цієї пропозиції суперечить китайсько - совєцькому договорові від серпня 1945 року,тому китайський уряд не згоден на цю пропозицію.

„ Ню - Йорк Таємс " опубліковує висловлення китайського міністра закордонних справ Ванга про перехід від війни до миру.Ванг,так пише газета,висловив своє внесвнення,що китайсько - совіцькі переговори про манджурські питання скоро приведуть до задовільного рішення і до виведення червоної армії.

На прикінці лютого Чай - Кай - Ші оголосив основні настанови такого вирішення:

1. Рішення мусять узгоднюватися з китайським законом.

2. При розвязанні питання вважате на китайсько-совецький договір від серпня 1945 року.

3. Рішення не повинні суперечити інтернаціональним пактам, які підписав Китай.

США надіслали радянському союзові другу ноту, на яку ще не надійшла відповідь.

(З часопису „ Ді Ное Цайтунг " - 11.3.1946)

З НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

Між народний трибунал в Нюрнбергу обговорював в минулому тижні справу покликання свідків оборони. Рішено покликати цілу низку осіб - між ними й визначних політиків чужих держав. Одні свідки візьмуть участь в процесі особисто, зізнання інших будуть тільки відчитані. Трибунал відкинув внесок оборони Рібентропа покликати в справі свідка В. Черчіля, мотивуючи це заперечення тим, що Черчіль в час вибуху війни не займав ніякого посту, а був тільки звичайним послом консервативної партії. Рівнож відкинено внесок письменно переслухати французького політика Е. Даладіє в обороні Рібентропа та колишнього та колишнього американського секретаря посольства в Берліні, Петерсона - в обороні Кайтля.

Цікава дискусія завязалася між оборонцем Рібентропа др. Горном та англійською прокуратурую з приводу твердження британського посла в Берліні П. Гендерсона, мовляв перед вибухом війни Рібентроп прочитав німецький меморандум так скоро, що Гендерсон не зрозумів ні одного слова. Др. Горн покликувався на те, що англійськоій часопис „Дейлі телеграф" коротко після розмови Гендерсона з Рібентропом помістив текст мимурандума - отже Гендерсон мимуранду зрозумів. Від повідаючи на закид оборонця, англійський прокурор заявив, що в згаданому часописі поміщено не текст ноти, а тільки коротку згадку.

Після цього, як совецька прокуратура вичерпала свої докази проти німецького поступовання в занятих східних теренах і, ілюструючи своє обвинувачення фільмом про злочини поповнені на сході, що його накручено зі знимок зроблених самими німецькими вояками, виявила всю жорстокість націонал-соціялістичного режиму, забрав голос американський головний прокурор Р. Г. Джексон виголошуючи обвинувачення на німецькі націонал-соціялістичні організації. В своїй промові висловив Джексон думку, що винними за націвські злочини є не тільки люди, що сидять на лаві обвинувачення, але винним є цілий німецький народ, що беручи численну участь в націвських організаціях допомогав націвським провідникам в переведенні їхніх планів.

ПЕРЕДВИБОРЧА МЕТУШНЯ В ПОЛЬЩІ

Польський уряд національної єдности після свого приходу до влади, що парляментальні вибори в Польщі відбудуться по повороті польської еміграції до краю. Хоч до повороту еміграції до Польщі ще дуже далеко, то польські політичні партії вже розпочали передвиборчу кампанію.

Спроби польської робітничої та соціялістичної партій (обі сильно комунізуючі) створити спільний виборчий блок з одною урядовою листою кандидатів розбилася об становище голови польської селянської партії „Стронніцтво людове" віце-премера Миколайчика, який висунув свої пропозиції, що з ними представники інших партій не погодилися. Після цього розпочали пресові органи цих партій пресову кампанію проти Міколайчика, закидаючи йому фашизм та попирання реакції. Рівно ж на вічах, що їх урядують ці партії осуджується „недемократичну поставу" Міколайчика та розбивання одноцільного демократичного фронту, на чому вигадують реакційні елементи.

Дня виборів офіційно ще не проголошено, але мабудь що вибори відбудуться перед літом цього року.

АНДРІЙ ВЛАСОВ СТАНЕ ПЕРЕД СУДОМ

Франкфурт. Колишній генерал- лейтенант червоної армії Андрій Власов, який в 1942 році попав в німецький полон, працював на службі анти - російської пропаганди в Німеччині й останні місяці з 400 тисячами російських солдат воював проти союзників. Був взятий в полон в Чехословаччині, де знаходилось його військо в кінці війни.

Судовий процес над ним відкладено на пізніший термін. Його солдати, які потрапили до росіян в полон, вже засуджені як зрадники.

АНГЛІЙЦІ Й КОМУНІСТИ.

Лондон. Англійська урядова Партія Праці, на чолі якої стоїть прем'єр Етлі, відкинула вдруге прохання комуністичної партії про об'єднання. В окремому листі Партія Праці пропонує комуністичній партії самоліквідацію. Поодинокі члени з ліквідованої комуністичнаі партії могли б опісля вступити до Партії Праці.

СТРАЙКИ ВТИХОМИРЮЮТЬСЯ

Лондон. 14 березня.

Вістка про втихомирення страйків у Англії, Америці та Трієсті розноситься по всьому світу. В місті Кененсой (США) вже приступило до праці 50 тисяч робітників автомобільних виробництв. Страйкарям було підвищено заробітню платню.

ГОСТРІ ВИПАДИ „ПРАВДИ"

Московський часопис „Правда" в передовій статті робить гострі випади на промову Черчіля в Америці. Часопис заявляє, що Черчіль призиває до об'єднання сил Англії та америки проти СССР.

СТАНОВИЩЕ В ПЕРСІІ

Лондон. 14 березня.

Сьогодні міністр закордонних справ Англії п. Бевін говорив в парламенті по питанню Персії. Яскраво змальовуючи стан Персії він сказав, що тяжко зрозуміти зовнішню політику Советського Союзу. Сталін та Молотов не раз заявляли, що Советський Союз буде ретельно виконувати всі міжнародні пакти і що 2 березня советські війська залишать Персію. Проте ще й досі цього не зроблено.

БОРОТЬБА МІЖ ПАРТІЯМИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Будапешт.

Як повідомляє угорське радіо, політичний стан у Чехо-Словаччині став напружений. У країні позначається підпільна діяльність лондонської групи генерала Прхалі.

Триває далі конфлікт у справі конституції. Частина опозиції не погодилась з націоналізацією промисловости. Боротьба між партіями, особливо в Словаччині, дуже загострилась.

ВЛАДА В РУМУНІІ В РУКАХ КОМУНІСТІВ

Лондон. Голова румунської опозиційної партії Братіяну заявив на одному зібранні своєї партії, що влада в Румунії знаходиться в руках комуністичної партії, яка не репрезентує більшости населення та що сучасний режим подекуди гірший від попереднього фашистівського режиму Антонеску.

---ooOoo---

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ПЛАСТУНИ В ДЕНЬ 14 БЕРЕЗНЯ

Енергійно переводячи свою роботу, пластуни табору Корнберг Пластового Коша імени Євгена Коновальця 14 березня урочисто відзначили день проголошення самостійности Карпатської України, яке відбулося сім років тому.

Вечором о 6 годині хутко, як один зібралися пластуни, організовано стали чотирохкутником пластові курінi на шкільному майдані. Курінні чітко здають звіт обозному, обозний-опікунові. Хоружий з двома пластунами урочисто виносить блакитно жовтий стяг. Тоді гордо лунає рідний гимн „ Ще не вмерла Україна."

В залі школи опікун пластового коша інж. п. Калинович подає спогад „ Березневі дні в Закарпаті 1939 року"... Струнко стоять пластуни. Двох хвилинною мовчанкою вшановують память 2700 січовикам, які загинули смертю хоробрих за волю Карпатської України. Пластуни Б. Бідяк, Я. Головка, Віра Долинюк декламують вірші.

На закінченя пластуни бадьоро проспівали свій гимн „ Гей пластуни, гей юнаки...'

УКРАЇНСЬКІ ДОПОМОГОВІ КОМІТЕТИ

В різних країнах Америки й Европи існують Українські Допомогові Комітети, що поставили собі за ціль допомагати українській політичній еміграції в Европі.

З відомих нам існує в Канаді Український Канадійський Допомоговий Фонд, що на спілку з З'єднаним Американським Допомоговим Комітетом розвинув доволі широко заплянoвану акцію. Обидва ці Комітети створили в Лондоні Центральне Українське Допомогове Бюро. Центральний характер лондонського Бюра визнали і йому підпорядкувалися Українські Допомогові Комітети в Аргентині та Бельгії.

У Франції повстав об'єднаний Допомоговий Комітет, що його очолює о. мітрат Перрідон, гр.-кат. парох Парижу.

На терені Італії діє Український Громадянський і Допомоговий Комітет, на чолі якого стоїть епископ др. Іван Бучко.

У Швайцарії існують дві українські допомогові інституції: „ Український Червоний Хрест " на чолі з дир. Бачинським та Швайцарський Комітет допомоги Українцям-жертвам війни" (скорочено з французької А С У Р). На жаль між цими обома організаціями нема тісної співпраці, що, розуміється, шкодить українській еміграції.

На терені Німеччини діє Центральне представництво Української Еміграції з своїми низовими Обласними й місцевими Представництвами. На чолі ЦПУЕН стоїть відомий український політичний діяч Василь Мудрий.

УКРАЇНСЬКО - ЛИТОВСЬКИЙ ВЕЧІР В ШВАЙНФУРТІ

У Швайнфурті з ініціятиви редакції газети „ Неділя " чимала група українського й литовського громадянства, головно молоді, зійшлася на спільний „ українсько-литовський вечір" з танцями.

У дружній, милій, співами розмаяній атмосфері литовці й українці мали нагоду зблизитися й познайомитися. Вечірка почалася з короткої офіційної частини. Головний редактор „ Неділі " зі своїми співробітниками привітав почесних гостей в особі голови литовського табору п. Балсіса голови українського табору п. Стрілковського, головного редактора литовського часопису „ Тевіскес Гарсас "п. Гесаса та інших. Говорилося про велике минуле й спільні завдання в майбутньому. Прилвні витали промовців окликами. Було видно, що люди різних країн і різних вдач, об'єднані спільною долею, розуміють свою близькість і бажають наладнати нитки добросусідських взаємин.

МУЗИЧНА ШКОЛА

З 12 березня в нашому таборі розпочала працю музична школа. Завдання школи - дати знання з музики, навчити здібнішу молодь грати на таких музичних інструментах: скрипка, акордіон, піяніно.

ТЕАТРАЛЬНА САМОДІЯЛЬНІСТЬ

Побувати в театрі, проглянути добре підготовлену драму чи комедію - найбільша радість на чужині. На це зважили наші драмгуртківці - за короткий час мешканці табору могли проглянути такі п'єси: І. Котляревського „Наталка Полтавка", С. Васильченка „На перші гулі", М. Суходольського „Хмара", М. Кропивницького „Пошились в дурні", Т. Шевченка „Назар Стодоля".

Задоволені роботою гуртківців глядачі ставлять всеж нові вимоги. З розмов про театр наших таборян дізнаємося, що багато з них хотіло б проглянути такі історичні речі як С. Черкасенка „Про що тирса шелестіла", Б. Грінченка „Степовий гість", „Ясні зорі", „Серед бурі", такі п'єси з визвольних змагань як „Отаман Пісня", і взагалі більше п'єс з сучасних буднів.

Час відходити подалі від тих п'єс, де на кожному кроці для дешевого непотрібного сміху виступає селянин-п'яниця й сварлива баба.

ФОТОГУРТКІВЦІ ЗА ПРАЦЕЮ

Цікаво й захоплюючи переводить навчання п. Борбиш - керівник фотогуртка. Напротязі місяця гуртківці докладно ознайомилися з теорією фотографії, досконало вивчили будову фотоапарата, навчились користуватись ним.

З 20 лютого при ремісничій школі відкрито фото верстат. Там гуртківці вже виготовили богато різно-манітних світлин.

З ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТИ

В ХВИЛИНИ ЗАБУТТЯ
(З переживання в'язня)

Ідемо. Нас двадцять два. Всі з лопатами. Ті кілька кайл ночують в канаві. Повертаємо з доріжки в глиняне болото.

-Льоз!

Тепер мусимо бігти й захоплювати місце. Найгірше місце четвірьом на подачі. Два довбають кайлами, два відкидають лопатами. Над ними стоїть наглядач і, коли мало викидають глини, кидає на них багном, б'є, штовхає, кричить. Коли ж багато викидають - товариство злоститься. Потім найгірше одному в парі з „панцером" - парубком, якому вже ні удари, ні штовхани не дошкуляють. Цим він і користується і майже нічого не робить. За нього працює другий.

З рук мені хтось вибив лопату. Піднімаючи її відстав. Підбігаю, стаю в цепку, але не на своє місце, а з „панцером" біля великої купи глини, яка лишилась від учора.

-Льоз!..

Встромляю лопату в мокру глину. Розмахуюсь і кидаю на другу купу. Глина не відстає і лопата тягне мене з собою. Стаю ногою в болото і набираю в черевик води. Ногою зскрібаю глину з лопати і знову. І без кінця.

В очах тьмариться. Болять груди, спина ниє, по два пальці на руці вже відмовились тримати лопату. Щоб ліпше відставало від лопати - мушу раз-у-раз обертатись і вмочати її в воду. „Чши, плям, плюсь - чши, плям, плюсь..."

І без кінця.

Коли вечір? Коли кінець?

-Льоз!

\+

\+ \+

Пощастило сьогодні. Добра праця трапилась. Надзвичайно добра! Довбаємо кам'яну гору. Добрий камінь, червоний як цегла, м'ягкий, потрісканий. Рубати дається легко, треба тільки знати куди ударить, як. Не міцно, злегенька, але вірно, і ціла брилка подається, падає вниз, а там на вагончик.

І кайло легеньке попалось. Лите, не ковaне. Їх тільки троє в

будці. Гостряк недавно відтягнутий. І як його передні не забрали?

-Льоз!..

Широко розставивши ноги, стою на двох приспочках. В руках кайло. В спину гріє сонце.

Вже весна. Друга весна. Скільки то ще весен? Десять чи двадцять? Може вічно? Коли б то знати. А як помалу час іде. Отак і мій батько був. Але йому зразу сказали - п'ять. А може це й ліпше що не знаю? Може мине п'ять років і мені скажуть...

-Льоз!..

Вище підіймаю кайло, частіше б'ю.

А то завтра знову зажене в канаву. Тут так гарно. Сухо. Тепло. Їсти... Коли б така скибка хліба як оце камінь. Отака...Ні, більша. Отакий кусок. Це на три дні... От т-а-а-акий!

-Дрібніше рубай, на вагончик не підіймемо.

Це камінь. М'який, як цегла червоний. Ні, темніший. Як шоколад. Ага. Колись був я хорий. Давно було. Сестра мені принесла...шоколаду. Де ти вона?..

...А що якби таку плитку шоколаду. Таких великих немає. Менші. Такі. Це дуже чорний. Світліший. Тільки що менші плитки...

...Де вона? Де ти, сестро... Тоді був хлоп'ям. Ніхто не говорив мені...

-Льоз!..

Помалу підіймається кайло, безсило пада.

А може це залізна руда? Магнітна? Так притягає кайло... Якби то воно алюмінієве було...

П. Шадура

В ХУРТОВИНУ

Сніг і сніг...

Вона грузла в високих заметах і поспішала: бо вже вечоріло, а села невидко. Та й край чужий, невідомий...

Жінка бідно зодягнена.

Гарні карі очі були червоні й сльозились. Брови хмурились. Колись принадні уста посиніли.

Молодиця то оглядається, то пильно дивиться в перед. Вона не тутешня. Здалека - аж з Січеславщини.

В руках у неї клунок невеличкий. Там зеленава хустка квітчаста, сива шапка, сукня... Це те останнє дороге, що мусить їй дати хліб.

Чоловіка вже давно не має. Давно в холодному й жахливому Сибірі Тільки один лист одержала. Писав :

„Оксано! Дружино дорога! Нічого не шкодуй, а бережи дітей. Надто того маленького Яшуню "

І так вона забилась в Москівщину, аж під Орел. Встала на невеличкій станції й рушила. Казав їй один дядько, що село зовсім недалечко, а вже пройшла кілометрів із десять...

На серці тяжко. Вона сумує. Очима слізними вдивляється в даль сніжну, на сосни придорожні.

А думкою біля Яшуні.

Вже третій рік минув йому...

Коли б не діти - давно загинула б Оксана. Страшні думи приходять часто в голову. Так тяжко, . їх аж троє. Бідні й голодні... Що їстимуть вони сьогодні, завтра... Декілька цукрових буряків залишила та один чорний гіркий кусень хліба.

Але нічого... Якось витримають. Привезе вона хліба, там, можливо, брат допоможе. Вона щось вигадає...

Зупинилась. Хтось доганяв. Мчавсь саньми парою буланих. Зраділа Оксана. Звернула з дороги.

- Люди добрі! Підвезіть. Втомилася - блага.

Невідомі засміялись. Один з них рявкнув:

- Дійдеш!

...Вже як зовсім стемніло побачила вогні.

-Слава Богу! Хоч не збилась з дороги, - полегшено зітхнула й хутчіш пішла.
Постукала в першу хату.
- А хто там? - озвавсь непривітний голос.
- Я з далека із України... Зі станції ледви прийшла. Переночувати у вас можна?
- Таких тепер багато шляється. Иди дальше, - буркнув хтось у вікно.
Пішла. Ходила довго. Плакала. Благала. Незнати де б і ночувати, коли б не зглянулась одна вдова.
- Наказ такий у нас - нікого не пускати. На Україні кажуть, зледащіли люди, робить не хотять, спекулюють...
Оксана плакала.
А потім довго говорила. Мов рідній сестрі про все росповідала чужій жінці.
- Робила дні й ночі, у мене все було. Та бач чоловіка засудили, а в мене все забрали. І не одна я там така. Багато нас...
В ночі неспала довго.
... Як діти там самі, голодні?...

x x x X x x x

Верталась. Сиділа у вагоні тихо й боязко. Два клунки з борошном везла.
Все думала, що зайде якийсь міліціонер, відбере борошно й вижене іі з вагону.
І здавався Оксані день дуже довгий... / Чого непередумала вона!/
... А як потяг наближався до рідноі місцевості була глуха ніч. Здійнялася хуртовина.
Здається серце зупинялося в Оксани. Все думала як непомітно вислизне зі станціі у степ, в хуртовину. А там сім кілометрів і - рідна хата... І Ящуня біля вікна. Бідненько, мабуть і в ночі чекає маму!
„Як бути, щоб хліб цей зберегти?", плуталась в думках нещаслива жінка.
Та виручив кондуктор. (Це він ій допоміг у потяг сісти, бо запитавши звідки, догадався яке у жінки горе).
Сказав він тихо:
- Вже скоро станція. Виходьте на протилежні двері. Я відімкну...
Тривожно билось у Оксани серце. Забрала клунки. Вийшла до дверей.
Різкий гудок. Поізд зупинився.
Оксана квапилась. Із східців зразу й плигнула. А далі чимдуж поза вагонами, поза будівлями в нічну пітьму.
Там зупинилась. Віддихалась. Подумала... А потім тихо побрила снігами в пітьму на зустріч хуртовині.
Спішила. Хотіла ніччю бути там, пригорнути маленького Ящуню. Та в день іти неможна! Не дай Боже хто з тих прибічників побачить!.. І тільки уявляла, що забирають в неі хліб - хололо серце.
А дужий вітер рвавсь в несгямі, скажено завивав, нахабно кидав сніг в обличчя...
Хуртовина міцніла.
Із клунками в заметах тяжко було йти. Але вона рішила. За темряви вже мусить бути там.
Ставало душно.
Але ішла й йшла... Та раптом зупинилась - наткнулася на хмиз якісь чи кущ.
„Дож це я ?" - подумала.
І стало зразу чогось страшно. Оглянулась. Огнів станційних вже не видно. Здається щось пробігло, а вітер дуще зашумів. Завихрив люто.
Вагалась не довго. Зминула кущ, ал тут снігу було ще більш. Звернула в право.- чагарник якийсь, лоза.
„ Куди ж іти?" - в розпуці запитала вітра. Постояла якусь хвилину й знов в перед. Іі лякав світанок. „Скоріш, скоріш додому!..." Гнала якась сила.
Знов спішила. Грузла в заметах. Падала. Підіймалась похапцем.

Напружуючи все тіло скидала на плечі клунки. Ноги важчали. Голова кружилась. Свистіли засніжені шляхи...

Вже здається не одну й не дві години Оксана ходить, а села не видно.

Вона нервує. Зло ії бере. Як сталось так, що збилася із вірної дороги. Вона кусає пересохлі губи. Напружує всі сили, щоб швидше йти в перед, щоб не пізніш як на світанку бути в дома.

Та ось вже клунки випали із рук. Вона здрігнула. „Невже ж це сили кидають мене?" - шугнула страшна думка.

Рвонулась знову в перед. Та скоро впала. Тоді крізь свист хуртовини далеко десь, почула гавкання собаки.

„Тепер я виберусь із відціль" - майнула думка.

Звернувши трохи ліворуч вона, здається й гони не пройшла, як перед нею виринув із пітьми знайомий млин. /Це тут колись давно вона стояла з Захарієм. Були щасливі/.

Полегшено зітхнула. Зайшла у затишок. Хотілось трошки відпочитибо ноги обважніли, а голова - горіла.

Тепер вже добре знала де вона. Додому зовсім близько : через річку, верболіз і городи.

„ Відпочину трішки" - рішила так і на клунок сіла схилившись до млина. Було так гарно. Зробилось легко й приємно.

А вітер все гасав несамовито, аж стогнав. Нагонив сон і сум приємний.

Задумалась Оксана. Прикрила віки й думала про те, які то будуть раді діти побачивши ії...

Вже бачить вона Яшу... Стоїть він біля столу й весело сміється. У рученятах ніжних тримає білий хліб. У вікно бє промінь сонця. А над вінком вона - Оксана.

А ось зявляється Захар у вишитій сорочці в сивій шапці.

- Оксано! Іди поглянь як хороше в садку! Ходімо...

- Ходім!, - відповіла, але устать чогось не може.

- Та я посиджу.

- Тоді на руки я візьму тебе, - і взявши, він ії як билину поніс. Навколо білі квіти...

...А вітер не вчухав. Ще дужче здіймалася курява біла.

x^x^x X x^x^x

Через три дні після хуртовини, біля млина проходив Сава Панасенко колгоспний сторож. Випадково побачив жінку.

Пізнав. Він підійшов і отетерів. Пізнав.

А чому тут вона із клунками замерзла. Ніяк не догадався.

Перехрестивсь і скорійш подавсь назад в село.

Побіг повідомляти.

О. Перекотиполе.

НАУКОВІ НОВИНИ

Відрядження ракети на місяць

Лос - Анджелос (27.1.1946р.)

У. С. Осборн, бувший майор австралійської армії, який провадив експерименти з радаром для досягнення контакту з місяцем, передбачає, що ракетні подорожі на місяць будуть проведені в найближчі 10 років. Він сказав, що австралійські вчені встановили радаровий контакт з місяцем 4 роки тому назад. „Коли ми працювали разом з доктором Пітдінктоном з університету в Сіднеї, то ми досягли контакту з місяцем декілька разів в жовтні та листопаді 1941 року" - сказав Осборн, який зараз провадить таємні наукові та дослідні праці для уряду США.

Вашінгтон (30.1.46)

Урядові астрономи повідомили, що одержання радового контакту з місяцем полегшує можливості дослідження таємниць Марсу, де можливе життя як

і на Землі, тим самим чином це і з Місяцем. „Тонка оболонка цієї червоної планети дозволить проходження сигналів, якщо радарові фахівці зможуть перекинути їх через 30 мільйонів миль віддалі від Землі." сказав Дортон з Менської обсерваторії. Найближчим результатом досягнень армійського сигнального відділу, як заявив Бюрсен та його помічник Клімонс, може бути точне обчислення віддалі між Місяцем та Землею, яка є основною мірою багатьох астрономічних обчислень. „В сучасний момент- сказав Клімонс- ми знаєм цю віддаль з точністю до десятої милі, але шляхом радарового контакту буде можливість виміряти цю віддаль з точністю до десятої метра." Досягнення цієї точности спричинить до перегляду багатьох теоретичних обчислень в астрономії. Дортон сказав репортеру, що радаровий контакт міг би дати точну відповідь на питання, чи є якесь життя на Місяці.

Ален-Еллін (30.1.46)

Роберт Фансорт, голова американського ракетного товариства, сказав, що в сучасний момент Місяць не належить ніякій країні і перші люди, які опиняться там можуть заявити на нього свої домагання. Фарн Суорт, голова організації яка провадила досліди над Місяцем в 1934 році, додав що ми, американці, мусимо попасти туди першими. Він сказав, що контакт, досягнутий з Місяцем, довів що є можливість послати туди контрольовану по радіо ракету і що навіть більше того, цю ракету вдасться повернути назад. „Ми будемо посилати ракети на Місяць протягом найближчих трьох років, коли уряд призначить необхідні кошти." На його думку, одна така ракета на Місяць буде коштувати 10 мільйонів долярів. Американське ракетне товариство було засновано в 1934 році і налічує 1000 чоловік в США та Канаді.

Д о с л і д ж е н н я А р к т и к и

Вашінгтон.

Флот наміряється вирядити підводні човни, здатні проходити через льодові простори, щоб одержати відомості про погоду та другі інформації про недосліджені арктичні райони. Великі підводні човни передбачається обладнати конічними башнями. Гладенька поверхня цих човнів дозволить плавать їм під арктичним льодом. Конічні башти будуть мати в собі спеціальні підігрівальні апарати за допомогою яких буде можливо протоплювати діри в льодах. Команда буде спостерігати зміни погоди, утворення льодових просторів та другі явища в недосліджених районах. Головною причиною зацікавлення арктичною погодою є той факт, що погода на північно-американському континенті залежить від погоди в Арктиці.

Г у м о р

ДО ТИХ, ХТО ЗБИРАЄТЬСЯ ЗАМІЖ

(Оголошення)

П'ять днів тому редакція одержала від одного таборянина листа. Він, розповідаючи про своє горе, просив нас помістити одне оголошення. Але воно було таке величезне, що ми відмовили. Та настирливий молодик вдарив кулаком по столі і гримнув:

- Я вимагаю! вмирати не хочу. Друкуйте!

Зважаючи на його тяжке пореживання редакційна комісія вирішила повністю надрукувати його лист. Це щоб разом вбити двох зайців. (Адже в час весняної пори може надійти безліч листів такого змісту. То хай буде один для всіх.)

...„Стало мені нудно й сердито. Всі, куди не глянь,- жонаті, а я що...Вирішив діяти блискавично. Взяв аркуш паперу й олівця, що з однієї сторони червоний а з другої синій і написав величезними літерами:

„Увага! Підшукую дружину. Хто перший зголоситься..."

Та тут ввірвався мій товариш.

- Оце придумав! - сказав і реготався доти, поки не вдарив я кулаком його під бік.

-Коли б ти мав голову на плечах, то звернувся б до редакції. Хитромудро написав би оголошення,- порадив він.

- За це я тобі літру горілки поставлю,- зрадівши сказав я.

...Люблю я різних дівчат. Найбільше тих що зуміють мене любить. За роками не гонюся, бо знаю, що „любов не картопля",і кохати-не фунт изюму зісти...Добре як дівчина буде блондина,щоб волосся нагадувало траву-тирсу,а очі - блакитні.Але й брюнетка може бути мені за добру жінку. На зріст може бути висока,а може і мала.Це не страшно - малу можна буде на руках нести,а висока,як треба бігти сама не відстане.(Бо нам ще доведеться богато мандрувати.)Обличчя мусить бути обовязково симпатичне. Інших нехай хоч і в шию бє.На освіту не зважаю.Чим менше знати буде тим ліпше-краще стряву готувати ме. На інших хай і недивиться й не танцює,бо я ревнивий.

Хто хоче мені подобатися,мусить добре вміти борщ варити,вареники й виготовляти різні західньо европейські пундики,добре шити й вишивати. Взагалі,щоб як бжола крутилася....

Поспішайте зголошуватись!..До кімнати заходити поки що не зручно, бо знайте, жінки що не має. Так у мене не то що в людей... Та взагалі в кімнату може прийти всяке ледащо. Краще віднайдіть мене. Завтра буду я ходити вулицями Корнбергу. Заклавши руки до кишень, насунувши на очі капелюха, буду пронизливо дивитись на всіх і зітхати тяжко. На пальті з лівої сторони буде брошка - собачка з квіточкою.

Мене може кожна взнати. Дізнавшись привітно усміхайтесь, рішуче моргайте й подавайте руку...

Неспізнюйтесь! Бо в мене на сорочці й пальті вже майже всі гудзики обірвалися й лівий рукав пальта може сьогодні одпаде...

Зголошуйтесь! Признавайтесь, бо я сам ніяк не осмілюся."

На цьому й закінчується оголошення.

.-ооо -- О -- ооо-.

ВИЧИТАНЕ

- Любов це дуже складна справа - ніколи не знають, що з того може виникнути.

- Наприклад?

- Якщо двоє мудрих любиться то з того виникає флірт, якщо він мудрий, а вона дурна, то роман; якщо вона мудра, а він дурний,то подружжя; а якщо обоє дурні-дитина.

ШЕЛЕХВІСТ

Нещодавно один шофер нашого табору поспішно їхав на Бебру. Але на повороті він затримався, бо там стояв молодий хлопець з піднятою рукою.

-Ви ідете на Бебру? -запитав.

-Так.

--То ідьте собі. Я їду на Корнберг, - сказавши це пішов помалу.

ОГОЛОШЕННЯ

Редакція часопису „Чужиною" бажає за всяку ціну дістати машинку для писання з українським шрифтом. Необхідне також машинка з латинським шрифтом. Хто має, або знає, де можна дістати - повідомте.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС „ЧУЖИНОЮ". ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ.
ВИДАЄ КУЛЬТУРНО - ОСВІТНІЙ ВІДДІЛ ТАБОРУ КОРНБЕРГ.

THE UKRAINIAN CAMP NEWSPAPER "ABROAD", C O R B E R G UNRRA 518.

Редагує Колегія

ЧУЖИНОЮ

Число 5 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС — UKRAINIAN NEWSPAPER Рік 1.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВОСКРЕСНЕ!

Темна ніч. На розлогих просторах між Сяном і Доном заметушились люди. Скриплять ворота, чути людські голоси. А через деякий час знову тиша. Мовчазні людські постаті направляються до Божого Дому, щоб там почути велику радість. І хоч вони всі знають, що в цілім світі сталася велична подія, перед котрою схиляє голову ввесь хрищений мир, все таки бажається їм почути цю спасенну вість в тому домі, де горять свічки, де запах ладану й смирни наповнюють простір, де голосні звуки дзвонів линуть і розганяють темінь ночі. І дивно. Чи чуєш здалеку гомін дзвонів славного Софійського Собору, чи мелодію Святого Юра чи скромну пісеньку карпатської церковиці – чар цих дзвонів усе одинаковий від часів Св. Володимира й до сьогодні.

Світає. Втихають дзвони. Вірні заповняють церковне подвір'я. Настає тиша. І чути з уст священника ;

Христос Воскрес!

І потужно неначе шум приливу:

Во Істину Воскрес!

Сталась та велика подія. Вона мимохіть приголомшила ум та дала волю серцю. Забуваєш у тій хвилі всі турботи мізерного цього життя, бо настала велична хвиля, хвиля в котрій зверасмо наші серця до небес щоб почути те незвичайне Христос Воскрес – воскресне Правда.

* * *

І корнберська громада святкує цю величну хвилю. І тисячі думок линуть у рідний край та залишають усі закутини української, нещасливої землі. І лучаться наші думки з думками наших рідних у могутню молитву "Боже єдиний, Великий, нам Україну храни".

І молимось щиро й віддано у твердій вірі, що правда ВОСКРЕСНЕ!

ВО ІСТИНУ ВОСКРЕС!

ПРАЦЯ ПЛАСТУ

Пластовий кіш ім. Коновальця в Корнберзі енергійно провадить свою роботу. Кожного дня ранком о сьомій годині обраються пластуни на ранні фізкультурні вправи, які відбуваються на спортовій площі під лісом.

Кожної неділі ранком проводять пластуни спільну молитву. Після обіду роблять пластуни прогулки в околицях нашого табору. Що другий день, на таборовій газетці, пластуни декламують вірші наших поетів.

Тепер пласт приготовляється до першої ватри, яку має влаштувати протягом цього місяця.

Пластом цікавиться місцева УНРРА. Референтка суспільної опіки місс Пільсон докладає усіх зусиль щоб уможливити пластунам якнайбільш цікаве переведення часу. За її старанням одержав пласт однострої, ріжні гри і приладдя для спорту.

Пластун.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В МАТЕНБЕРЗІ

З початку 1946 року в нас у таборі, де мешкає більше 400 українців, швидко почало розвиватись культурно - освітнє життя молоді. Прикладом цього може бути добре організоване навчання в самоосвітніх гуртках. Молодь, яка переважно має низький загальноосвітній рівень, з захопленням вивчає історію України, її літературу та географію.

В нашому таборі цікаво були проведені урочисті академії: 10 березня в день 85 річниці смерти великого українського поета, борця за вільну Україну Тараса Шевченка, а 25 лютого в день 75 річниці з дня народження славетної української поетеси Лесі Українки.

В цих академіях брало участь біля 300 українців табору. Після зачитаних рефератів виступав хор мешканців табору та декламатори. Драматичний та хорові гуртки наполегливо готуються до Великодних свят - готують великий концерт.

З дня в день українське життя в Матенберзі налагоджується. В цьому наші таборяни дуже вдячні українцям з Корнбергу, які охоче допомогають нам.

О. Коломієць.

СИРІТСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ

На Великдень, на соломі
Проти сонця, діти
Грались собі крашанками
Тай стали хвалитись
Обновами. Тому к святкам
З лиштвою пошили
Сорочечку, а тій стьожку,
Тій стрічку купили:
Кому шапочку смушеву,
Чобітки шкапові,
Кому свитку... Одна тілько
Сидить без обнови
Сиріточка, рученята
Сховавши в рукава.
- Мені мати купувала,
- Мені батько справив.
- А мені хрищена мати
Лиштву вишивала.
- „А я в попа обідала",
Сирітка сказала...

Тарас Шевченко.

ВЕЛИКОДНИЙ ДЗВІН.

Субота, вечір. Захлинаючись від насолоди, чарівна весна взяла в свої обійми село. На фоні зеленого шата мальовничо розкидались по-під горою хати, весняна повінь наповняла луги, широко розлилася Сула заливаючи плавні. Старанно вибілені хатки, підперезані жовтою глиною, подвіря підметене, по-дбайливому, по-господарски виглядає вишневий садок.

Господар сьогодні в останнє оглядає подвіря, перевірив стайню, підклавши найліпшого сіна коням, з господарською діловитістю та задоволенням оглядає свою щиру працю.

Сонце ідучи на спочинок запалило огнистими барвами куполу невеличкої церкви, що ховається серед старих груш та яворів.

Чути вечірний дзвін.
Як богато дум наводить він...

Це дзвін, придбаний останним сотником села півтора століття тому назад, при кожнім своїм бов, бов, величезною луною відбивається під гаєм та ген, ген моркне далеко в степу, сповіщаючи роскидані хутори про наближення величного свята – Великодня.

В хаті старанно прибрано. Перед образами блимає лампадка. Діти спокійно сидять в білих сорочках на лавах, чекаючи чогось надзвичайного. Стіл засланий білою скатертю, на столі стоїть пасха з образком Воскресіння Христового, в поливяній мисці червоні яєчка, ковбаса, сало, пироги. Господиня діставши найкращого рушника із скрині, обережно завязує в нього паску та миску, повну ріжних їж, щоб понести це все до церкви на освячення.

Північ. Невеличка церква повна людей, які торжественно одягнені з великим піднесенням та побожністю віддають поклони, осіняючи себе хрестом.

Вогні свічок горять, кидаючи своє сяйво на ікони святих, тисячами відблесків грають панікадила, оздоблені сріблом, позолотою та ріжнобарвним шклом.

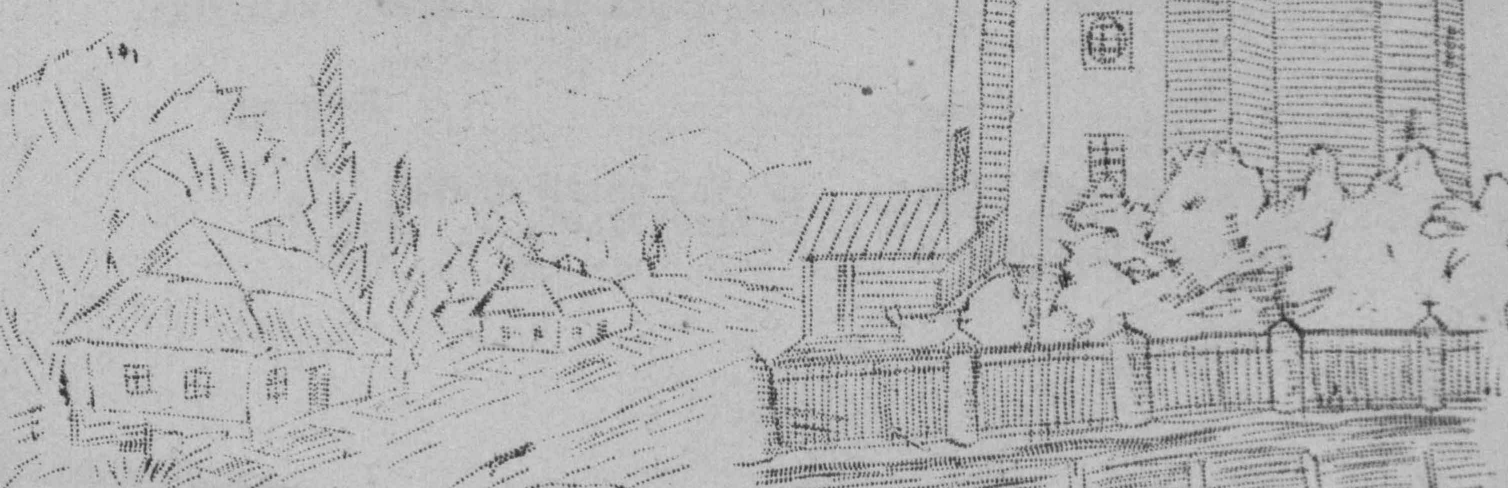
Навколо церкви в два ряди по традицийному розставлені на молодій травиці пасхи, горять мерехтливо свічки, а кругом чарівна тишина.

Невидимі Архангели сильним голосом сповістили: ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Неймовірна радість охоплює вірних, цілуються та поздоровляються вони, радісно та приємно на душі. А дзвони торжественно та чутно відбиваються в гаю, на луках, розносячи ген – ген по степу, по хуторах вістку що ХРИСТОС ВОСКРЕС!

На сході поволі червоніло небо, пробуджувалось усе поволі, усе що живе, щоб сказати: ВО ІСТИНУ ВОСКРЕС!

Іван Скиталець.

СВЯТО ЗВІЛЬНЕННЯ

Вояки-демократії - солдати Американської Армії здобуваючи села й міста Німеччини звільнували з новітнього ясиру міліони невільників, яких німецький фашизм прирік на загибіль.

Серед тих міліонів найбільшою частиною були ми - українці. Для нас та для жидів гітлерівський кат видумував найтяжчі тортури, пережить їх прийшлось небагатьом.

10 квітня 1946 року група колишніх політичних вязнів концтабору Бухенвальд святкувала однорічча свого звільнення. Всім чим тільки могли висловлювали свою подяку американцям за те, що не тільки їх звільнили, але пожертвували десятки тисяч своїх бійців, щоб перемогти несправедливість, тиранію, фашизм.

Своє свято бухенвальці нашого табору розпочали організованим маршем по вулицях Корнбергу. Маршируючи вони співали національних, визвольних, тюремних та маршових пісень.

На вулицях мешканці табору вітали найбільших мучеників хлібом і сіллю, квітами, окликами „слава".

Шкільна молодь, пласт, ремісники, організовано відвідували провідників наших політвязнів, складали їм сердечні побажання.

О пятій годині по полудні в місцевій церкві священники обох українських віросповідань відправили богослужіння, в яких заносили молитви до Всевишного, щоб Той дав сили та мужності тим, які бачили вже смерть перед очима й далі незломно боротися за волю та долю України.

Вечером в театральній залі табору бухенвальці влаштували святочне зібрання на яке були запрошені таборяни, працівники УНРРА, та політвязні інших національностей.

У вступнім слові та в одноактівці „Звільнення" вязні передали жахіття німецьких концтаборів. Були зачитані вірші написані політвязнями, відспівали пісні про неволю.

На закінчення свята, делегатка жіночої секції в сердечних словах вітала бухенвальдців та запросила їх і ними запрошених гостей на урочисту вечерю організовану українськими жінками Корнбергу.

На слідуючий день наші політвязні відїхали автобусом, оздобленим транспарантами, в Герсфельд, де відвідали український табір та американського полковника, якому було вручено подарунки та лист вдячности.

На транспорантах бухенвальдців було написано:
„Смерть всякому поневоленню!"
„Воля народам - воля людині!"
„Хай живе Америка - рятівниця европейської цивілізації!"
„Хай живе Третя Американська Армія!"
„Ніхто так не може зрозуміти й оцінити волю як вязень!"

12 квітня політвязні відвідали табір Матенберг, а 13 квітня Мішенгоф і Ціренберг, де своєю поставою та повним зрозумінням демократії посилювали віру тамошних українців в краще майбутнє.

Іванчин.

Оживуть степи, озера,
І не верстовії,
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святії
Простеляться...

Т. Шевченко.

Не чути дзвонів...

Не чути дзвонів...
Сумно...
Сумно в Інгуло-Камянці.
Аж моторошно...
Навіть Інгул, що круто звивається між кострубатими камяними берегами, здається непривітним і самотнім.
А сонце гріє як і колись. Соковита трава пружне з землі, рясним цвітом вкриваються вишневі сади. За ними хати...
...Похилі, обшарпані чорні хати. Не видко ні парканів, ні отіжків- пусті подвіря.
...Біля старої церкви стоїть пять возів. Біля них метушаться люди- виносять з церкви мішки зерна, навантажують.
З другої хати від церкви виходить кремезний дід, схиляється на камяну загату й довго дивиться не зводячи очей. А потім христиться. До нього підбігає мале хлопя - онук.
-Дідусю! Дідусю, чому ви такі невеселі?
-Підростеш і ти не такий будеш... Колись було в цей день дзвони гули, аж сонячне повітря здригало! А тепер... З церкви зробили комору. У найбільше свято в святому місці працюють...
І широкоплечий нащадок козаків - дід, що зумів якось уціліти в цей страшний голод, вже до себе говорив:
- Погані правнуки, погані. Не змогли одностайно стати на ворога. Власне добро, власну вигоду вважали дорожче за Україну...
Десь далеко з степу доносилося уїдливе рокотання трактора.
Непорушно стоїть дід.
Не чути дзвонів...
Вулицею з лопатами повертаються з загорьованого обілу жінки- ледве ноги волочать, обідрані, босі. Спішать до праці. За ними діти.

...„Село неначе погоріло,
Неначе люди подуріли.
Німі на панщину ідуть
І діточок своїх ведуть."

О, бідна страднице Україно !
...Возом підїздить ще молодий хлопець. Він не вітається. На возі- трупи.
- Оце бригадир дав наряд... Всіх забрати й відвезти геть. З сусідів є хтось мертвий ? Допоможіть діду.
...Двадцять трупів на перший день Великодня везе молодий хлопець на вічний спокій. Дід йде помалу за возом.
Ніхто не плаче, не тужить.
Серця скамяніли.
Всіх двадцять поклали в одну яму.
Перехристився дід.
Витер сльози.
Не чути дзвонів...
Ішов жахливий - тридцять третій рік.

О. Степиченко.

В ОДНОРІЧЧЯ СМЕРТИ.

Цілий культурний світ помянув день 12 квітня. Бо дня 12 квітня 1945 року відійшов на вічний спочинок тодішний президент С.Ш.А. Франклін Делано Рузвельт.

Українці на рідних землях знали малощо про цього державного мужа, що був американьским робітництвом дуже улюблений. Але згодом довідались. Коли прийшлось перед модерними вандалами кидати рідні стріхи та йти "куди ноги несуть", коли приходилося копати собі гріб, коли дивилися на шибиниці, коли доживали останніх днів у концтаборах або конали у невільницьких роботах - тоді прийшло нам до свідомості, хто це такий Франклін Делано Рузвельт. Це Він, що задумав підірвати престіл сатани та кинути його в безодню.

Та не судилося Рузвельтові діждатися великої перемоги. Кілька днів перед цілковитим зниценням німецких армій перервалася нитка життя цієї Великої Людини.

З Рузвельтом зійшов у могилу оборонець людської свободи, цивілізації та правди.

Тож клонимо голови перед тінню ЙОГО!

-К.

РІДКИЙ ГІСТЬ.

Вже другий раз відвідав наш табір член англійского парламенту та Партії Праці п. Штокіс. Він оглянув таборові варстати й культурно освітні установи та висловився похвально про працю та організованість нашого табору.

Дальше заявив п. посол Штокіс, що в Лондоні він розмовляв з провідником лондонского Українського Бюра др. Панчуком у справах, що заторкують нашу еміграцію, а саме про еміграцію до заокеанських країн.

Управа табору подякувала достойному гостеві про турботи за українську еміграцію та подарувала йому на спогад деякі мистецькі вироби різьбярскої школи. Посол Штокіс поїхав ще до команди третьої американської армії, щоб там поручити наші справи.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ КОРНБЕРГ

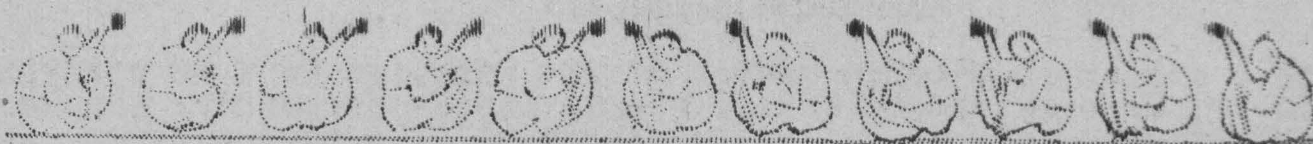
Декілько днів тому наш табір відвідав владика Мстислав. В розмові з комендантом нашого табору передав Еп. Мстислав свої побажання всім колишнім вязням Бухенвальду в однoріччя їхнього визволення з пазурів фашизму.

В суботу відправив вечірню з літією та роздав вірним УАПЦ освящену вербу. В проповіді на тему дня Владика остерігав нас перед ворогами нашого народу та закликав невірних до віри в перемогу Правди і в воскресіння нашої волі.

КОНКУРС НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА В ФУЛЬДІ

14 квітня в Фульді відкрився конкурс народного мистецтва. З нашого табору були там: драматичний гурток, хор та танцюристи. Драматичний гурток подав уривок з драми Т. Шевченка „Назар Стодоля", хор проспівав „Україно-мати, кат сконав" та „Лісовий шум". В загальному корнбер[illegible] українці здобули перше місце. Панам Гречньову, Гойді та Худому треба завдячувати нашу участь на конкурсі та завоювання почесного місця.

В конкурсі брали участь інші національности.

Б А Н Д У Р И С Т И в Корнберзі.

9 квітня Капеля Бандуристів ім.Тараса Шевченка,під керівництвом Китастого та Божика,відвідала наш табір.Приїзд Капелі був для таборян дуже милою несподіванкою.Таборова Управа доклала усіх старань щоб зробити бандуристам їхній побут в нашім таборі як найбільше приємним.Віримо,що сердечне приняття,якого зазнали члени Капелі та приємний спогад для таборян назавжди лишиться в памяті одних і других.

Бандуристи дали два концерти.Перший був для учнів а другий для решти таборян.Два різні програмою концерти викликали різні реакції серед слухачів.Перший концерт дав слухачам те, чого можна було сподіватися по бандурі та бандуристах.З під струни бандур лелися слова, пригадуючи нам наше славне минуле,наших героїв,закликали до віри в краще.Мелодії народних пісень пригадували рідні села,Україну,змальовували красу наших піль,рік,витискали сльози на очах не в одного з слухачів.Наші старі жартівливі пісні виривали нас з рук зневіри та казали,що не сумом ,але здоровим сміхом переможем горе.

Вечірний виступ Капелі,захоплював слухачів технікою самої гри, гарними мельодіами- але тих душевних пережиравнь та настроїв,питомих при слухані бандури,не викликав.Це сталося мабуть тому,що почули ми тут богато пісень,які своїм змістом,походженням,мельодією є чужі для бандури,а в кожному разі оце перший раз знайшлися на струнах бандури.

Для тих,що чули вже бандуру,було це несподіванкою.Усі назвали це після слів одного з наших професорів - новими шляхами бандури. Чи на тих"нових шляхах"добются цілі наші бандуристи? Не знаємо. Одне тільки скажемо:нам шкода бандури для чужих пісень про любов та для Іполітових "Дібров".В кожному разі - бажаємо Капелі Бандуристів на "нових шляхах" богато щастя!

Іванчин.

Р Е Д . - К О Л Е Г І Ї нашого табору,

Опріч редакції " Ч у ж и н о ю " працює в нашім таборі це три інші,а саме:

1/"Читаної Газети".

"Читана Газета" читається тричі в тиждень: в понеділок,середу, та в пятницю.Опріч найновіших вісток з радія та преси зачитуються дописи з українського життя на еміграції,різні доповіді на культурні, громадські,соціяльні та економічні питання.Газетка має дуже цікавий літературний відділ.

На залі,підчас читання ґазетки, збирається до 700 таборян.

2/"Радіо - вістей".

Передаються вони щоденно в 5 год.п.п. через голосник.В програму передач входять вісті з радія та преси і оголошення.

3/"Гумористичної Стінної Газети " Х Р І Н ".

Вийшло перше число за квітень.Вгарніше оформлення справляє миле враження.Зміст газети - це чисто таборові справі.Заінтересування газетою дуже велике.Про це свідчить велика кількість листів,які одержала ред.-колегія.

С В Я Т О В Е С Н И в Корнберзі.

На другий день Великодня відбудиться в таборі Корнберг Свято Весни.Передбачається дуже богата програма.Щоб забазпечити успішне переведення цього свята вибрано комітет,в склад якого увійшли також дві пані з УНРРА.

МЕШКАНЦЯМ КОРНБЕРГУ

Пять з половиною місяців минуло з того часу, як ми і ви прибули в Корнберг. Це були місяці тяжкої праці, гарних веселощів, наповнених взаєморозумінням, співпрацею і товарискістю. Ми з задоволенням жили й працювали з вами і користуємося цим випадком, щоб висловити нашу подяку.

Ви довели, що ви маєте непереможний дух. Тому, що ви змогли збе регти ваші культурні дари навіть після жахливих страдань, які більшість із вас перенесло. Це, звичайно, підкреслює вашу силу і мужність.

Ми користуємося цим випадком, щоб побажать всім вам щасливої Пасхи і маєм щиру надію, що в слідуючому році в цей час ви всі будете жити з вашими сімями в місцях по вашому власному вибору.

УНРРА відділ 518.

ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ

В цей великий День - день Воскресіння Христового,- від щирого українського серця бажаємо ми Вам, шановний пане директоре Гасріо і Вам, всі співпрацівники УНРРА, щасливого і веселого проведення Великого Свята.

Управа табору.

ЩАСЛИВОГО МАЙБУТЬОГО

Поздоровляємо шановну громаду Корнбергу і всіх читачів часопису „Чужиною" з днем Воскресіння Христового і бажаєм провести велике свято так, щоб назавжди лишилося в памяті як радісний день на тернистім шляху до щасливого майбутнього.

Редакція часопису „Чужиною".

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС „ЧУЖИНОЮ" ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ.

ВИДАЄ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ВІДДІЛ ТАБОРУ КОРНБЕРГ.

THE UKRAINIAN CAMP NEWSPAPER „ABROAD", CORNBERG TEAM UNRRA 518

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Wiesbaden

6 травня 1946 року. КОРНБЕРГ

ЧУЖИНОЮ

Число 6 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС----- UKRAINIAN NEWSPAPER Рік 1.

УКРАЇНСЬКІЙ ФЛОТІ

І мліє сонце в небесах... імлають зорі...
І Українська вся розспівана Земля:
Це ж знову Прапори замаяли на Морі
І знов ожив старих вікінгів гордий шлях!

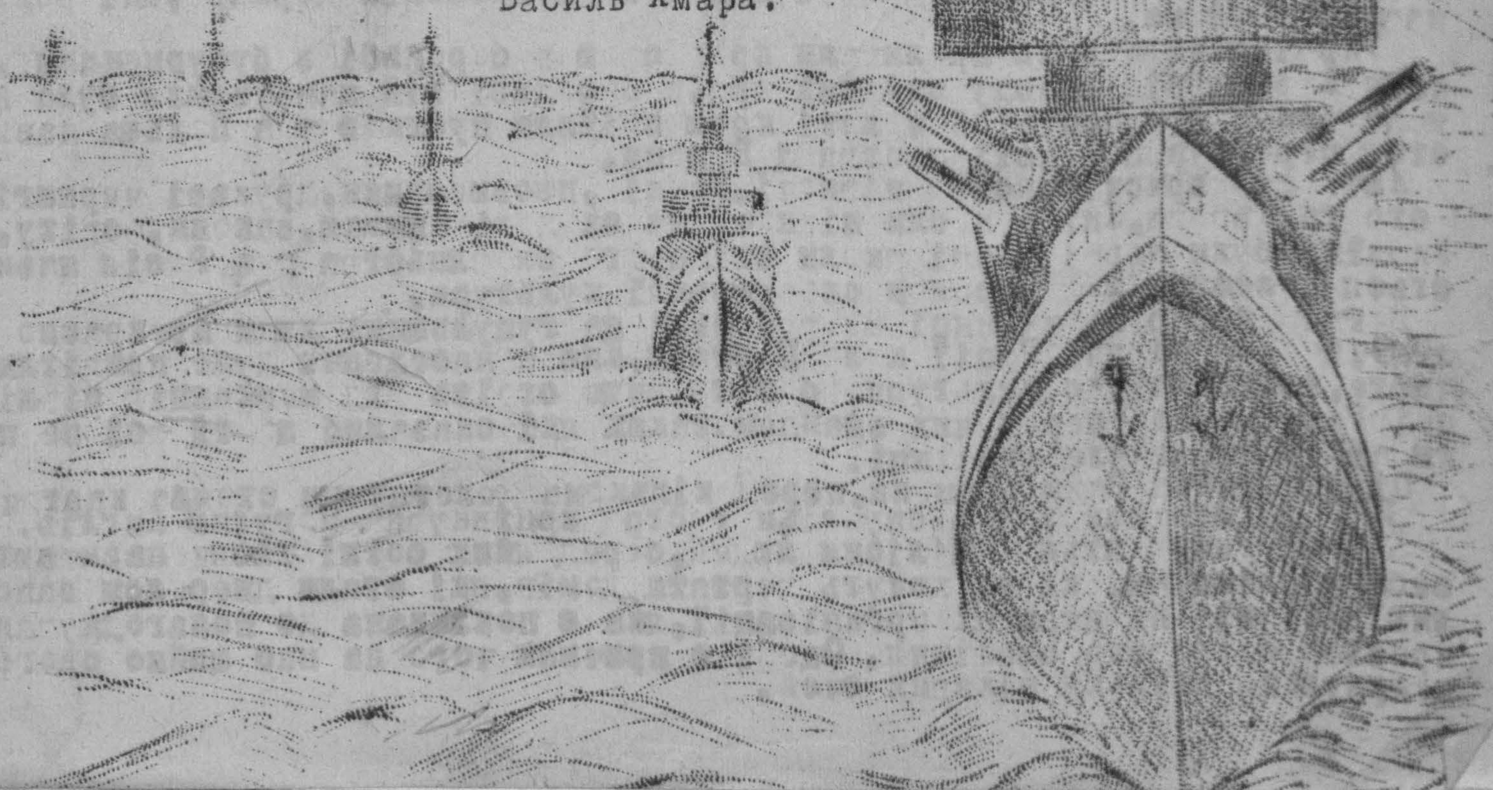
Неначе знов летять насади Святослава,
І Сагайдачного чайки, як ластівки,-
І Кафа і Стамбул і десь луна кривава,
І грім гармат і спів і гаркіт бур важких.

І наче з хвиль глядить завзятий Гамалія,
І Товариство з ним з дна моря устає -
Шапки, мов маки з пін кипучих, червоніють,
І море грає їм, в литаври срібні б'є!..

Устала Січ стара і військо й Чорне Море,
І слава ожила Козацької Землі -
І Фльота Українська, як залізні гори,
Пливе на гордий рейд у золотій імлі.

І сурми Україні в сонці гимн співають,
І Прапори цвітуть і гомін довкруги -
Летить утіха дзвоном крізь світи безкраї
І з морем у дружбі співають береги!..

Василь Хмара.

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО БУХЕНВАЛЬЦІВ

В американському часописі „Фронтове життя" 20 квітня цього року надруковано статтю про святкування нашими бухенвальцями однорічча їхнього звільнення. В статті читаємо: „В першу річницю свого звільнення 11 квітня 1946 року 60 бувших вязнів Бухенвальду відвідали своїх визволителів – Третю армію, піднісши полковнику Сьомого полку Джону Гейнджесу різні подарунки. Полковник прийняв ті подарунки призначені для генерала Траскота що сам не міг бути присутній.

Ті подарунки підніс пан Іван Слободян, провідник групи знаної під назвою бухенвальдського товариства. В склад подарунків входили мала скринька на покришці якої був вирізаний український герб, та два малюнки. Один представляв українські жнива а другий страхіття Бухенвальду.

„Якщоб рік тому назад не своєчасне прибуття Третьої армії"– сказав пан Слободян – „дуже мало зпосеред нас були б живими".

Полковник дякував групі від імени генерала і Третьої армії.

Бухенвальдське товариство складається виключно з тих людей котрі були увязнені в тім страшнім лагері. В сьогоднішній час група живе в Д.П. лагері Корнберг біля Зондри.

НЕСІМ ІМ'Я НАШЕ У СВІТ

Ми знаходимось сьогодні в таких обставинах, в яких наша дальша доля буде в великій мірі залежати від нас самих. В нашій перспективі лежить виїзд в далекі країни. Правда, ми мріємо про щось інше, хочемо добачати в усіх проявах сьогоднішнього життя зовсім щось протилежне, але мабуть..

З питанням нашого народу сьогоднішній світ оце вперше запізнається. Проживши сотні років під чужим ярмом, не мали ми можливости говорити світові про нашу культуру про нашу історію, а чужим не хотілось. Минав час і усі забули що наші князі змушували потужний Царгород платити собі данину, що французькі королі брали за жінок собі дочок наших князів, що князі та королі наші також брали участь в організованні хрестових походів, світ забув чий гетьман був союзником Карла 12-го. Так, це все забулось. Не стало нашої держави і все те, що ми мали, що ми творили, помалу переходило і перейшло в позитиви держав, які володіли нашими землями.

Українські козаки проливали кров свою в боротьбі з бусурменами, боронили Европу від наїзду східних орд, в боротьбі тій наша земля була нищена огнем і мечем, цілі золоті краю світили пусткою – а Польща називається передмурям християнства і Европи.

Київ дав християнство півночі. Учені, письменники, друкарі Чернигівщини Острога, Львова, Києва несли півночі та сходові книжки, закони, освіту, на Україні були перші висші школи східнього словянства – а Росія називається колискою та джерелом словянської культури.

Богато говорять чужинці що в Польщі на гуцульщині люди прекрасно зодягнені, що на півдні Росії коло Полтави, Києва населення дуже привітливе, чисте, гарно співає, культурно богато вище стоїть від мешканців північної Росії. Мало серед них знайдем таких які сказалиб що ті всі не поляки або росіяне але українці.

Підчас нарад Ради Безпеки, перед кількома делегатами стояла карточка: УРСР. Представник тої республіки гостро критикував могутню Англію. В Европі знаходиться мілiони людей, серед яких сотні тисяч називають себе українцями, які не хочуть вертати домів, які стали джерелом запеклих дискусій на нарадах організації, яка є покликана до полагоджування проблем світового значіння. Оце і є причини чого на нас щойно сьогодні звернулося стільки цікавих очей.

Ми еміґранти є ті з якими безпосередньо зносяться чужинці. Ми є ті, яким правдоподібно прийдеться прийняти опіку далеких Канад, Бразилій, Ново-зеландій, Америк. Ті, які схочуть нас прийняти і дати свою опіку, мусять знати кого вони беруть. Бо напевно не візьмуть таких, які могли б бути для них тягарем, внести неспокій в їхнє державне життя, тощо.

Ми помітили що виставки українського мистецтва оглядаються дуже уважно, що спосіб переведення нашого громадського життя по таборах Д. П. цікавить в великій мірі тих, які нами сьогодні опікуються. Брати з Америки пишуть, що чужинці нарозхват купують книжки про Україну. Капела бандуристів витискала в нас сльози на очах а на лицях чужинців образ величезного захоплення й подиву. Ми гордимось що по українських таборах різних адміністративних проступків найменше, захворінь на заразливі хвороби майже не помічається, що мимо дуже тяжких обставин маємо рідну пресу, літературні видання, гімназії, середні й вищі технічні школи, університети, наукові товариства, торговельні спілки і т. д.

Це все помічається. і як слушним наслідком було десь поза контингентом сказано, що та країна буде щаслива яка дістане за еміґрантів українців.

Та це признання чужинців не сміє нас задоволнити. Ми мусимо своєю поведінкою, мистецтвом, культурою, насвітленням нашої історії довести світові, що ми не тільки добрий матеріал на заселювачів простoрих піль Америки, Африки чи Австралії але також що ми є членами нації з високою культурою, нації з історією днів повних хвали, героїзму, страждань, нації, яка має повне право на буття в колі вільних народів.

Оце і повинно бути ціллю нашого перебування тут. Коли ми всі як один усвідомимо собі це та для пропоганди нашого імени й стремлінь докладемо усих зусиль, напевно за деякий час не буде чужинців які сказали б що Одеса це російська пристань а Львів це польське місто, які не знали б що серед багатьох мілїонів вибитих за останні роки німцями руських, було до декілька мілїонів українців, які сказали б що золотий тризуб не має права бути поруч інших гербів вільних народів.

І як тільки цього добємся то аж тоді зможемо мати задоволення з того що свій обовязок супроти своєї батьківщини ми виконали.

- о о О о о -

Народе-Страднику, навчи і нас в вигнанні
Любити свій Єрусалим...
Навчи в солодкому стражданні
Пройняти серце ним.

Щоб на чужині, над річками,
Поклавши кобзи жалібні,
Ми тихо сходили сльозами
З жалю по рідній стороні.

Народе-Страднику, навчи і нас в вигнанні
Любити свій Єрусалим,
Навчи в солодкому стражданні
Пройняти серце ним.

О. Олесь.

10

= =

АРКАДІЙ ЛЮБЧЕНКО

В одному з попередніх чисел подали ми вістку про те, що українська громада в Бад Кісінген будує памятник письменникові А. Любченкові. З особою померлого письменника лише дехто на Західній Україні позна-йомився і то щойно в останні роки.

Був це письменник широкого кругозору, його діяльність припала якраз у часі багатої на враження революційної доби. Любченко був членом, а пізніше секретарем спілки українських письменників „Гарт", а опісля брав участь в заснуванні Вільної Академії пролетарської літератури, що її очолював Микола Хвильовий.

Працюючи в Державнім Видавництві України видав він багато творів українських письменників, а також залишив нам низку перекладів з французької літератури. Перекладна праця залишила на ньому свій вплив, особливо на його новелі, якої мастером являється саме Любченко. Він є поруч Коцюбинського найкращим українським новелістом.

+
+ +

Воєнна хуртовина загнала Любченка в Галиччину, де прийшлося йому випити гірку чашу від гітлеровських варварів. Його заарештувало гестапо й кинуло в тюрму. Та завдячуючи обставині, що Галиччина це українська земля, Любченка українські патріоти викрали з тюрми. Під впливом дальших подій опинився він у Німеччині й помер у наслідок пережитого лихоліття та тяжкої операції 28 лютого 1945 року у 46-му році життя.

З Любченком зійшов у могилу талановитий письменник і український патріот.

-----ooooOoooo----

Закінчення з „Вертеп"-у, Любченка.

НАКАЗ

Програм скінчено. Завіса поволі гасне.

Ми вам не граємо напутного марша. Ми лише просто кажемо: добра вам путь, шановні.

Йдіть не забуваючи:

- що шалено-швидко пролітають наші дні, мчать життям, як розлогими степами, наші буйногриві місяці, пропливають, як гордовито задумані кораблі, наші роки, щоб не вернутись. Але прекрасно, що є можливість любити колишній біль і сумувати за колишньою радістю. Бо це дає невичерпні скарби, бо це значить день- у -день непереможно хотіти нового болю й нової радости, безнастанно й глибоко любити життя. Це значить: день-у-день якнайбільше змагатись, будувати, жити, любити.

Любіть!

- коли легесенькі бризки підстрибують і обсипають обличчя, коли в грудях гнучко й лоскотно розгортається якась невідома пружина, коли хочеться полоснути ножем по неможливих заслонах, коли хочеться владно полетіти у просторінь, коли ви без глуму, але рішуче перехоплюєтесь через й розумієте нев гавучу многострунну комашню, коли ви чуєте, як дихає земля й обіймаєте землю,- то скільки б не було вам років, хто,- хто посміє сказати, що ви не молоді?

Будьте молоді!

- бо тут визнають тільки сміливих, і здібних, тут обдаровують ласкою тільки імкливих та енергійних, тут, свідомо йдучи на страту, почувають себе тільки щасливими: адже не тлітимуть десь дарма, адже поспішно збиратимуть всю свою міць, щоб побачити як радісно й вдячно палає вона на спільному вогнищі.

Збирайте, несіть!

- а маленька дівчинка - велика радість, великий химерник, великий бунтар і жорстокий сміливець, що заслуговує тільки на прощення й любов і завжди нагадує давню азіятську мудрість: нарід, що не любить дітей, не має майбутнього.

Памятайте.

- наша молодь, напоєна південним сонцем, насичена південною свіжістю й завзяттям, молодь, що ніколи не схилить голови, що ступає твердо, дивиться сміливо, - вона в своїй більшості кріпка, як сама земля. Треба щоб і меншість стала такою ж.

Зробіть!

- що швидше порвемо у взаєминах облуду хворобливих загадковостей, що більше будемо шанувати простою шанобою, яка не принижує, що швидше розстріляємо рабів і власного самодурства і самодурства інших, а цим самим почнемо поважати людей за те, що вони люди, - то швидше й помітніше з'явиться якраз у нас нова жінка і стане у всій своїй непохитній величній красі.

Шануйте її, коли хочете шанувати себе!

-дуже рідко падають із чужих рищтувань, найчастіше падають з власних, падають невправні і лише тоді розуміють, що до перемоги безліч вимог. Перемога дається тільки тому, хто, скупчивши сили, вмі швидко рухатись і володіти цифрами.

Умійте!

-бо наші дні-це той колір, що біль перетворює в радість і, раз полонивши, не пустить назад, бадьорий колір нестримних палахтінь.

Хай він яріє, пянка справдешня радість!

Хай будуть повні ваші серця, як повні бувають келехи.

Хай повсякчасно й повсюдно діють протиріччя, що рухають все вперед.

Хай живе все, що ненавидить морок і любить силу, все, що не зна спокою й снегіри, бо докола багато ще в нас цілини й багато-багато весен попереду.

Бо вже вклоняються химери давнизни, вже упокорено стеляться простори.

Добра вам путь, ітовщи!

. . Вергеп -у Аркадія Любченка.

...Якось був сірий день. Сірий, вітряний, передгрозовий. Ішли люди вулицями, і багато із них ішло понуро, зігнуто, пустивши очі долі, пильно позираючи в землю. „Чому вони такі похмурі й дивляться тільки в землю?" - спитав я себе і тут же відповів:- „Вони стомлені й дуже бояться, щоб не спіткнутись". Так, так! Але були між ними й інші, багато інших. О, як упевнено виступали ці інші, які рішучі були їхні рухи, які сміливі й привітні погляди, який шляхетно-гордовитий вираз несхилених облич. І вони не боялись, що спіткнуться, Бо це була молодь, або ж ті, що вічно, як ви кажете, підхмелені молодістю. От за що я найбільше люблю молодь, ту молодь, що ви її не хочете зрозуміти. Адже ви мусите не забувати, що силою обставин цій молоді покладено творити зовсім нове, відмінне життя. Молодь наша, звичайно ще не встигла, не мала можливости якслід приготуватися до цього, бо, зрештою, це справа цілих поколінь. Молодь наша цю справу щойно починає, але раз-у-раз на кожному кроці стикається з огидними й численними спадками. Молодь-заповзята. Молодь- уперта. Молодь - молода.

-- o o O o o --

ЮВІЛЕЙНЕ ЧИСЛО НАШОЇ УСНОЇ ГАЗЕТКИ

В п'ятницю 26. . було прочитане соте число усної корнбергської газетки, яка мала свій початок ще в осени 1945 року в таборі коло Нікер-Кляйн.

Редактор живої газети пан Леник, який організував і провадив її аж до цього часу, спеціально відзначив той день короткою доповіддю про народження й розвиток, значення й користь живої усної газетки для таборян.

Хто був із нас у таборі Драус Мюле спочатку, той знає на які трудноші натрапляла тоді усна газетка і як вона в той час виглядала.

...В низеньких дерев'яних бараках, що тонули в осіннім тумані в долині під лісом, бився живчик людського життя. У цьому глухому закутку, здавалось, Богом і людьми забутому, ворушився, заляканий зовнішніми обставинами, скитальчий люд. Безперервне напруження нервів і страх пригноблювали душу, наганяли рої тривожних думок, томили серце.

Падали вогкі осінні вечори. Ліниво насувалися ночі. Народ зникав у закурених бараках...

В один з таких вечорів я вперше був присутний на „вечірній" газетці. Тихо збирався народ у одному з бараків. Напружено чекав. Приходив пан професор Ратущний з паном Леником і починалося читання газетки. Насторожно слухали скупенькі відомості із світу, з українського життя на еміграції, вістки з краю. Все це підносило в людей настрій, будило сплячу, залякану думку. Народу зясовувалось його становище, викристалізовувались завдання й цілі еміграції, організувалась поступово думка. Хоч багато було трудношів у збиранні вісток, бо всього на цілий табір був заледве один поганенький радіоприймач, дальше, не було приміщення, де б можна було зібрати більше народу, однак завдяки працьовитим людям газетка продовжувалась періодично, розвивалась, число слухачів раз-у-раз збільшувалось і нарешті, перебоpовши усі ті трудноші, вже в Корнберзі, дійшла до такого стану розвитку, в якому ми її сьогодні бачимо.

Ті великі заслуги в організуванні й розвитку газетки треба признати насамперед професорові Ратушному та редактору Ленику, які виключно своїми силами це діло організували й провадили.

Яку величезну прислугу й користь дала жива газетка громадянству нашого табору, думаю, усім відомо. Бо поза сухими відомостями з політичного світу, на усній газетці було прочитано дуже багато корисних рефератів на різні теми. А було їх 86.

На сьогоднішний день усна газетка дає можливість таборянам орієнтуватись в політичних подіях світу, та докладно інформує про українське життя, а також підносить актуальні питання внутрішнього таборового життя.

Не дивлячись на те, що зараз маємо чимало друкованих українських газет, наша усна газетка не стратила інтересу й зацікавлення серед таборян і користується заслуженою популярністю і любов'ю.

Р.

З АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Від редакції. Подаємо ще один переклад з американської преси про бухенвальдських політичних вязнів з нашого табору.

ДЕПОРТОВАНІ ОСОБИ ПРИНОСЯТЬ ПОДАРУНКИ ДО ГЕНЕРАЛА ТРУСКОТТ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ З БУХЕНВАЛЬДУ

Тиждень тому велика парада українських депортованих осіб, в супроводі американської дівчини з УНРРА, ввійшла до головної кватири полку та передала полк. Джан А. Генджіс подарунки для передачі генералові Люсіан К. Трускотт, шефові 3-ої армії. Подарунки свідчили подяку за звільнення їх з бухенвальдського табору рік тому. Одягнені в українські строї і маючи на плечах колишні бухенвальдські трикутні знаки 60 Д.П. сіли на авта в Корнбергу, осідї депортованих українців, щоб прийняти участь в церемонії. Прибувши до Герсфельду, вони зіскочили з авт і вишикувались на вулиці перед будинком штабу. Делегація з трьох, проваджена місс Лукія Дунн з Гоедфорду Масачузед, ввійшла щоб презентувати подарунки полк. Генджіс. Місс Дан була перекладачем для українського провідника, який перейшов ціт терор нацистів в бухенвальдському концентраційному таборі. її миленький премний голос дзвенів в усій конторі командира полку, висловлюючи щиру подяку серця кожного українця за звільнення з табору неймовірних жорстокостей. „Це тільки маленький вислів вдячности" — перекладала вона — за звільнення нас з рабства і терору нацистів 3-ою армією. Ми є прихильники демократії і ми намагаємось слідувати тому законові життя, який визволив нас від рабства в час найгірших хвилин нацизького режиму."

Полковник Генджіс прийняв подарунки і запевнив українців, що їх ознаки вдячности будуть передані генералові Трускотт, командирові 3-ої армії. Подарунки були типово українські. Це були різьблення, сорочка з вишивкою в українськім стилі, малюнок в рамці з сцени в Бухенвальду та килим з американським прапором та українською емблемою.

Після церемонії в конторі полк. Генджіс вийшов до українців, вишикуваних перед будинком штабу. Він відсалютував їм і ще раз запевнив, що їхні подарунки будуть передані шефові 3-ої армії.

Любов цих людей до 3-ої армії почалася 11.4 1945 року коли 3-а армія прямувала по Німеччині. В непереможному русі вона займала місто за містом і врешті Бухенвальд показався перед ними. Ніхто не думав про неймовірні жорстокості. які існували за дротяними огорожами табору смерти. Околиці Бухенвальду є найкращими місцевостями Німеччини. Але в середині табору відкрилися найстрашніші сцени, які тільки міг уявити собі американський вояк. Люди жили серед смороду смерти, їх серця завжди були наповнені жахам.

Коли 3-а армія кермована генералом Трускотт зайняла Бухенвальд, тисячі людей які ніколи не мріяли побачити знову світло свободи, виглянули, коли грати були відчинені і ввірвалося повітря свободи, щоб заволодіти та підтримати їх. Вони могли жити знову, вони були звільнені. Тільки один рік пройшов і те що ці люди пережили в Бухенвальді певно не можна забути в такий короткий час. Вони пригадали що це була 3-а армія, яка дала їм свободу, і останього тижня презентували маленькі ознаки вдячности тому, хто, як вони з... г., запевняють, дав їм життя.

(Colton Baler Nr.53.19.4.46.)

Ті замітки в американській пресі мають дуже важне значення: не ж в перше заговорив світ про українських політвязнів в німецьких концтаборах.

Про те що в німецьких концтаборах сиділо маса української інтелігенції, селян, робітників, комусь хотілось промовчати. Вороги нашого народу намагались не признати нас як борців за демократію, непоказати широкому світові фашистських варварств над українським народом а противно, старались закинути нам зраду і т. д.

В пресі писалось про страшне гноблення фашистами багатьох націй- але що серед гноблених були українці – ніхто на писав. І ті, про гноблення яких найбільше говорилося, призабули про те, що треба виказати свою вдячність та любов до своїх визволителів.

Наші українські корнбергські політвязні, ніким не заохочувані, тільки кликані внутрішнім бажанням вдячности, поїхали і склали вислів своєї щирої подяки для своїх визволителів. – 3-тої армії.

Цим вчинком були американці зворушені до глибини сердець. Свої спостереження висказали на сторінках своєї преси.

Зрозуміли вони що свою борьбою здобули життя для людей, які були безмилосердно нищені тільки за те, що ті люди безмежно любили життя, волю, людство та свій рідний край – Україну.

З таборової творчости.

ВЕСНЯНІ ЧАРИ

Весняною зеленою габою покритий цей непривітний край. Але подихи весни, тільки не рідної, повними грудьми пєш цей дар щедрої природи.

Я дивлюсь в ту сторону де мої на молодші роки відчували цю ласку дитинства.

Ген там де хоравться за обрієм цей чорний в далині ліс, там я в цей весняний вечір з такими як я захоплювався всим тим, що давала ча рівна рідна весна.

Як цікаво було за всим спостерігати: там луг, – квіти, там розлилась Сула, затопивши широко плавні, чути невгамонну симфонію весни. В садку захлинаючись веде весняну пісню соловейко, лічиш скільки років "вік вікувати" віщує зозуля.

А сад неначе молоком облитий, все біле: хати, дерева...все, все. Здається наділа святкову пусняну вінчальну фату і йде до шлюбу, як гарно дивитись та слухати цю чарівну казку весни.

Мені здавалось що все на світі так сміється дитячою безтурботною радістю як і я.

Але минали роки неповоротного дитинства.

Ох! Молодість, млолдість, весно принадлива, чом ти подвійно в житті не цвітеш.

Росли мої роки, світ з білого дитячого в моєму уявлені повільно ставав чорнішим.

Чорними химерними примарами насувалися юнацькі роки. Здавалось що ті найсолодші роки які тільки раз бувають за життя.

Але доля зрадлива блукає по світу, і не всим дається випити чарівного щастя юнацтва.

Інших щедро обдарить наві..в перебільшенням і напившись цих солодких юнацьких чарів весни досхочу кінчають самогубством, пізнавши, що ці роки вже не вернуться вже ніколи і жити даремно.

А інші? Іншим доля так оце як і мені лише показала зуби, повної усмішки не дала і сказала "борись". "В боротьбі здобудеш ти право своє" І я боровсь і борюсь коли роки вже майже стерли ті дитячі уявлення про чарівну весну, про білий світ, та ті материнські пестощі.

Я вертаюсь думками та тебе, моя старенька нене, хто тобі закрив
в останню дорогу твої виплакані очі, а може вже... Якщо : то пером
тобі земля.

Виряджаючи мене в світ ще юнаком, ти казала: іди, аже люди долі
шукають, сама вона не приходить , і я пішов шукати, ось уже чверть
століття як я її шукаю, тиняючись по цьому почорнілому світі.

А вона геть тікає від мене та мілонів таких як я.

Невже я тебе не знайду, моя ти доле, моя слізьми оплакана Україно.

Я дивлюсь туди де сходить сонце кожний день, я уявляю як ти, без-
таланна моя доле прямуєш до тої весни, про яку я так мріяв в юнацькі
свої роки.

Поволі сходить сонце все ясніше умите міліонними народними слізьми.

Все чарівнішою та білішою габою вкривається омріяна мною весна.

Не за горами та весна коли покриє наш край , чарівною весняною
казкою і в повному розквіту засяєш ти, моя Весна-Україно.

Іван Скиталець.

- о о О о о -

СВЯТО ВЕСНИ В КОРНБЕРЗІ

В чудову , прекрасну сонячну неділю, 28 квітня цього року ,
на залитій весняним сонцем поляні серед зеленого лісу зібрались
мешканці нашого табору щоб по старинному звичаю зустріти весело
Весну.

Вже годину перед означеним часом стали сходитись старші й молодші
таборяни, прибули гості з УНРРА , щоб разом відсвяткувати цьогорічне
свято весни.

Програма свята складалась з багатьох точок. Чудово вийшли вправи
пласту й поліції, а також захоплювали глядача „вежі". До піднесення
веселого настрою багато спричинились перегони в мішках з ложками в
зубах, „тачки", „ловля риб" та „ножиці". Непогані успіхи мала
льотерія, народні танці шкільних дітей і вправи дитячого садка.
Великим заінтересованням користувалися виступи наших акробатів та
спортовців спортового клубу „Дніпро" /Корнберг./

На загал свято оставить незатертими приємні враження та спогади
в усіх учасниках та глядачах.

Бажаним було б подібні свята уладжувати частіще, щоб мешканців
нашого табору відірвати від того песимізму та зневіри які на душу
кожного з нас навівають сьогоднішні дні.

В. Р.

Від редакції:

Попереднє число, з технічних причин, не вийшло так як це плянувало
У виданні цього числа також маємо до поборювання багато технічних
труднощів, а тому за зовнішній вигляд нашого часопису просимо нас не
осуджувати. За надіслані зауваги щодо змісту нашого часопису будемо
дуже вдячні.

Вірш на першій сторінці цього числа Василя Хмари "Українські
флоті", взятий з „Літопис Червоної Калини" , число 4, квітень 1938 р.
Львів.

ВИСТАВКА НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА

На слідуючім тижні відбудеться в нашім таборі виставка народного
мистецтва. Знаємо які корисні наслідки для пропоганди нашої культури
мали виставки нашого мистецтва, організовані нашими корнберговськими
таборовими організаціями по інших таборах.

Тому, коли тепер організують цю виставку в нашому таборі,
доложім усих сил, старань і умінь, щоб ця виставка була найкращою.

Постараймось щоб ані один експонат в часі виставки не залежався
у валізках, шафах чи на стінах наших осель. У с е н а ВИСТАВКУ!

Історичний календар.

2.5 1648 р. Вибрано гетьманом Богдана Хмельницького.

5.5 1917 р. Перший Український Військовий З'їзд у Києві. Зачаток Української Армії.

14.5 1648 р. Перемога Хмельницького під Жовтими Водами.

15.5 1919 р. Перший відворот Галицької Армії спід Львова.

23.5 1938 р. Згинув на улицях Ротердаму полковник Евген Коновалець.

25.5 1926 р. Убито на улицях Парижа Головного Отамана Симона Петлюру.

26.5 1659 р. Гетьман Іван Виговський розбив москалів під Конотопом.

-ооОоо-

НІБИ СНИТЬСЯ

Р. Купчинський

Ніби сниться: закрітчана площа,
Ріки прапорів, море голов,
І та пісня - з усіх найдорожча,
І те серце, роздзвонене знов.

І нараз все затихло як камінь,
Тільки сонце на кожнім лиці,
Перед ними не вправи вінками,
Але кріси, багнети...Стрільці!

Ніби сниться: на сході б'ють громи,
Кров пожеж багрянить небеса,
І в попелищах церкви і хороми,
І бездомний народ по лісах.

Та не згасло у грудях завзяття,
Стрий, присяга, купований кріс,
І забуте старе Закарпаття,
І сліди, ще князівських коліс.

Ніби сниться: Бескид сніговий,
Темні бори, розбиті хати,
І розгублені в зворах надії,
В хрести, і хрести, і хрести.

А там наступ, усміхнені гори,
Понад ними веселка сторіч,
І нечувана пісня бадьора
Про Червону Калину і Січ.

Ніби сниться: Збруч-ріка глибока,
Пшениці і вишневі сади,
І країна, далека, широка,
І ряди, і ряди, і ряди...

/Календар-альманах. 1944р. Львів./

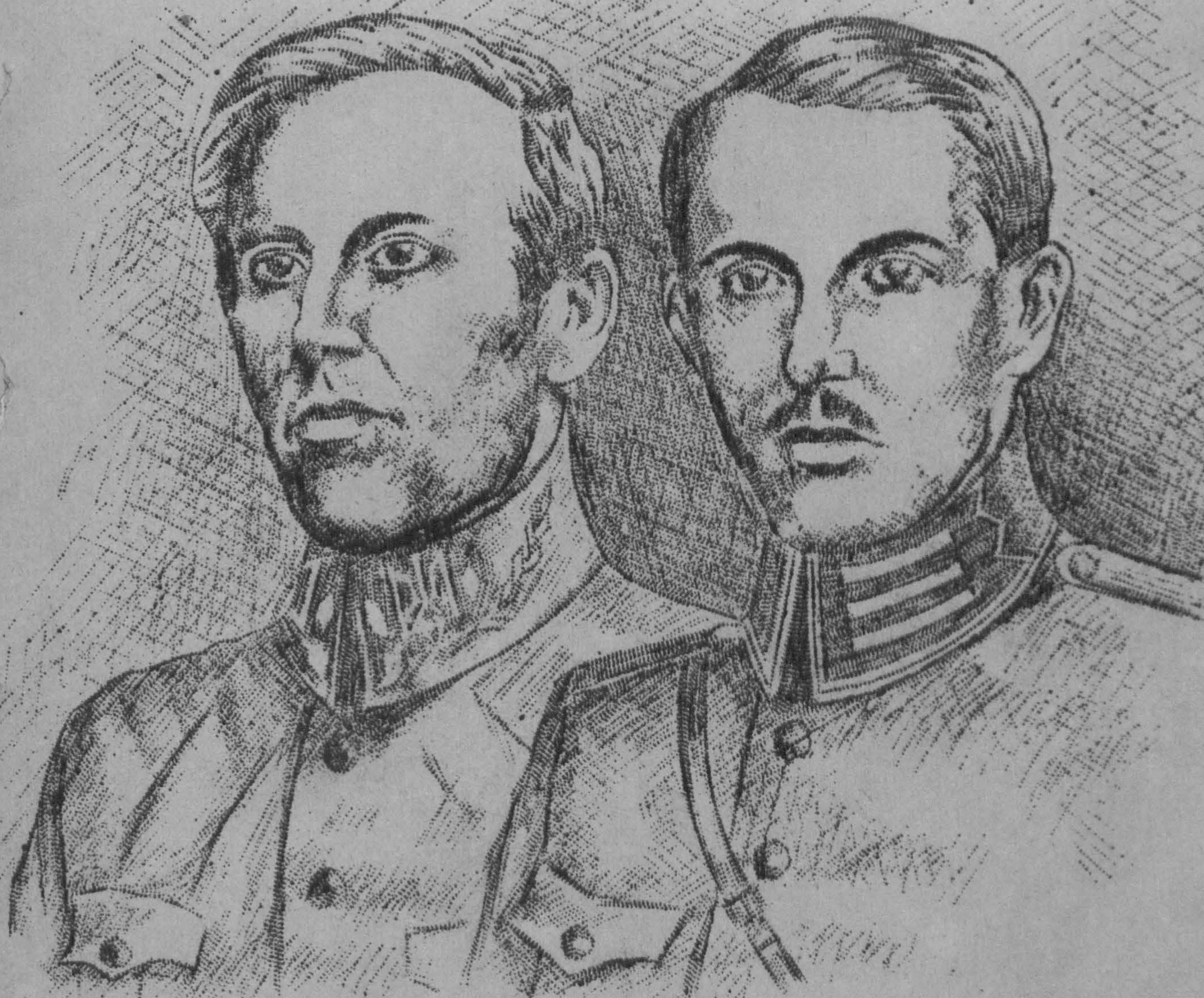
УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС „ЧУЖИНОЮ" ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ.
ВИДАЄ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ВІДДІЛ ТАБОРУ КОРНБЕРГ.
THE UKRAINIAN CAMP NEWSPAPER " ABROAD " , CORNBERG UNRRA TEAM 518.

Редагує КОЛЕГІЯ.

18 травня 1946 року. КОРНЬЕРГ

ЧУЖИНОЮ

Число 7 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС Рік 1.

Убитий 25 травня 1926 року

Убитий 23 травня 1938 року

ДВОМ ВЕЛИКИМ ВОЖДЯМ

„Минулому й майбутньому вірні до кінця"- невідома рука виписала ці слова на одному з вінків на могилі Симона Петлюри.

Блискавкою рознеслась по землях України болісна вістка: „ 25 травня 1926 року на вулиці РАСЬНА в Парижі упав від ворожої кулі Головний Отаман Симон Петлюра". Ця майже неймовірна вістка стряслá всіма, бо знали його всі : свої й вороги. Бо хто не знав „батька Петлюри", як звав його народ? Хто не пригадує собі хвилі, коли на заклик його села, міста і повіти, цілий край ставали готові до бою? В той час ім'я Симона Петлюри було відоме по всій Україні. Він ставав казковим, легендарним героєм українського народу. Всі вбачали в ньому свого великого визволителя. Ім'я Симона Петлюри стало в 1918 р. великою силою. Для українських мас було воно найбільш зрозумілим і найближчим гаслом, було воно зарязом прапором і усібленням самої ідеї, самої мети руху „Україна ані большевицька, ані царська, лише своя незалежна Українська Держава". Силу його імени бачили навіть вороги й тому раділи, що удалось усунути мариво Петлюри, яке перед ними вічно стояло навіть тоді коли Симон Петлюра жив далеко від рідної дорогої України, в Парижі.

Загинув Симон Петлюра. Упав від руки московського агента, більшовицького послання. В останній добі історії України відограв Петлюра величезну роль. Великими, геройчними ділами звязав він своє ім'я зі збройною боротьбою за українську державність. Загинув вождь українськoї визвольної армії і голова уряду відродженої після століть неволі, Украинської Держави. - Нестало того між живими, що з великою вірою у перемогу ніколи не знесилювався, а витривало ніс високо прапор, хоч других опановувала зневіра. У найбільш критичній хвилі тримав він весь час у своїх руках душу армії і сам був душею і серцем цієї армії. Блиснув чекістський револьвер, а куля прошила це серце, що так любило свою армію, що так дорожило своєю державою, що так любило свій народ.

Роки 1919-20 це роки Симона Петлюри. Ця найбільш кривава й геройська сторінка недавної нашої збройної боротьби має повсюди його імя , що перейшло до української історії.

Згинув Симон Петлюра в Парижі. А 23 травня, 12 років пізніше, в Роттердамі, підступний ворог убиває вождя української нації, творця і 20-літнього керівника Української Військової Організації полковника Евгена Коновальця. - Новий удар, нова страта, величезна страта. Недокінчена праця, невиконані пляни. А плянів много- много! Посилена акція в Галиччині, Закарпаття, Східна Украина... Пляни ростуть, деякі близькі реялізації, росте організація, здобуття переважного впливу в українськім суспільстві. Мрія про акцію, що від неї здригнулися б нерви цілого світу!- Ролі поділені, підготовча праця поступає, конференції, зустрічі з провідниками країв і теренів. Час зближається, небезпека росте, але полковник її не боїться! Звик! Він любить небезпеку... Несподівано,- нагло,- пошматоване тіло Вождя падає на чужому бруку!- Правда це, питає украінська молодь, українська громада. Чи це можливе?- як це?.. Що буде?! Метушня за границею - серед еміграції, метушня в краю- на цілій Україні. Деякі не вірять, старші зажурено кивають головами, многі збираються , радать, а більшість присягає: „Помстимо його! Помстимо нашого дорогого вождя! помстимо стократно!" Але дійсність- дійсність... Вождя немає між живими.

Згинув полковник Евген Коновалець, цей, що в ньому замикалося двадцять літ історії багатоміліонового народу, що раз прокинувшися зо сну захотів жити.- Згинув вождь. що в добі чорній і похмурій орлом літав під облаки і націю подолану й закуту вмів уставити в завзяті когорти до походу й боротьби. В новім розгарі боротьби, в повнім запалі до чину, з розпущеними до нового лету крилами стрічає його смерть.-

Невмолима смерть!- Згинув від руки ворога, що зі страхом глядів як ріс спротив в українському народі. Як росли ряди підпільної української армії!-Могила у Роттердамі не замкнула Евгена Коновальця бо з волі вождя розгорнувся неозораний націоналістичний рух і повстала міцна організація, що ведена твердими руками Його наслідників, у завзятих боях і трудах сучасности, гримає націю, є її опорою й силою.

Симон Петлюра й Евген Коновалець це дві великі постаті, що здобули в українськім суспільстві любов і найглибшу пошану і вдячність. Це великі народні провідники- вожді.

На могилах їх зродилась месть, що загріває до акції, до боротьби з лютим ворогом- що в боротьбі за ідею великої, могутньої української держави - веде молодь - веде цілий народ у бої завзяті, до світлого Завтра.

Р. Ч.

БОГИ ЖАЖДУТЬ КРОВИ

„Радянська Україна" з 19 січня 1946 року помістила коресподенцію спеціяльного кореспондента на нюренбергському процесі Ярослава Галана під заголовком „Убивці під машкарою політичних емігрантів".

Як видно із цієї плутанини що її наторочив „спеціяльний", то Йому зовсім не йшло про те, щоб поінформувати своїх читачів про хід нюренбергського процесу, але про те, щоб політичних емігрантів

> „...негайно, при першій же нагоді посадити на ту саму лаву підсудних, з якої відповідають сьогодні за свої криваві злочини нацисти всієї майже Европи".

Уже сам факт, що редакція „Радянської України" помістила дитячі історійки „товарища" Галана „під штрихом", себто на місці фельєтонів говорить досить за себе. На цьому ми могли б скінчити дальшу розмову, бо уважаємо, що політичні емігранти дуже добре знають як то воно по суті справа є.

Політичні емігранти дуже добре знають що вони складаються з насильно вивезених і з тих, що зістали звільнені з гітлерівських концентраційних таборів. А що вони хвилево не хотять вертати в країну „щасливого й радісного життя" це тому, що вони цього життя зазнали вже досить і бажають його Вам „товаришу" Галан і всім людям вашої породи. Між іншим, не зарікаємось ніколи не повернути, але як повернемо, то Вам і такій погані як Ви може лихо бути!

Політичні емігранти знають дуже добре, де знаходяться тюрми, що в них мучили гестапівці бандерівців, знають також де ті масові могили, що в них поховані жертви гестапо. Ці могили розкинені по всих українських землях і їх знають не лише політичні емігранти, але ввесь український народ. Іцей народ їх шануватиме. За їх прикладом стоять нові лави, що готові в кожному часі й на кожному місці боротися з окупантом якого прихвостнем ви „товаришу" саме являєтесь.

Нажаль брак місця не дозволяє подати нашим читачам всі фантазії „товарища" й тому ограничимось лише до деяких „соковитих " місць. Ось вони:

> „...Відомо, що установа Гіммлера користувалася не тільки послугами харцизів Клíматіса, вона користувалася також послугами західно-українського нацiста Степана Бандери і його зграї. Не перебільшуючи , можна сказати, що ця порода націстів перевершила у відданій службі Гітлерові своїх литовських сподвижників."

> „...Українсько-німецькі націоналісти, чи то із зграї Бандери, чи то із зграї Мельника, були диверсійним загоном гестапо з першого дня його існування. Вимуштровані і проінструктовані в спеціальних школах парубки з ОУН виконували завдання гестапо і гітлеровської військової розвідки майже в усіх країнах Европи ще задовго перед війною".

"...У них є навіть свої комітети. Звідси вони шлють своїх агентів на територію УРСР. тут бандери приймають їх рапорти, сюди різними каналами надходять для них гроші від їхніх однодумців західної півкулі. Вони спритно використовують важке становище західно-української молоді, вивезеної німцями на каторгу, деморалізують її розповідями про страхіття, яких вони нібито були свідками на Радянській Україні."

В одному погоджуємося з "товаришем" Галаном, а саме:

"...Що якби не дрібна нацистська погань, Гіммлерові не вистачило б його власних рук замордувати 26 міліонів людей".

Це правда. І правда також що якби не погань породи "товариша" Ярослава Галана, в країні "щасливого і радісного життя" "великому" також не вистачило б рук замордуавти організованим голодом, розстрілами і каторгами міліони наших людей на нашій землі.

ВІЙНА НЕ СКІНЧИЛАСЬ

Польське "Слово" /Мангайм/ з 28 квітня цього року передрукувало з органу французьких католиків статтю під таким заголовком, що її зпоза оригінальних та сенсаційних міркувань подаємо і нашим читачам. "Слово" пише:

"У річницю смерти Леніна звернувся маршал Конєв у денному наказові до відділів червоної армії, що відбувають великі маневри на терені Чехословаччини у якому заявив, що війна не скінчилась і треба приготуватись до нових зударів. Із других джерел ми довідались, що поміж Великою Британією, Ірландією та Ісланією заключено військовий договір. У Більбао почалось розладовування перших транспортів воєнного матеріялу. Його вистачить для озброєння трьох панцерних дивізій.

Пощо ж уперто вдавати страусову політику в обличчі фактів, що говорять самі за себе. На наших очах приготовляється третя світова війна.

Англо-Сакси закинули всяку думку про військову оборону континенту. Тим самим повстала в Европі велика порожнеча, а як відомо всяка порожнеча мусить бути заповнена. Іспанія відіграє певну ролю мостового причілку, одначе на основі наших відомостей, вистачить ударним дивізіям червоної армії три тижні щоб випхати англо-американський корок в Німеччині. Для переходу через Францію потрібно кілька днів, на перехід через Піренеї потрібно дальших трьох тижнів. Отже за виїмком кількох ключевих позицій Середнеземноморського басейну зорганізують англо-американські армії оборону на землі африканській і на Середному Сході й приготуються до нової інвазії в Европу.

...Хто ж у тих обставинах відве[illegible] Росію від того, щоб вона не піддалася імперіалістичній спокусі і не накинулась на ту дешеву добич, якою є Захід. Вона користується нашим злученням і лінивством, то ж ніщо не перешкоджає їй думати, що вона подолає здійснити те, що не вдалося гітлерівському Райхові. До таких висновків приводить твереза оцінка міжнародного положення. Признаємо, що наші висновки є понурі. Але оскільки не зайде нічого непередбаченого, - нове лихо очікує наш народ, який мав надію, що він уже має страшну минувщину поза собою і сподівався що зажиє врешті радістю мира".

"Слово" додає від себе:
Чорні поголоски французького часопису треба приймати з застереженням. Та вони знаменні для настроїв, що панують на Заході".

ОБОРОНА ЗЄДНАНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

„Dziennik Pol." доносить з Вашингтону:

північний кордон

„Неіснуючий в поняттю американців став нагло оборонною лінією перед евентуальним нападом.

Кілька десятків спеціально збудованих танків вирушило з залогами, що зложені з військових, інженерів, механіків, летунів, метеорологів, лікарів, морських знавців, у двомісячну подорож до найдальшої підбігункової Півночі, щоб там простудіювати можливості будування й удержання баз.

Рівночасно вислано найбільший літаконосець „Мідвей" що має прослідити у полярних водах уживання летунства, що опирається на пловучих базах."

+

\+ +

З Нового Мехіко доносять, що технічні знавці американської армії заміряють виконати сенсаційну спробу і знищити в повітрі дві німецькі ракети „Ф 2" Вони хочуть цим прослідити середники оборони проти стрільна, що керноване з віддалі. Будуть вистрілені дальші 24 ракети „Ф 2", щоб зібрати знання до будови американських ракет із дальшим засягом. У цьому зв'язку цікаво довідатися, що у спробнім лабораторіумі американських інженерів маринарки сконструктовано найновіший і найсильніший ракетний мотор.

ДРІБНІ ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

Варшавський уряд застановляється над планом здержання повороту поляків з Британії, Італії, Німеччини. Це мало би стояти у звязку з лихим харчовим положенням.

\+ + +

Паризький „Обсервер" доносить, що совітська військова команда в Бургенланді / недалеко Відня / поселила там 1000 українських осадниками разом з їхними сімями.

Мабуть розходиться про комуністичних ударників.

\+ + +

Британський міністер закордонних справ застановився над справою дальшого розмонтування фабрик воєнного знаряддя у англійській окупаційній зоні. Виявилося, що розмонтовані і приділені як воєнна здобич совітам, були ці німецькі фабрики воєнного знаряддя змонтовані у совітській окупаційній зоні Німеччини.

\+ + +

В соціяльній Раді Організації Зєднаних Націй головою комісії для втікачів залишився делегат США, заступниками представники польського уряду та Чехо-Словаччини.

До 25 травня Комісія має передати до господарчо-соціяльної Ради звіт про свою працю.

„Т а й м с" пише, що проблема одного міліону втікачів, фізичний і моральний стан яких погіршується з кожним днем, повинна якнайскорше бути залагодженою.

СХІД

Ой заграв під ним коник вороний –
І сурма провожала в похід.
Він міцний, молодий, і веселий
Вітав сонця ясного схід.

– Гей, неси мене, коню вороний,
У рідні зчорнілі степи!
А ти вітре лагідний будь теплий
І з рук зброї моєї не рви!

Мої кулі – це месника град
За дітей і за кров їх батьків.
Моя месть за вогонь наших хат
Та за гнет, катування віків!

Ой заграв під ним коник вороний
І сурма провожала в похід.
Перед ним горів у вогнях
Наш рідний сплюндрований Схід.

ВИСТАВКА В КОРНБЕРЗІ

Заходами Ремісничої школи та Жіночого Обєднання уладжено у корнбергському таборі виставку виробів мистецтва, моделів сільсько-господарських машин та устаткувань як також речей домашного ужитку. Виставка приміщена у двох кімнатах, а велика кількість експонатів утруднює глядачеві належну оцінку. Це між іншим відмітили уважні глядачі і взявши під увагу брак місця вибачили організаторам виставки цю відємну рису.

Від себе не подаємо оцінки з тої причини, бо гадаємо, що воно буде краще як поділимося з нашими читачами враженнями відвідувачів в тому числі гостей , своїх і чужинців, а також і деяких наших таборян.

Ось їх голоси:

Лише цей, хто ніколи не улаштовував виставок, не зуміє оцінити позитивно виставки в Корнбергзі. Багатогранні зусилля ремісничих верстатів дали подиву – гідні на ці обставини результати. Експонати тих верстатів наповняють вірою глядача, що українське ремесло й промисел не остануть позаду других. Треба бажати лише дальших успіхів нашим молодим механікам та ремісникам деревяного промислу, а керівникам загальне гаряче признання за пожиточну педагогічну працю.

У мистецьких працях помічається багато ентузіазму, при якому зістануть з часом поборені всі труднощі.

Відмітити мушу окремо праці пана професора Титаренка, як знище на виставці виїмкове / картини з природи олівцем/прим. ред./ Є це праці зрілі й з мистецьким рівнем. З них молоді адепти мистецтва можуть навчитися сумлінности, любови до предмету / мистецтва/, та тонкости відчуття природи.

Відділ вишивки й українського одягу цікавий та показує велике заінтересування імпрезою таборян.

Поза певними браками, виставку цю треба оцінити як знище незвичайно позитивне, воно наглядно доказує що Корнберг як український табір живе повним національним життям та мимо обставин любить свою Батьківщину не лише словами, а і ділом.

П е т р о Андрусів.

\+ + +

„ Нам дуже сподобалася ваша вистава. Вона нагадала нам давно покинуту батьківщину..."

/ Підпис нечіткий/

"Це найкращі виставові предмети, що я їх до цеї пори бачила і жалію, що не можу всі ті речі забрати до Парижа й показати там працю українців у цьому гарному таборі, що ним опікується УНРРА Теам 518."

/ Підпис не чіткий /

\+ + +

У книзі відвідувачів вписала свої поміченння пані Гвоздовська. Містимо уривково поміченння пані Гвоздовської й висказуємо бажання заінтересованих кругів, щоб згадана пані дала заінтересованим кілька лекцій з области вишивання.

Пані Гвоздовська м. і. пише:

"...мушу ствердити, що не кожна вишивка яка появлялась на виставі є гідна свого місця. Деякі з вишивок не мають нічого спольного з українським народним мистецтвом, інші знову рязять своїм невідповідним дібранням красок, що є разячим. Назагал багато експонатів вартісних, однак вони дещо стратили зі свого ефекту побіч вишивок що не грішать ні особливою естетикою, ні мистецтвом.

\+ + +

"Моє поважання і подяка всім людям Корнбергу за їхню співпрацю, енергію та точну роботу. Я дійсно вдячний за вашу кожноразову допомогу і зрозуміння, що так багато полекшує мою працю. Пануйте добру роботу."

Дир. Гамфріс
Павль Лооті
Фред Массон
Фернандо Прагер

\+ + +

"Я хотів би, щоб всі люди бачили так чудову і гарну роботу Корнберга".

Теам 139 Фульда

\+ + +

"Наше поздоровлення за добру виставу".

Теам 105

\+ + +

" Дуже гарна виставка піднасить вгору гарних людей".

Д
Джонкер
Ф. Суп / округ Кассель/

\+ + +

"Це дуже радісні й повнобарвні роботи що я їх колибудь бачив. Воно робить тільки одну радість на це приглядатись. Більш чудових робіт я не бачив у жодному таборі."

Теам 715

\+ + +

"Поздоровляю вас із виставкою. Виставлені речі цікаві й прикрасні. Подібних не бачив я в інших таборах."

Теам 88

\+ + +

"Прекрасна вистава".

Дигстр. лікар з Вісбаден

\+ + +

„Хочемо це все закупити й забрати додому! Це прекрасна виставка ручних робіт. Не забудемо її ніколи в життю.

УНРРА 529 - 5 підписів

\+ + +

"Українська мова, українські характери, ну і письмо інше - щастя що можна бачити і подивляти ту універсальну красоту. Прекрасна вистава в Корнберзі запирає віддих. Мій комплимент для артистів. Це радість працювати з оцим табором."

Священник - капітан 3 див.

\+ + +

"Українські роботи показали геніальну мисль красоти і хто мав привілей бачити цю виставку, той так багато не очікував. Я дуже вдячний, що я мав те щастя бачити так велику громадню роботу так гарних людей як українці.

Підпис не чіткий.

\+ + +

" Праці, що ми їх оглядаємо справді гарні й докладні. Таким виконанням чваниться цілий нарід. Ми з подивом оглядаємо їх і бажаємо вам в будуччині таких вдалих досягнень. "

Терлецькі, УНРРА 518

\+ + +

"Важко в таких часах було творити цю виставу, але кожен українець побачивши це, мимоволі переноситься хоч думкою на свою батьківщину. Дуже вдячний організаторам цієї виставки й бажаю від щирого серця ще більших успіхів у роботі."

Підпис не чіткий.

ЛИСТ З МАТЕНБЕРГУ

Матенбергські українці урядили Спільне Свячене що відбулося у сам Великдень. Точно в 11 годині прибув директор УНРРА і його 15 співробітників. Після посвячення привітали українські представники місцевої управи дорогих гостей і зазначили, що вони це все завдячують англо-американцям. Директор УНРРА подякував за честь і висловив побажання, щоб українці другі великодні свята святкували у своїй батьківщині разом зі своїми найдорожчими. Жіноча секція подарувала директорові і деяким його співробітникам вишивки . Після цього хор відспівав кілька народних пісень. Гості попрощали українців по обіді і вийшли із свята в дуже доброму настрої.

Вечером відбувся в театральній залі концерт івистава „Чорнобура корова". Присутних було понад 300 людей.

На другий день свят українці з Матенбергу відвідали український табор в Ціренбергу, де по богослуженню відбувся концерт. Під час промов, що в них згадано за рідний край і за його боротьбу з ворогами деякі присутні були зворушені аж до плачу. Інжинер Шох подякував гостям за відвідини Ціренбергу.

І. Касильченко

ПІДТРИМУЙТЕ СВОЮ ПРЕСУ!

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

Третій Конгрес Американських Українців, відбудиться в Вашингтоні 31 травня і 1 червня 1946 року.

На цьому Конгресі будуть заступлені всі українські установи, організації і товариства, що існують в Америці.

КОРОЛІВСЬКА ВІДЗНАКА УКРАЇНЦЕВІ

Широко знаний українець В. Панчук сотник Канадійської Воєнної Повітряної Фльоти, одержав в нагороду Медаль Британської Імперії за заслуги в заморській службі.

Сотник Панчук є знаний серед українців, як Голова Союзу Українських Канадійських Вояків за морем у Лондоні.

ДЕНЬ КОРНБЕРГУ

За допомогою місцевої УНРРА і управи табору влаштував Культурно-освітній відділ нашого табору 12 травня таборове свято „День Корнбергу". Було воно властиво попереднє свято весни з розширеною програмою. В програму цього свята, що відбулося на вільному повітрі, ввійшли вправи пласту, поліції, шкільної дітвори, дитячого садка, виступ хору, оркестри, трьох груп танцюристів та змагання дружини копаного мяча „Дніпро" з дружиною Д. П. Ашафенбург. Була льотерія, і буфет, а всі діти були обдаровані при помочі суспільної опіки цукорками і шеколадою.

На святі були присутні кореспонденти американських газет та урядники не місцевих відділів УНРРА.

Свято відбувалося за програмою й оправдало цілковито великий вклад праці з боку управи табору, культурно-освітнього відділу як також з боку всіх тих, що брали чинну участь у виконувані поодиноких виступів. Особливими успіхами й признанням публіки тішилися танцюристи / і великі і малі /, але це не значить, що гімнастичні вправи відділу таборової поліції або вправи пластунок і пластунів не внесли у глядачів признання і респекту. Бо, щоб щось показати, треба до нього приготовитись саме ці підготування, ці вправи далеко ще перед святом цінемо і відмічуємо. „Праця єдина з недолі нас вирве"...

Не можемо не відмітити виступу малих танцюристів, що відтанцювали нам „Ковачка." А вже особливе признання належиться виконавцеві „Чумака".

Ми бачили багатство естетичних рис, що їх містить у собі цей танок. На цьому місці дякуємо і вчитилям танків, бо це що ми бачили було продуктом їхньої праці.

Гарне враження зробив виступ мішаного хору, а зокрема належить подякувати таборовій оркестрі, що надала цілому святові особливо святочну закраску.

Гості-чужинці висказалися про свято похвально, а свої були також раді і вдячні за весело пробуті хвилі.

У змаганнях копаного мяча виграла дружина „Дніпро" / 1 : 6 /.

При цій нагоді відмічуємо, що наша дружина побила 5 ц.м. дружину Д.П. Ешвеге.

Звертаємо увагу керманичів свята на технічні недомагання в організації льотерії й буфету. Можна було придбачити, що один буфет і одна льотерія не могли обслужити велику кількість публіки помимо всіх зусиль зайнятого там персоналу.

= =

Треба було зорганізувати два а то і три буфети, а при малому асортименті їжі й напитку можна було б у цей спосіб уможливити кожному користування з них у свій час. Пиво залишилося - а цего тейже не бажали ті, що його придбали.

Щоб обминути натовп при видачі виграних речей на льотерії треба було розмістити льотерію у двох місцях.

ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Після сумлінної праці протягом зими учні початкової та школи дорослих з 11 травня пішли на літній відпочинок.

Торговельнокооперативна школа та школа неписьменних ще продовжує своє навчання.

У реальній гімназії 16 травня розпочалися переводні та випускні / матуральні / іспити. Іспити розпочалися бадьорим настроєм учнів та в гарній обстановці. Всі кляси гарно оздоблені квітами, портретами та рушниками. Учні святочно прибрані і сміливо відповідають перед іспитовою комісією. показуючи придбані свої знання. Іспити протягнуться до 18 квітня, після чого учні гімназії теж підуть на літній відпочинок

ЗАКІНЧЕННЯ ШОФЕРСЬКИХ КУРСІВ

Понад 200 шоферів одержать ще в цьому місяці посвідки на право їзди. Тепер майбутні шофери проходять медичну перевірку.

ВИРІБ БАНДУР

При ремісничій школі організовано майстерню, в якій виробляють бандури. Уже зроблено 8 штук. З них одна була виставлена на виставі народного мистецтва в Касселі.

З ТЕАТРУ

Від березня до цього часу театральний гурток готує до постановки нові пєси „Проліски" і "Мати - наймичка", що мають бути поставлені на протязі цього місяця.

Нам здається, що було б краще наколи б театер залишив у цій порі вистави і взявся пильно до вивчення репертуару на осінній зг. зимовий сизон. Це тому, що літньою порою можемо провести час на свіжому повітрі. Зате зимовою порою будуть театральні вистави милою розрадою усіх таборян.

ХОРОВИЙ ГУРТОК

Під керівництвом проф. Крушельницького дав хоровий гурток три концерти для американських військових частин. Останній концерт відбувся в Зондрі, де між публікою було велике число німців. Ці останні побачивши наш хор у народних строях стрінули його з скептично. Та по відспіванню першої пісні загубились іх недовіря у бурі іх власних і американських оплесків.

Виїзд до Америки

Починають надходити візи на в'їзд до Сполучених Штатів Америки. Таку візу уже одержав один мешканець нашого табору.

--oooOooo--

СВЯТО ІВАНА ФРАНКА

В день 28 травня 1946 року припадає 30- ти ліття зі дня смерти Івана Франка. У нашому таборі відбудуться з цього приводу вечір вшанування памяти письменника.

ПОШИРЕННЯ РІЗЬБАРСЬКОГО ВІДДІЛУ

Реміснича школа поширює різьбарський відділ тому, що дістала більшу кількість замовлень на його вироби. Виконання тих замовлень вимагають більшого приміщення і більшого числа робітників.

Н Е Б У В А Л Е В К О Р Н Б Е Р З І

Довідуємося, що культурно-освітній відділ організує змагання копаного мяча, що в ньому візьмуть участь тільки чоловіки від 50 - ти літ вгору. Такі змагання внесуть дещо гумору в ради таборян й тому вітаємо задумане діло.

РЕЄСТРАЦІЯ І ГОЛОСУВАННЯ В КОРНБЕРГУ

УНРРА перевела реєстрацію, при чому видна всім таборянам нові особисті посвідчення. Рівно ж відбулось заходом УНРРА голосування у справі повороту згл. неповороту на рідні землі. Тому що голосування було таємне нам результати його не відомі.

--оооОооо--о--оооОооо--

ТЕПЕР ВЖЕ ЗНАЮТЬ...

Минулої зими відбулася в Києві нарада передовиків сільського господарства Радянської України. Уцій нараді взяли також участь делегати Галиччини, Закарпатської України. Поодинокі делегати виголосили серед оплесків свої промови. Знаменною була промова селянина Воліпської округи / Закарпатської області / тов. Ф. І. Бутка. Між іншим сказав він:
„В минулому, коли ми були під панським гнітом, ми для себе нічого не могли робити. Пани складали свої мільйони, а ми на них працювали. Тепер, коли все це наше, коли народ працює на себе, треба, щоб у нас було більше фабрик, більше шахт, де б наші робітники могли б працювати, працювати на себе. Панове товариші! Не можу вам сказати як ми вдячні народові радянської України за все те, що ми від нього одержали. Тепер наш народ готується до радісного дня - до виборів. Цього раніш ніколи не було. Народ не знав, що значить брати участь у виборах. Т е п е р в с ь о м у н а ш о м у н а р о д о в і р о з я с н и л и, щ о т а к е в и б о р и в р а д я н с ь к і й к р а ї н і, к о ж н и й з н а є, я к т р е б а о б и р а т и. / підркеслення наше. Ред. / Хай живе наше радісне й заможне життя!"

ЦІКАВІ ЗМАГАННЯ

На цій самій нараді директор свинорадгоспу 10 Ворошиловградської області тов. К. Г. Матте поінформував присутніх, що всю землю радгоспу засіяно, що виконано план хлібоздачі на 115 %, що засіяно озимини на 123%, що закінчено річний ремонт тракторів, що господарство забезпечене насінням і готове до сівби.

А дальше заява, що на неї чомусь то світ не звернув уваги.

Читайте докладно: " У минулому році одержано від одніеї свиноматки по 15 поросят. В цьому році по 18. Нас випередив радгосп „Липці", але ми будемо з ним змагатися, щоб перекрити його показники".

ЗАМІСТЬ ФЕЙЛЕТОНУ

Не містимо в цьому числі жодного фейлетону, бо під руками не маємо. Користуючись з цісі нагоди хочемо висловити на цьому місці нашу думку про еміграційну творчість красного письменства. Коли оце читаєш найновіші твори /друковані й не друковані/ то мимохіть впадає в вічі що число письменників далеко не стоїть у гармонійному відношенні до числа емігрантів. Ростуть письменники як гриби після дощу. Та після дощу ростуть і печериці, а між ними й некорисні а то і шкідливі..

Щоб бути та добрим письменником треба сповнити деякі передумови. Головне тут- широка, всебічна освіта. А далі треба знати головні засади письменства, на яких має твір бути побудований. А в кінці ще щось : якщо ці передумови сповнені, тоді приходить останнє й головне, що його не всюди помітно. Це так звана Божа іскра. Це те натхнення, що незалежне від кругозору письменника, це талан, що підносить образовану людину понад сіру масу, це здібність бачити те, чого другі видючі та не бачать. Це та іскра Божа, що держить вогонь творчости. Де цеї іскри нема, там нема вогню...

Та творімо добре діло ради письменства. Зробимо чорну роботу для українського письменника й історика. Життя останніх літ дало декому з нас пречудні сюжети, що можуть лягти в основу схоплення й вияснення реальних фактів, що їх щойно пізніший історик нам виясни́ть. А тоді щойно прийде й письменник до слова.

Що ми в цьому не помиляємось виходить хочби з того, що в Мюнхені створився Історичний інститут якого завданням є саме збирання історичн матеріалів. Ось вдячна праця тим, що мають що й хочуть писати. Якщо вони тут складуть іспит зрілости свої, тоді - будь ласка і в письменники.

Зпоза браку місця /ех, те місце!/ кінчаємо й поділимось радо з думками тих, що іншого погляду. Щоб тільки та місце було. /ех, те місц

С. П.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Пан С. К. Швайнфурт: матеріяли отримали. Щира подяка. Пишіть дальше. - Н.О. Регенсбург: якщо книжки у вашому розпоряджінні, то присилайте ! - Д.П. Кассель: згаданої пєси у нас нема. Ізза браку місця піде Ваша стаття в наступному числі. - Р. М. Ваш твір не годиться. Наша рада: шевче, тримайся свого копита!

ОГОЛОШЕННЯ

Пошукуємо складачів. Гарантуються добрі умови.

Зголошуватися в культурно-освітному відділі табору.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС „ЧУЖИНОЮ" ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ.

ВИДАЄ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ВІДДІЛ ТАБОРУ КОРНБЕРГ.

THE UKRAINIAN CAMP NEWSPAPER " ABROAD " CORNBERG TEAM UNRRA 518.

Редагує КОЛЕГІЯ.

Чужиною
8

МИ І СВІТ

Чи діждемось Вашингтона
З святим і праведним законом?
А діждемось таки колись!

Т. Шевченко.

Жодна держава світу не знала такої тяжкої, бурхливої й різнобарвної історії як Україна. Жодна країна світу не знала такого пригнічення як наша. А все це - наслідок тривалого й дикого панування Московщини над Україною. І тільки цим, а не іншим, явищем можна пояснити те, що світ мало обізнаний з історією нашої батьківщини, мало знає наш нарід, нашу культуру й звичаї. І тому не повністю розуміє українців, які все своє життя боролися за волю свого й інших народів, вперто боролися за таке народоправство, яке має країна Великої Свободи - США.

І тільки ми, ті які тепер вперше користуємося правами демократії, маємо волю й можливість на повний голос сказати про себе, про славне й тяжке минуле України, про свої життєві прагнення в майбутнє. Бо світ мусить про це знати.

Наш пятидесяти мільйоновий нарід колись мав свою могутню батьківщину - Київську Державу. Наші князі: Володимир Великий, Володимир Мономах, Роман, Ігор, Святослав та інші дбали не тільки про свій нарід, а стояли на варті миру й спокою всіх народів Східної Европи, хоробро й мужно розбивали хижацькі загарбницькі орди.

Ми мали міцну Козацьку державу, яка повністю була побудована на засадах найбільшої в світі демократії. Українські гетьмани - Петро Сагайдачний, Богдан Хмельницький, Іван Виговський, Петро Дорошенко, Іван Мазепа - великі українські державники - дипломати, з якими завжди числилися сусідні владарі й світ. В розвиткові

культури на Сході Європи, й зокрема в Московщині наш нарід найбільше прикладав зусиль, ніколи не відмовляючся в допомозі.

Та ті, кому так сприяли наші прадіди, віддячили. Не зброєю, а підлим підступом, лукавством і зрадою через нашу щирість і довірливість, Москва зломила вільнолюбиву країну. Але будучи під тяжким гнітом українці не зрадили своєї ідеї, не стали покірними рабами, не відцуралися своєї культури, мови, звичаїв.

Непохитний в боротьбі за волю наш нарід, не дивлячись на найтяжче в світі пригнічення, невпинно зростав, ширив свою культуру. Українська пісня, все мистецтво зажило слави на ввесь світ. Твори великого українського батька й пророка - поета Тараса Шевченка, в різних перекладах, читають всі цивілізовані люди світу. Поети й письменники - Іван Франко, Борис Грінченко, Леся Українка, Олександр Олесь і багато інших, живучи в нелюдських умовах, змогли досягти вершин мистецької творчости.

В щоденній борні й праці українці твердо стояли на грунті рівноправства всіх народів. За це у визвольні змагання високо підняв прапор Симон Петлюра - керманич боротьби за демократичну, ні від кого незалежну Україну. Ці революційні роки ще раз підтвердили, що Україна жила й буде вічно жити.

Зла невблагана доля - України розкидала по всьому світі наших братів і сестер. Але мрії й прагнення всіх їх одні - жити в згоді, завжди відстоювати права нашого люду, бути рівноправними в сімї народів всесвіту.

А що ми на це заслуговуємо подкресює наша славна історія України, наш героізм, наша боротьба за волю, наша барвиста культура й мистецтво, українська щирість і доброта до всіх народів світу.

Гарну рису нашого народу підкреслили емігранти - як добрі знавці мистецтва й літерату-

ри, зразкові господарники й всебічні фахівці, спортовики, як люди високої культури й гідного поводження. Наприклад капела бандуристів ім. Тараса Шевченка, хор „Україна" зажили серед чужинців неперевершеної слави. Спртовофутбольна дружина „Україна" / Ульм / в змаганнях з поляками, німцями, французами, італійцями й сербами завжди виходила переможцем. Великими успіхами користуються наші таборові виставки народнього мистецтва й ручних робіт.

Майже з нічого виросла новітня еміграційна преса. Крім таких часописів як: „Українські вісті", „Наше життя", „Час", „Слово", „Луна", „Неділя" маємо вже велику кількість іншої необхідної літератури.

Цією великою працею ми ще раз нагадуємо світові про ту країну, де найродючіші степи, багато корисних копалин, приятливий клімат, чудесні береги Чорного моря, країну якої численність народу посідає одинадцяте місце в світі, нарід, який завидує життю кожного малайця чи індійця.

Світ мусить знати, що українці наполегливо прагнуть стати в лави всіх рівноправних народів, що українці стояли и й стоятимуть на грунті справжнього демократизму, що ми і світ є одне нерозривне.

--ooOoo—

ВЕЛИКІ ДЕРЖАВНИКИ

Тільки через міжусобні бої князів-братів, які з радістю використовували вороги, впала наша могутня Княжа Україна, через ці ж причини загинула й Козацька Держава, через це понесли поразку українці й у визвольній боротьбі нового часу.

Поглянемо в дні минулих історичних трагедій.

Після великої і славної перемоги українського війська гетьмана Івана Виговського над

москалями під Конотопом 8 липня 1659 року /у такий сприятливий час для України / зявляються декілька претендентів на гетьмана: Іван Сомко, Василь Золотаренко, Юрко Хмельниченко, Іван Брюховецький і Павло Тетеря. Кожен з них мав свої погляди на державу, на урядування, політику - й не хотів миритися з іншими.

Через власні незгоди, нерозуміння складної ситуації в облозі ворогів, ці великі старшини топтали саме основне - самостійність нашої держави. Так ці гетьмани за декілька років своєю неясною політикою знищили великі здобутки Конотопської перемоги. Москалі, використовуючи довір'я українського люду, знову безкарно заходили в українські міста й степи.

Багато недосвідчених старшин через свою зайву амбіцію, як Мартин Пушкар / полтавський полковник / псували всю справу. Через зайву амбітність виникали зради, як зрада Чигиринського полковника Гната Галагана в 1709 році.

Все це використовувала Москва.

Та в ті часи були й ті, що ясно бачили звідки йшло лихо, всіляко запобігали різним роздорам. Прикладом великий хоробрий полководець і державник - самостійник Вінницький полковник Іван Богун та пізніше кошовий Запорізької Січі Кость Гордієнко-Головко.

В своїх поглядах на державу, на організацію війська в них було щось дуже подібне між собою й прогресивне. Вони першими відчули, що загрозою для існування України є не Польща й Туреччина, а північна деспотична Москва. Вони на все йшли, щоб створити велику єдність українського народу. Тому в цих велетнів України вмімося стояти в обороні самостійництва.

Іван Богун будучи одним із славних полководців часів Хмельниччини, маючи найкращі вишколені загони, талановитий політик, в імя існування Української Держави не вносив роздорів, як тільки міг, запобігав їх, ретельно виконував накази гетьмана.

- Не сперечайтесь, а радьте! А що врадите я буду підписувати цією шаблею - казав Богун.

Умову з Москвою не схотів підписувати. Він казав:

- Москалі ніяк не можуть терпіти народоправства. Такі сусіди дуже небезпечні - завжди намагатимуться покорити наші вільности, загарбати наші землі.

Одначе він і далі чітко виконував накази гетьмана, щоб не внести більше каламуті в політичні справи своєї держави. Він не піддав на лукавство короля Польщі Яна Казиміра, який, довідавшись, що Богун не підписав умови з москалями, рішив використати його для своїх цілей, обіцяючи за це булаву.

- Не до мене з цим звертайтесь... Нам вільним як тепер, не личить будькому присягати. Зраджувати гетьмана не буду, бо значить зраджу собі, своєму народові, всій Україні,- так відповів королеві Богун і лист відіслав гетьманові.

Коли ж багато козацьких старшин як Мартин Пушкар, Іван Самко, ба навіть славний кошовий Запоріжської Січі Іван Сірко після смерти Б. Хмельницького виступали проти Івана Виговського, який тоді був незамінимим гетьманом, то Богун твердо відстоював його. Та виконуючи вмілий маневр проти ворога під Глуховим гине 27 лютого через самолюбивого амбітного Павла Тетерю.

Кость Гордієнко-Головко ще в 1702 році, коли обрано вперше кошовим сказав:

- Так уже склалося, що хоч ми й москалі слав'яни, одної віри, але Москва була, є і буде нашим найлукавішим ворогом. Коли ж ми цього не зрозуміємо й не зуміємо тепер відкинути їх то велике горе впаде на Україну.

Через протилежність думок і вдач / а були ще якісь і особисті причини / кошовий Кость Гордієнко-Головко й гетьман Іван Мазепа жили в назгоді. Та це не заважає кошовому в тяжкий час забути всю зневагу й у Диканці 1709 року

скласти гетьманові присягу:

„Військо Запоріжське і я дякуємо Вам за те, що, як гетьман України, Ви взяли до серця те становище, до котрого дійшла наша батьківщина, і почали визволяти її від московської влади. Ми певні, що саме з цією метою, а не з якоїсь персональної користи, Ви склали умову з шведським королем, і тільки через те ми згодилися допомогти Вам щиро, не зважаючи на небезпеку нашого життя, і коритися Вашій волі, так, що Ви волите наказувати нам, щоб досягти бажаної мети".

Цієї присяги Кость Гордієнко-Головко дотримався з честю великого полководця, великого державника.

Так і ми мусимо діяти. У всій своїй боротьбі, у всіх своїх життєвих буднях повинні непохитно стояти на платформі Івана Богуна і Костя Гордієнко-Головка. Перш за все - єдність і держава.

О. Степниченко.

-ooOoo-

О г л я д д а л е к и х з е м е л ь.

ПІВДЕННА АМЕРИКА

Б р а з и л і я.

Після Росії, Британії, Китаю і США найбільша країна світу це Бразилія. Охоплює вона східну частину Південної Америки. Східний кордон творить Антлантичний океан, бразилійське побережжя якого майже 8 тис. км. завдовжки. Поверхня країни 8 361 350 квадратних км.

Поверхня.

Область Амазонки і її доплививів це низина. На південь лежить гориста країна. Вона складається з прастарих гір, що розсунулися. Дякуючи своєрідній поверхні ріки Південної Аме-

рики довгі. Найбільші ріки - Амазонка і Ля Плата. Вони повноводні, глибокі й бистрі.

Клімат.

Клімат майже одинаковий, не дивлячись на величезну країну. Річна середня температура 24 ступенів. Холодніше 15 ступ. тепла буває дуже рідко, але пообідня жара зменшується свіжими вітрами, що дмуть з моря. Вологість повітря завжди близька до точки насичення, так що це шкодить металові й матеріалам. Дощу випадає на рік 1000-2500 мм. . в травні та грудні та січні, а то стоїть ясна погода. Від березня до серпня дме південносхідній, а від вересня до лютого північносхідній вітер. На південному заході країни бувають бурі. В амазонській низині панує рівна висока температура. В північно - східній частині влітку така посуха й спека, що всі кущі і трава виглядають як погорілі.

Малярійна гарячка панує тільки в глибоких і болотистих долинах рік південного побережжя. Холера і жовта гарячка були довгий час в Бразілії цілком незнайомими. Їх завезли сюди з Европи і вони пошкодили тубільцям як і білим, особливо жовта гарячка. Але ці хороби і доси не дійшли в високу центральну частину.

Рослинність.

Коли третина цвіте, друга третина зеленіє, а інша дає дозрілі плоди. Населення не знає що робити з надзвичайно багатою і сильною рослинністю, яка дає йому все на всі потреби життя. До того ж багато джерел і доси лишаються невикористаними для добра громадянства.

Амазонська низина й східне побережжя покриті пралісом. Там ростуть пальми, бамбукоподібні, каучукове дерево, як підлісся колючі кущі, висока трава, ліани, орхідеї - все це в страшнім хаосі перемішалося між собою і для людини непрохідно. Багато плодоносних пальм. Там, де праліс в потребах рільництва був вирубаний, за короткий час підіймаються чагарники й кущі що виглушують все і знову завойовують місце для лісу.

Гірська країна покрита луками. Хвилясті тераси, праліси на берегах річок, квіти, кущі, групи дерев а то навіть цілі гаї,- все це надає дуже змінного характеру просторам.

В південних штатах ростуть південні кокосові польми, вони дають їстівні плоди подібно дательним. Корисні рослини становлять невичерпне багатство Бразилії. По імени одного дерева вся країна одержала назву.

Тваринний світ.

Фауна надзвичайно багата і дуже різноманітна. Наприклад, один єдинний дослідник протягом 11 ти років знайшов 52 ссавці, 360 птиць, 140 репетилій, 14000 комах помимо риб і молюсків. Амазонка сама має вдвічі більше сортів риб як Середземне море, а саме 2000 видів. Більшість ссавців це лісові звірі: мавпи / більше як 60 пород /муравкоїди, падлоїди, ведмеді, дикі свині, кішкоподібні, пума, ягуар, собакоподібні, терміти, муравки, плазуни, птиці, комахи. В Амазонці є дельфіни.

Зайняття.

Бразилія це сільськогосподарська країна. Для власного вжитку сіють пшеницю, кукурудзу, бобові, огородину і фрукти. На вивіз - кофе, бавовну, цукрову тростину, чай. з дикоростущих дерев збирають какао, горіхи, каучук, кольорове дерево. Скотарство значно відстає порівняно з Аргентиною через брак соли для скоту. Добування мінеральних покладів стоїть на низькому рівні. Найбільше добувають діамантів. Є золото, мідь, цинк, камяне вугілля. Є ткацькі фабрики, млини, лісопильні, цукроварні, гуральні, олійниці.

Колонізація.

Більшість приїжджих це італійці, португали, іспанці, австрійці, німці, французи, росіяни, швейцарці. Німці та швейцарці найліпше сколонізували південну частину Бразилії. Колоністи ведуть оживлену торгівлю. Цьому сприяє велике багатство країни і достатня кількість морських пристаней вздовж побережжя.

А р г е н т и н а.

Клімат.

На півночі країни річна температура 22 ступ. на півдні - 6. В низинах температура не вище +30, і рідко коли падає нижче +1. Сонячна жара є виносима людині. В гарячі дні літом наступають досить холодні ночі, нерідко різниця температури дня і ночі досягає 20 ступенів. На півночі цілими тижнями стоїть температура +37 і вище так що навіть ночі не приносять охолодження. Осінь дуже рівномірно тепла і волога. Рідко коли повітря спокійне, завжди вітри. В деяких частинах в час другої половини ночі віє вітер з землі на море, а в час другої половини дня - з моря. „Пампаро" холодний, із Андів ідучий вітер, надзвичайно сухий і йому приписують дуже здоровий клімат околиць Ля Плато. Цей вітер міцнішаючи часто приносить грозу з великими зливами, а часто і з градом.

Зайняття.

При зрощуванні плекають зернові та овочі. Дуже розвинене скотарство. Скот бродить по гірських луках як дикий, але із значками своїх господарів. Випасується велика рогата худоба, коні, мули, осли, вівці, кози. Розводять свиней. тримають пасіки. Багато дичини як страусів, болотних птиць, лисиць, вовків, зайців, оленей. Великим шкідником людині є муравки. Є удави, змії, жаби, молюски, кажани. З хижаків - ягуари, пума-леви.

П а р а г в а й.

Клімат.

В Парагваї тече дві великі ріки - Парагвай та Парона. Між ними підіймаються гори, а на захід від Парагваю простилається низина порізана ріками. Клімат хоч і напівтропічний, здоровий і для рослинного світу спряятливий. Літні місяці дуже гарячі хоча що в горах лежить сніг. Ліси покривають великі простори, трав'яні

луки часом заливаються водою з боліт. Як дика флора так і культурні умови подібні тим, що є в південній Бразилії, багато сортів є власних.
Найважливіший рослинний продукт – це кущ, листя якого збирають для чаю, що йде на вивіз. як також табак, оранжі і дерево.
Тваринний світ близько споріднений з тропічноамериканським, але збіднілий. Знаходяться тільки мало порід мавп, багато форм кішок, собак і лисиць, є ведмеді, олені, дикі свині, сумчасті, муравкоїди, вампіри, попугаї, колібрі, перцеїди.
Рільництво ще примітивне, туземне населення тяжкої праці рільника не виконує. Зате більше значення має скотарство для власного вжитку. Вирощують бобові, земляні горіхи, табак, кофе, цукрову тростину, рис, кукурудзу. Головні шляхи сполучення - ріки. Ще досі возять товари волами та кіньми.

П а т а г о н і я.

Патагонія - гориста країна, що терасоподібно опускається до моря, її глибоко порізали ріки. Більшість поверхні покрита вулканічним попелом – базальтами. В Андах налічується цілий ряд вулканів. Багато озер, що є рештками з льодовикового періоду. Багато рік. Частина з них судноплавна, але з бистринями. Вододіл та перевали через гори дуже низькі.
В загальному клімат холодний, в січні +20, в липні +7 ступ. Зима на східних узгірях Анд досить холодна.
До Антлантичного океану поверхня країни покрита валунами і галькою. що недає рости рослинам. Там ростуть кущові дерева, багато з них - вічнозелені. Різноманітність їх збільшується в напрямку на північ.
Фауна бідна. Нанді та американські страуси олені, пума, собакоподібні. Птиць небагато. зате цікаві. Вони раніше жили на деревах, а тепер пристосувалися жити на землі. Дуже мало змій, плавунів, риб, кротів.

Перу.

Поверхня.

На сході країни старокристалічні відклади, на заході - крейдяні. На віддалі 120 км. від берега океану країна перетята Андами. Поміж ними масивні гірські пасма. Далі йде гірська рівнина на висоті 4000 метрів над рівнем моря. Кордільєри або Анди досить круто спадають в море. Більша частина цієї побережної омуги складається з гальки і пісковиків, котрі де-не де там, де є штучне зрошування виглядають як оази. Далі йдуть Анди з сніговими вершинами. Низини покриті тропічними лісами і рідко заселені тубільцями. Землетруси на горах рідкі, зате часті і потужні на побережі, де вони міста по кілька разів руйнували.

Клімат.

На побережі дощів не буває, зате земля зрошується туманами що часті тут в зимку тобто від травня до жовтня. Весною в кілька день, ніби від помаху чарівної палички, появляється багата зелень і чотири місяці підряд табуни рогатого скоту й коней та овець мають досить корму. Далі в гори від побережя випадають потужні дощі, але клімат там гарячіший як на побережі, де жару зменшує море. В горах бурхливо розряжаються страшні грози з градом і снігом. Добове коливання температури доходить 24 ступ.

В загальному цей клімат здоровий. На побережу мінлива пропасниця нерідка, але не така загрозлива як в Еквадорі. В горах панує високогірна хвороба.

Тваринний світ.

Південноамериканські породи мавп, пума і інші кішкоподібні, ведмеді, форми собак, сумчасті, гризуни, Особливо багато птаства: дуже численні папугаї, колібрі, чудові фазани, перцеїди.

Ростуть всі рослини тропічної і помірної зони, але крім цукрової тростини вирощують їх ледве для власного вжитку. В деяких долинах вирощують виноград. В лісах добувають хінин.

Б о л і в і я.

В Болівії зійшлось багато протилежностей: гори і низини, плодородність і пустині, огнений клімат тропік і льодове повітря андинських степів. В західній частині гірської рівнини лежить цілий ряд солоних озер та солончакових степів на висоті 3000 метрів. Ріки в горах несудноплавні, а при досягнені ними низини розливаються і творять болота. Найважливішою рікою є Парагвай. Вододіл Парагваю та Амазонки так низький, що при великих дощах води обох рік змішуються між собою. Болівія має густу сітку водяних шляхів, але доступу до моря з них не має тому що ці ріки при своєму виході з Болівії мають непереходимі пороги.

Клімат і рослинність.

Клімат дуже різноманітний. Західна високо - гірська рівнина покрита альпійською рослинністю травами, мохами, кактусами та низькими кущами. Клімат сухий з різким коливанням температури дня і ночі. Це так звана п у н а. Східна частина має тропічно вологий клімат, покрита правічними лісами.

Тваринний світ.

Болівія має надзвичайно багатий і різноманітний тваринний світ. В горах зустрічаються форми помірного півдня і півночі разом. Нижче є пума, ягуар, лісний собака, ведмідь, репетилії, безхвості амфібії, попугаі, колібрі, найрізноманітніші комахи.

Зайняття.

Вирощують картоплю, ячмінь, пшеницю, кукурудзу, овочі, виноград, фіги, кока, какао, кофе, цукрову тростину, аннаанси, банани, лимони, рис. В лісах росте хінінове дерево. Головне багатство країни в мінеральних покладах: срібло, золото, цинк, оливо. Найбільші поклади срібла в усьому світі лежать в Болівії. Розробляються вони дуже мало і примітивно,

ДЕЩО ПРО АВСТРАЛІЮ

Австралія є найбільшим островом в світі. Вона лежить в Південній півкулі оточена Тихим океаном із сходу і Індійським з заходу.

Вона була відкрита наприкінці 17 ст. англійцем Джемсом Куком. До 1901 року Австралія була англійською колонією і більшість тержано-політичних актів були керовані Англією. З 1901 року Австралія має власну федерацію та самоуправління.

Австралія поділена на 6 штатів: Новий Південний Уельс, Вікторія, Квінсленд, Південну Австралію, Західну Австралію та Тасманію. Кожен штат має свій власний уряд і крім того є державний уряд, який керує політикою що стосується всіх штатів. Інша частина, Північний терен, не має власного парламенту, але має представників в Державних Зборах.

Вибори членів парламенту провадяться дійсно демократичним шляхом. Кожен чоловік і жінка старше 21 року мусить голосувати. Зневага до виборів розглядається серйозно і тих які не голосували викликають для вияснення причин, вони також можуть бути покарані на певну суму грошей.

Тут забезпечується все потрібне для демократичного життя: свобода преси, вислову, релігії та думок.

Професійні спілки обороняють права робітників і вже зробили багато для забезпечення кращих умов праці. Більшість робітників тішаться з 44. годинного робочого тижня. Мінімальна заробітна платня, яка називається основною, визначається урядом разом з спілками і жадний працедавець не має права платити менш ніж встановлена сума.

Диточа премія виплачується батькам при народжені дитини; певна сума сплачується також щотижня урядом за кожну дитину віком від 1. до 16 року.

Соціальне забезпечення і робітничі ком-

песації допомогають робітникам підчас хвороби, в нещасних випадках та безробіття. Старі одержують пенсію від уряду.

Австралія має безмежні терени землі але населення лише приблизно 7,5 мільйонів. Вона є найбільшим в світі продуцентом вовни а також пшениці та збіжжя. Іншими продуктами є цинк, оливо, золото, худоба та молочні вироби. Підприємствами важкої індустрії є сталеві та залізні вирібні, кораблебудівництво, фабрики авт та літаків, машинобудівельні та інші.

Клімат Австралії є ідеальний для всіх родів с.г. культур, фермерства, розведення овочів. цукрової тростини і т. д.

Спорт та розваги на свіжому повітрі дають приємність багатьом. Згадаємо лише плавання, крікет, футбол, теніс, мотоспорт, атлетика, їздження верхи.

Підчас війни Австралія мала понад 800 тис. ячну армію, це становить 7 з кожних 10 чоловік в віці від 18 до 35 років. З загальної кількости 500 тис. були такі, що добровільно висловили згоду боротися в кожній частині земної кулі. Мобілізація була проведена напочатку 1940 року для деяких контингентів.

Клімат змінюється від помірного на півдні до підтропічного на півночі. Сніг підчас зимових місяців можна знайти лише в двох гірських районах.

Австралія є ще молода країна з безмежними теренами та сприятливими умовами для бажаючих працювати. Її міста модерні і умови життя є добрі. В мабутніх роках ми певно побачимо Австралію зі збільшеним населенням, яка займе високе місце серед народів світу.

А. В. Гамфріс.

Директор УНРРА відділ 518.

Передрук з українського щоденника

„Свобода" число 72, Ню-Йорк.

„ЗАЛЮБИВСЯ В СВОБОДІ"

Що спонукало молодого Ігора Гудзенка, вихованого в строгій комуністичній дисципліні, довести до відома канадійського уряду про совєтське урядове шпигунство, що мало на цілі відкриття тайни виробу атомової бомби?

Відповідь на це питання є для Рендольфа Чорчила, що про це пише, одиноким ясним проміннням у цій афері. Він каже, що всі, що уважно слідкують за цим шпигунством, згідні щодо цього, що Гудзенко зробив це тільки тому, що „залюбився в свободі", в канадійській свободі, яку він пізнав з власного досвіду. За це він дістане цілком певно усяку можливу охорону перед евентуальною пімстою совєтських агентів, як і дістане канадійське горожанство. Бо його зізнання були такі, що не залишили по собі ніякого сумніву, що він говорив щиру правду, коли казав, що найбільше счудувало його на цій землі те, що він побачив, що канадійці та американці, це дійсно вільні люди, а йому казали в Совєтах щось інше. За два роки свого побуду в Канаді він, як це виявив на суді, перший раз пізнав, як виглядають вільні вибори, як живуть вільні люди. І порівняв це з тою „свободою", у якій виріс у Совєтах. Отже, порівняння довело його до цього, що він з власної волі й охоти став пропагатором і оборонцем тої свободи і тих ідеалів, що існують в Канаді та Америці. І це, пише Рендольф Чорчил, є найважніше з цілого того шпигунського процесу. Це є те, що вказує наглядно, що демократія не потребує лякатись ніякої конкуренції з боку

комуністичної пропаганди. Треба дати тільки нагоду людям під диктатурами, як от у Совєтах, пізнати свободу і демократію, а вже не улягає ніякому сумнівові, що вони виберуть демократію, виречуться диктатури і комунізму.

Та все це знають добре й ті, що сидять на Кремлю. Усе це знає і комуністична пропаганда в Америці й Канаді. Тому в випадках як з Гудзенком, вона знає тільки одну відповідь: зробити з такої людини зрадника й злодія. Те вона робить і з Гузенком, як це можна вичитати і в большевицьких У. Щ. Вістях, що то пишуть що Гудзенко „крав у посольстві гроші", та що його мали посадити в Совєтах в „Іванову хату". Очорнюють, бо не можуть твердити, що це не правда, що заявив Гудзенко, коли говорив, що нарід у Совєтах не має найменшого поняття, як живуть люди в демократіях, що не знає що це свобода слова, виборів чи т. п. Того вони заперечувати не можуть, тому і роблять людину, що пізнала свободу і в ній залюбилася, звичайним злодієм, щоб тим ослабити її значіння. та це не вдаряє ні цю людину, ні свободу, а тільки бе зрадників свободи. Бо канадійських і американських комуністів, що „залюбилися у Кремлі" й бажали б поширити його неволю це й на Америку та Канаду. Гудзенко, що прибув з Совєтів, є проти них. Честь йому за те!

--ooOoo-

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ БРИТІЙСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Базель. / УПС / Як повідомляє із Лондону швейцарський часопис „Базлер Нахріхтен" у своєму 178 числі , на лондонській імперській конференції уложено план далекойдучої децентралізації британських господарських промисловик та наукових закладів та їхнього розміщення по цілій імперії. Цей план виходить із концепції, що в май-

бутній атомній війні напасники схочуть знищити несподіваним і нищівним ударом атомової зброї всі англійські промислові осередники.

КЛОПОТИ ФАРМЕРА

Американський фармер це така людина, що хоч продукує все потрібне для добробуту краю, то про нього мало згадується, особливо у східних стейтах. Це тому, що схід - це переважно міські робітники. А прецінь фармер є таким продуцентом, що без його услуг не може працювати промисловий робітник у місті. А тепер саме має постаратися він за великі припаси харчів не лише для Америки, але й для Европи, ба, навіть цілого світу.

Фармер виказав свою справність в часі війни, а тепер від нього вимагають, щоби він довжував ще більше, бо має ратувати світ від голоду. Збентежаний несподіваним домаганням, пробує він порахувати свої сили, чи він подолає вимогам. Він має свої клопоти. Мусить приглянутися чи його машинерія зможе витримати під новою навалою праці: чи в нього доволі робучих рук: чи має подостатком навозу, насіння і т. д.

Міський робітник не думає над тим, що фармер це самостійний продуцент і мусить мати свої машини так, як ремісник мусить мати знаряддя до праці. Упродовж чотирьох літ фарме рські машини постарілися . Їх латав господар як лише міг, але ж усьому є границя. Трактори уже свищуть, комбайни не витримують. Йому треба нової машини, а машини нема на ринку, подібно як у місті не можна дістати нового убрання. Робітничі страйки стримали не лише виріб авт, але припинили і виріб рільничих машин. Показується що як в політиці „один світ, або ніякий", так є одна продукція, або ніяка. Фармер мусить отже запрягти стару шкапу машину, і пробує вир-

бити те, що на нього покладають. Щойно на осінь обіцяють фабриканти дати фармерові нову машину. Але фармер мусить журитися цього річними жнивами, а не в наступному році!

Фармерська машина у великій мірі потребує електрики, а не лише ґазоліни. Головно молошні господарства подобають тепер на свого роду фаб брики й тому треба розпроваджувати електрику саме в найбільш віддалені околиці, де цвите випас худоби. А це окрема ділянка праці.

Головний клопіт у фармі під пору це недостача фармерського робітника. Зцею справою ще гірше ніж було в часі війни. Тоді була постанова, що фармерські робітники не мають обовязку йти до війська. отже багато молоді радо працювало на фармах. Після війни молодь позбиралася до міст, а на фармах остались лише старі робітники, які привикли до невигод і до малих вимог.

Ветерани, які поверталися з війни, навіть і чути не хочуть про те, щоб ставати фармерськими робітниками. А серед цього всього йде безупинно домагання, великої фармерської продукції.

Конгрес саме зайнятий розвязкою проблеми про позички для фармерів. Серед дискусіями над позичками підносять конгресмени і клопітливе положення фармера. Та це не лише справа самого Конгресу, але й цілого населення, коли хто задумується над долею цілого краю.

„Свобода", ч. 72.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНУ

/ УПС / Подаєм за Українською Інформативною Службою в Лондоні перегляд голосів англійської преси про Україну в місяці березні та першій половині квітня. Найбільше місця присвятила вона справі переслідуванні церкви в Західній Україні.

„Івнінг Телеграм", Торенто /9.2./ в статті професора Вотсона Кирконела "Українська агонія", оповідає про трагедію українських біженців. Стаття тримана в різко негативнім тоні проти Росії: автор пише про совітське пекло і про сталінську тиранію, про ганьбу, яка спадає на Европу за толерування терористичної політики цеї тиранії, якої жертвою падають мілиони українців.

„Таблет"/16.3./ в статті „Мартирологія України" переказує зміст промови кардинала Тіссерана, префекта Східної Конгрегації, про переслідування українців Москвою, спеціально греко-католиків, і взагалі всіх українців, що опинилися на схід від лінії Керзана. Переповідає також зміст папської енцикліки „Орієнталес Омес Еклезіас", яка займається тою самою справою – переслідуванням греко-католіцизму на Західній Україні.

Юніверс" /15.3./ в статті "Смерть за лінією Керзона" переказує інтерв'ю, уділене кардиналом Тіссераном в Римі газетним кореспондентам про переслідування українських католиків Москвою: про арешти священників і єпископів, замкнення всіх установ оо. Василіянів, шкіл, друкарень і церков, дальше про варварську насильну репатріацію українських втікачів до СССР. Кардинал в гострих словах запятнував цю політику Москви.

—oo0oo—

Газета „Нос Цайт" в Грацу з 12.3.46 подає за „Юнайтед Пресс" таку вістку:

„Зі східньої Словаччини доносять, що там видно горіючі села на польській стороні. Ці села є винищувані українськими нерегулярними бандами.

Ця „Бандер-армія" почала між границями Словаччини і Керзон - лінією в Польській Галиччині партизанську війну на велику скалю. Вони хочуть задержати переселення українців в тих околицях і борються за Самостійну Україну. Авторитет в цьому просторі польського уряду зовсім не існує. Існує натомість нічия земля між білими партизанами і регулярними польськими частинами.

Бандера, що був правдоподобно сотником армії, зорганізував під Гітлером український партизанський рух, пізніше, коли він проклямував незалежну Україну, його інтернували. Від того часу борються повстанці проти кожного, хто хоче окупувати їхню країну. Кореспондент довідався від одного чоловіка, який правдоподібно сам є бандерівцем, що вони не є ані фашисти, ані антисеміти, тільки виключно борються проти комунізму".

„Вони хочуть якраз тепер перешкодити полякам переселити їх з їхньої старої батьківщини в Галиччині до Совєтської Росії".

/ УПС /

„Таймс" /23.3/ в замітці „Унійтська церква" приносить лист до редакції знанного єзуїта Мартинделя з приводу замітки Таймса про навернення унійтів до православної церкви зложеної в совєтськім дусі. Мартиндейль спростовує „добровільність" навернення унійтів і українців, яких священики і єпископи мусіли мандрувати на московське заслання.

/ УПС /

-оо0оо-

ЗАГРОЗА ДЛЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЦИВІ-
ЛІЗАЦІЇ

/ УПС /. В днях 14-17 березня 1946 року в м. Еслінген відбулася II. сесія Собору Єпископів Укр. Прав. Автокеф. Церкви на еміграції, скликана митрополітом Полікарпом, при участі 9. єпископів. В ухвалах Собору читаємо м. н. :

„З уваги на велику небезпеку християнській церкві, християнській цивілізації, та культурі з боку безбожництва і руїнницького матеріалізму які, не зважаючи на шостирічну боротьбу в обороні справедливого, згідного з християнською наукою співжиття людства,- не звільнили його від страшної загрози, Св. Собор Єпископів УАПЦ, яка є виразником волі та стремлінь многострадального Українського Народу, що продовж 25. років в обороні вхристіянських ідеалів приніс у жертву мільйони своїх найкращих синів і дочок, звертається до всіх вільних Християнських Церков світу із закликом до спільної оборони найбільшого скарбу всього людства - Христової Церкви та християнської цивілізації та культури.

\+

\+ +

Франкфурт.- 10.5.1946. / УПС /. У всіх місцевостях Німеччини й Австрії, де тільки живе українська еміграція, відбулися численні протестаційні віча, проти переслідування грек. - кат. церкви на ЗУЗ. Віча в загальному стверджують в резолюціях, що переслідування і терор стосований проти грек.- кат. церкви є тільки частиною загального терору стосованого большевицьким наїздником супроти цілого українського народу. Намагання большевиків знищити грек. кат. церкву це намагання підірвати один із стовпів української національної сили. Тому боротьба українського народу за права і свободу так православної як грек.-кат. церкви, це один з відтинків загальної

боротьби України за право жити незалежним життям. Подібні протестаційні збори як в Німеччині та інших европейських країнах, відбуваються також в Америці.

КРИВАВІ СУТИЧКИ В КРАКОВІ

Американська преса, обговорюючи світове положення, ствержує, що , хоч після закінчення війни минув рік, але правдивого миру немає. 3 травня в Кракові прийшло до кривавих сутичок між студентами, міліцією та державною службою безпеки. В наслідок цього декілька осіб було забито. В цей день по місту їздили танки для підтримання порядку. До Кракова прибули з Варшави американський та англійський амбасадори. Натовп зібрався перед готелем, в якому вони зупинилися, і викрикував: „Хай живе Великобританія! Хай живе Америка! Нехай живе Миколайчук!"

/ Луна /.

--ooOoo--

„ВОЛЯ Й УСПІХ "

С. Марден.

Христос,- цей великий учитель життя, не замикався з монахами за мурами в монастирях, далеко від спокус світу. Не проповідував смутної й понурої доктрини. Вчив євангелії радоти й щастя. Його наука була пройнята сонячним світом і уквітчена квітами піль. Завжди говорив про птиць під небесами, про звірів по лісах та полях, про малих щасливих дітей. Правдива релігія - ясна й соняшна, як маєвий день...

Хто ступає непевно й збочує з дороги, ідучи то в одній то в другім напрямку, той може

бутні певний, що сяде на мілину, не зробивши навіть половини свого життєвого шляху. Хто не має твердої, незмінної мети перед собою й незломної віри в свої сили, ніколи не дійде до бажаного кінця.

У великій боротьбі за існування перш за все має право голосу здоровий розум. Маєток, талант, диплом, навіть генії є ніщо без такту й розсудливости. Нерозумні й непрактичні, хочби навіть дипломовані й титуловані люди завжди залишають- ся позаду. Не те, чого ти вчився або чим ти є, але що ти вмієш робити,- ось що є запитанням нинішнього віку.

Коли хочеш досягнути найбільшого успіху в своїм ділі, починай від найнижчого щабля. Нехай найменша дрібниця не буде тобі чужа.

Перша річ для молодого чоловіка, що починає життя без приятелів і звязків-, каже Руссель Заге,- це - знайти працю, друга - більше мовчати, менше говорити, третя - уважно до всього приглядатися, четверта - бути щирим, пята - довести своєму начальникові, що ти є гідно потрібний, і шоста - бути ввічливим.

Джентельмен є ввічливий, скромний, привітний. Не тримає в памяті діznаної обрави й сам нікого не ображує. Він не підозрілий, старається обмежити свої бажання, упл[illegible]стається, перемагає почуття, панує над своїм словом і уважає, що всі так само добрі як він. Його гарні прикмети стали його другою натурою. Ніхто його не зможе збити з ясної дороги обовязку, ніщо не може викорінити тих засад, по ними він керується в житті. Хто все стратив, але зберіг привітність, бадьорість, надію й повагу до самого себе, є, помимо всього, богатим, бо залишився правдивим джентельменом.

Франц Беллер каже:" Найбільшим

відкриттям 19. віку є жінка. Ми зрівняли її з мужчиною, й перед нею відкрилося необмежене поле діяльности. Давніше тільки хлопець міг вибрати собі спеціяльність, тепер робить те саме його сестра."

Але разом з свободою приходить також відповідальність. Одначе жінки не завжди розуміють цю відповідальність.

Світ потребує дівчат, - каже др. Голль, - що були б правою рукою у своїх матарей, дівчат, що могли б завжди заступити молодшим сестрам і братам батьків, дівчат, що ними хвалиться батько не тільки за їх красу...

Світ потребує добрих і чистих дівчат, без фальшу і облуди, що їх уста говорять те саме, що й серце...

Потребуємо дбайливих і моторних дівчат, що можуть обмежитись в своїх потребах, уміють відрізнити корисне від непотрібного... Потребуємо дівчат із серцем , повним чулости і співчуття до людських сліз, а заразом щирих і веселих.

„Дуже мудрих", дотепних і блискотливих дівчат маємо аж забагато. А хотілось би справді добрих, сердешних, веселих, що не прагнуть блискучих сальонів, але скоріше спокою й затишного домашнього вогнища. Такі дівчата дійсно огорнули б наше життя чарами краси й радощів.

- - -

Гарісон писав у першому числі свого „Лібератора" - „Говорю серйозно. Не буду вибріхуватися ані виправдуватися. Не відступлю ані на волос і примушу вас слухати".

...Така сила волі є ліком для тіла, стимулом до надлюдських підприємств. Вона не одного чоловіка піднесла зо смертельного ложа і неодному додала сили для чудесних діл.

На землі є хліб і щастя для кожного чоловіка, що має енергію і здібність використати сприятливі уможливості. Це другорядна річ, чи уродився він у палаті чи у вбогій хатині:

коли він має тверду волю, коли безперестанно удосконалюється, то жадна сила на цій землі не зможе його подолати.

/ Автор цих уривків , Марден є американським педагогом і філософом./

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

Центральне Українське Допомогове бюро в Лондоні проводить підготовчу роботу до організації сталої виставки української преси на еміграції. /Наше життя/

В ЛІЗІ ПОЛІТВЯЗНІВ

Управа Ліги Українських Політвязнів, провела 28 квітня в Мюнхені конференцію представників філій Ліги.

Конференція схвалила ряд рішень ідеологічного так і організаційного характеру.

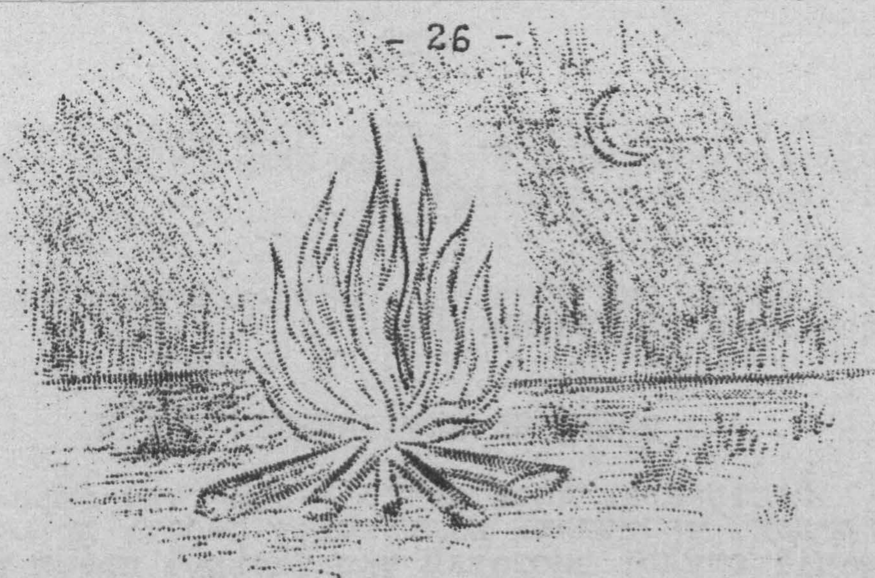
/Луна/

--оОо--

П О Д Я К А

Всечесному Духовенству, нашій УНРРА, таборовій Управі, [illegible] церковному хорові та всім учасникам „Свяченого" за допомогу, спів та участь в нім сердечна подяка.

С. У. Жінок в Корнберзі

П. Кізко

ПЛАСТУНИ

Б'є багаття полумям угору,
Смолисте віття в нім тріщить.
Встала пісня за широким бором,
сколихнувши відгуком кущі,-
Чистим дзвоном пролітає лунко
І стряса вечірню голубінь.
Пластуни завзяті і пластунки
Починають непокірний бій.
Піднялися вихрем у долині,
Кожну тінь не спускають із очей!
- Гей, завзятці!- закричали сині-
Ворог наш від нас не утече!
А згори посипались червоні,
Два загони збилися в яру.
Там пластунки у тверді долоні
Своїх друзів ранених беруть.
Бій скінчився. Знов повстала тиша.
Голос пташки пізньої зачах.
Місяць-рицар гордо з хмари вийшов,
Щоб побачить хлопців і дівчат.
Це лиш гра їх, вчення їх уперте,
Та коли зіткнуться знов світи,
Пластуни назустріч підуть смерті,
Смерть життям в бою перемогти!

ПЛАСТ в К о р н б е р з і.

Пластовий Кіш ім. Евгена Коновальця був заснований ще в "Драусміле". З переїздом до Корнбергу, праця серед пластунів пішла скоршим темпом вперед. В сьогоднішни час пластовий кіш корнберзького табору складається з 2 хлопячих куренів, одного Дівочого та одного гнізда новаків. Начислює кіш 130 членів.

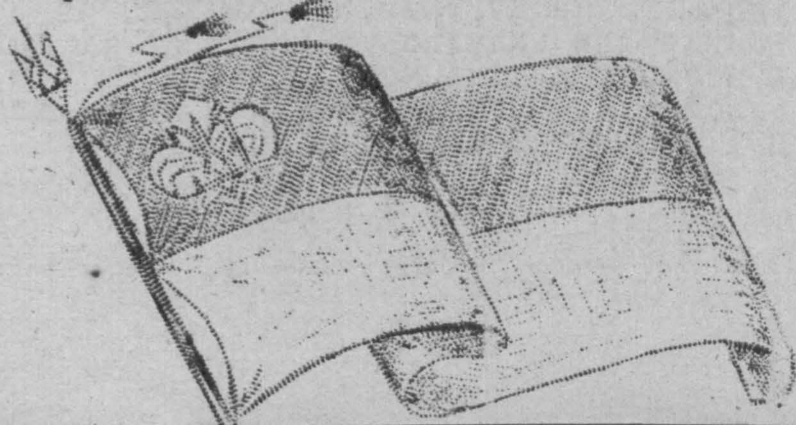
В не всіх куренях праця йде однаково. Пластуни - школярі, зогляду на інтензивну науку роботу проваджену перед закриттям шкільного року, не мають можливості присвятити себе вповні пластовому життю.

Приблизно за два тижні іспити по всіх клясах наших шкіл закінчуються, а тоді, ми певні, що школярі в усіх пластових умілостях дорівняють своїм друзям.

Пластовим життям нашого табору керує Ініціятивний Гурток.

В останніх місяцях щораз частіше пластуни зорганізовано приймають участь в усіх таборових імпрезах. Своєю працею в суспільному житті нашого табору, своєю поведінкою - пластуни здобувають серед таборян щораз то більшу увагу.

З закінченням шкільного року, по перевірці свого знання, здаватимуть юнаки іспит з першої пластової проби. Ми є переконані, що по зложенні пластової присяги, пластуни Корнбергу ще з більшою докладністю виконуватимуть приписи пластового закону а тим самим добються тих чеснот які зроблять їх авангардом нашої молоді.

С В Я Т О Г Е Р О І В

Святкування роковин трагічної смерти Головного Атамана Симона Петлюри та полковника Евгена Коновальця відбулося в нашому таборі дуже урочисто.

Пластовий курінь ім. Евгена Коновальця відсвяткував память свого патрона святочним звітом, після якого вислухав поминальну панахиду.

На двох читаних газетках /22.5. і 24.5./ прочитано реферати, піддеклямовано вірші та зачитано думки з писань Великих Українців.

В суботу, 25.5. перед полуднем, священики обох українських віроісповідань відправили панахиди, а вечором в таборовій театральній залі відбулася урочиста академія.

Гарно опрацьовані реферати, деклямація, спів таборового хору, інсценізація, спогади учасників першої світової війни лишили в усіх таборянах незатертий слід.

Академія закінчилася загальним відспіванням національного гимну.

Учасники академії розходились з почуттям великої пошани до великих Мучеників, які свою боротьбу за краще нашого народу розпочали в так тяжких часах, і яку нам сьогодні, в часах кличів " воля народам ", "воля людині " треба продовжити.

---ооооооОоооооо---

Ми клонемо сьогодні голову перед тими героями тому, що вони берегли чести і життя українського народу, тому, що своїм життєвим трудом зближували українську націю до її признания, але передовсім тому, що не дали нам, як нації, згинути, що своїм приміром покликали до життя і чину нові тисячі борців...

/ З реферату./

---ооооооОоооооо---

НОВІ НАУКОВІ ВИНАХОДИ

Три американські науковці у Вашингтоні відкрили, що вибух газів на сонці висилає такі потрясення в сторону землі, що повітряні хвилі перешкоджають правильному пересиланню радіограм. Знавці є членами Вашингтон Карнегі Інститюшин, а їх імена такі: Г. В. Велс, дж. В. Ватс, Д. Е? Джордж.

Про інше важне відкриття повідомляють з Берклі в Каліфорнії, а саме , що при помочі променів можна перевести поміри на довжину одної біліонової частини центиметра. Це осягнено в такий спосіб, що атом золота перемінено в дуже делікатне зеленкувате живе срібло, а потім перемінено його на промінь. Це є найвищого роду делікатна наукова переміна, яка стане в пригоді в багато наукових відкриттях, де потрібні найделікатніші поміри.

ЧАСОПИС , ПИСАНИЙ РУКОЮ .

Німецкий часопис "Гісінер Фрас Пресе" подає слідуючу відомість з Берліну.

"В Берліні виходить один жіньский тижневий часопис. Він характерний тим, що його цілий зміст редактори мусять писати рукою. Після того робиться фотоклііші якими щойно друкується.

СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ В КОРНБЕРГУ.

30.5. відбулися на спортовому грищі табору Корнберг змагання у футболі поміж українськими спортовими клубами "з Бамбергу "Дніпро" та з Корнбергу "Дніпро" Вислід - 2 : 2 , при цім один гол в некористь корнберзького "Дніпра" встрілив

свій же оборонець. Великий дощ перемінив грище в страшне болото, а тому гра була надуже низькому рівні. Суддя не відповідав своєму призначенню, а тому реакція глядачів на його неправильні рішення була оправданою.

Присутний.

П Е Р Е С Т О Р О Г А

Коли в когось з ДП знайдеться холодну або вогнепальну зброю, буде він покараний судом військового управління. Кари будуть тяжкі і після їх відбуття покараний буде примусово відісланий до краю з якого походить.

У випадку бездержавних або таких, які були вязнені у німецких концтаборах, будуть примінені кари довготривалої тюрми.

підписав: GENITGES.

---ооо0ооо---

З М І С Т

-ooOoo-

Рік 1. 22 червня 1946 р. Ч.9.

Чужиною

Двотижневник табору Корнберг.

До дворіччя інвазії.

Здавалося, що ніяка сила вже не змінить з заміру наших гнобителів. Вязням гітлерівських концтаборів, масам вивезеним на примусові роботи, втікачам перед страхіттями східного фронту,- не було вже жодних надійдо віри в краще.

В очах змучених невільників фашизму відчувалась безнадійність. Кожен ставив собі питання: „Невже Захід не зможе перемогти варварської „нової Европи", невже не бачити нам себе вільними, невже не бути нам людьми".

Кожного дня чужа земля Німеччини приймала нові тисячі наших братів. Мільони чекали своєї черги. Наруга „надлюдей" над тілом і душею, над найглибшими і найбільш святими почуваннями доводили до відчаю, або до цілковитої втрати сил. А жити так хотілося. Хотілося ще вернутися додому, хотілося бути вільним, хотілося мати свою вільну державу, хотілося бути рівним серед рівних.

Та надійшло славне 6 червня 1944 року. Бійці демократії, солдати американської та англійської армії в той день висіли та закріпилися на французькому побережжі Ля-Маншa.

В кожного тепер була тільки одна мета: діждатися тієї щасливої хвилини, коли кайдани новітнього рабства спадуть розбиті могутнім молотом демократії.

І цього ми дочекались.

Тепер ми вільні й щасливі. Наші серця переповнені великою вдячністю демократичному світові та надією, що кличі : „Воля народам!" „Воля людині!", „Смерть тиранії!" будуть здійснені на всіх просторах світу.

--ooOoo--

СХІД І ЗАХІД

/ З огляду світової преси/

Тепер вся світова преса найголовнішу увагу приділяє розвязанню питань розходжень між державами - переможцями. З кожним днем все більше й більше вирізблюються зовсім протилежні й непримиренні точки поглядів на майбутню побудову світу. Земна куля ніби розкололася на дві частини - схід і захід. З одного боку СРСР і окуповані ним держави, зовнішня політика яких не тільки контролюється, а просто диктується Москвою; з другого боку - ввесь демократичний світ.

Керівні мужі демократичних держав досі ще не втратили надії на можливість погодження двох світосприймань, все ще продовжують закликати до „поступок та толеранції", але з кожною годиною все більше знаходиться серед них таких, що говорять про органічну протилежність двох систем, які ніяк не можуть бути погодженими. СССР майже 28 років був різко відмежований від усього світу, міг робити на власну руку все, що йому бажалось всередині власної країни й давати за-кордон все те, так як це їм бажалося.

Війна примусила СССР трохи підняти завісу, показати хоч невеличку частину того, що діялось за муром, і в наслідок цього відбулася метаморфоза: проблема перебудови Західньої Европи й боротьба з німецьким мілітаризмом перетворилася в проблему Сходу й За-

ходу - СССР і всього демократичного світу.

Світ починає переконуватись у тому, не що з розгромом держав Осі, загрозу фашизму знищено. що державний лад Німеччини та Італії частково копіював ту систему, яка складає політичну природу Росії.

Висловлюючись по іспанському питанню мін. Бевін визнав що там фашизм; але: „при тому фашизмі людина користується все ж більшими правами ніж в Польщі". Це порівнення з Польщею надзвичайно характерне, бо хоч Польща і втратила повністю свою державну волю, але зберегла ще в наслідок домагань Англії та Америки деякі ознаки демократизму - коаліційне міністерство, опозиційну партію „строніцтво людове".

Отже можна собі уявити, як би мав виглядати політичний устрій в Росії в порівнянні з фашистською Іспанією, тії Росії, про яку голова англійського уряду сказав: „ми маємо враження, що російський нарід народився в темному лісі, нерозуміючи сонця й повітря демократичних установ, що ними дихають на заході". Тому В. Черчіль міг цілком переконливо сказати в парламенті: „СССР втратив багато в світі друзів, а міжнародна ситуація безупинно погіршується".

Але конфлікт між сходом і заходом полягає не в тому, що демократичні держави довідалися й переконалися, що в СССР існує такий режим, Внутрішній політичний лад Росії безпосередньо не зачіпає інтересів Англії чи Америки. В цьому відношені вони готові проявити повну толерантність, і сам цей факт ні в якому разі не міг би спричинитись до нової катастрофи.

Справа в тому, що на підставі різних політичних систем існує два способи в розвязані післявоєнних проблем світу.

Ще наприкінці минулого століття деякі політики висловили думку, що тільки шляхом постійного і неухильного піднесення добробуту

людства можна запобігти війни. Аналогічну ідею кладуть зараз американці й англійці в основу перебудови світу. Підняти середній добробут людини в усьому світі, хоч би принаймні до середнього рівня американського громадянина, і це дасть на сторіччя безмежні можливости розквіту продукційних сил кожного народу, забезпечить небувалий прогрес культури.

Але здійснити цю ідею можливо лише при умові значних конструктивних змін в системі міжнародних стосунків. Перш за все для того конче потрібно, щоб всі держави мали якщо не єдину то тісно повязану валюту, постійні й гарантовані митні умови, волю мореплавства, відкриті кордони і т. д. Для забезпечення прав кожного народу в цій господарській гармонії світу необхідне утворення спільної світової організації, якій кожна держава повинна відступити частину своїх прав по міжнародних стосунках. Цей світовий парламент повинен буде забезпечити кожній державі свободу розквіту, силою міжнародного війська покласти край зазіханню агресора, що прагнув би порушити світову гармонію.

Цілком природно, що в такій системі світового господарства визначну і керівну ролю відограватимуть ті держави, технічний прогрес й економіка яких стоїть на найвищому ступені, а продукційність праці досягла найвищого рівня. Такими державами без сумніву є Америка й Англія. Але в цьому випадку їхня провідна роля базується не на праві сили, а на праві правди, на праві безпосередньої зацікавлености всього людства в здійснені цих ідей, на праві раціоналізму. Америка певна своєї ролі і тому не намагається в будьякий спосіб забезпечити собі право першенства. Вона рішуче відмовилась від будьякого права вето в Організації Єднаних Націй, на якому так настирливо наполягав СССР. Америка та

Англія згоджуються питання міжнародних відносин передати на розвязання ОЗН, не дивлячись на те, що вони мають там такі саме права ,як і кожна інша держава.

І вони мають рацію бути певними, бо ніхто не зможе відкинути того факту, що СПА вдалося в господарськом обєднати ввесь американський континент, ніколи не застосовуючи сили зброї до тієї великої кількости дрібних держав, які ввесь час зберігають свою суверенність.

Таку перспективу ясно уявляє собі СССР, тому намагається за всяку ціну протистояти СПА. Молотов обвинувачував Америку та Англію в тім, що „вони хочуть поставити своїм капіталом під свій вплив господарство великих і малих країн і для цієї мети використовують допомогу, яку вони подають цим країнам. Так званий мирний наступ проголошений деякими американськими колами, в багатьох випадках є не що інше, як бажання двох урядів накинути свою волю третьому".

У відповідь на це міністр Бернс цілком слушно відповів:„американська готовність розглядати нерозвязані проблеми на загальній мировій конференції або на загальних зборах ОЗН не повинна розглядатися як її спроба накинути свою волю іншим націям. Вона хоче, щоб світові проблеми обговорювала світова громадскість".

Звичайно СССР дуже добре розуміє, що вільною конкуренцією на господарському фронті він не витримає, бо тільки вільний захід, який знає вільну працю й політичну свободу в силі забезпечити повний розквіт продуктивности. Отже Росія не хоче брати участь в міжнародній консолідації до якої давно прагне Америка та Англія - не може пітти на складання митних умов і свободи торгівлі з зовнішнім світом.

В той же час СССР примушений боротися

за гегемонію в світі, іншими шляхами,

Цілком зрозуміло, що той, хто хоче миру, завжди готовий на хоч деякі поступки, розглядаючи їх як сплату за досягнення своєї основної мети - миру.

Тому не дивно, що Англія і Америка зробили так багато поступок для СССР, який ставить все нові й нові вимоги, зловживаючи прагненням людства до миру.

К.

-ooOoo-

ЗРУЙНУВАННЯ СІЧІ

„А та друга доконала
Вдову - сиротину".

Т. Шевченко.

Дня 4-го червня 1775 року, несподівано для козаків, московське військо обступило Запоріжську Січ. На приказ цариці Катерини II приступили московські війська до жахливої дії - зруйнування Січі й запоріжських паланок.

Не в відвертім бою, а підступно - несподівано, напали вони на тих, яким завдячували перемогу над турками у війні, що тривала 6 років / 1768 - 1774 р /. Не московськими військами, а гетьманськими й запоріжськими козаками здобув Румянцев, - тодішній генерал-губернатор України і начальний вождь московської армії, що боролася проти турків, - Крим, Молдавію, Волощину. Своєю кровю і кістками пробили запоріжці шлях до Чорного моря для Росії, вони ж то, слідами Святослава - Завойовника, перейшли Дунай та, займавши частину Болгарії, змусили Туреччину заключити мир з Росією.

Без участи козаків москалі не могли б і мріяти про блискучі перемоги на морі над ту-

рецькою флотою у боях під Очаковом й здобуття Кафи. Не російським військам, не Румянцеву, а козакам завдячувала Росія перемогу над турками та мир у Кучук-Кайнарджі 1774р.

І віддячила Росія козакам – зруйнуванням Запоріжської Січі. Тисячі московських військ що поверталися додому з турецького фронту, на приказ Катерини ІІ, кинулись руйнувати Запоріжську Січ.

Останнє заборола козацьких вольностей зруйновано. Перемога Росії над турками, добута запоріжцями, була смертю для їх власного існування. Січ зруйновано, а кошового Петра Кальнишевського, суддю Головатого й писаря Глобу та багато-багато других погнали в кайданах на північ, де на Соловках помучився Кальнишевський 25 років. Помер маючи 112 років життя.

Вільні колись землі Війська Запоріжського перейменовано в Новоросію й віддано в управу генералові Потьомкіну, що мав їх загосподарити. Місяць по цім ганебнім вчинку старалась цариця Катерина оправдати його. У маніфесті її було написано, що в зруйнуванні Січі винні є ... козаки Запоріжжя.

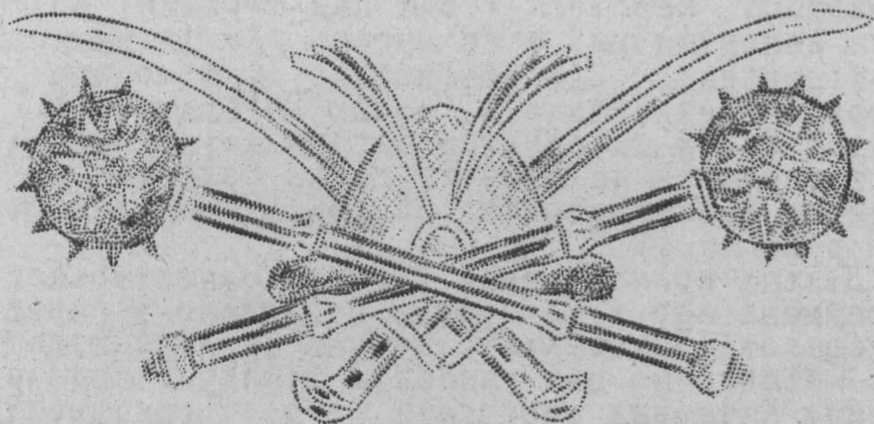
Своєвілля козаків шкодило московській державі. Виправдалось воно перед собою й перед московським народом.

Перед Україною однак ніколи не оправдає Росія своїх вчинків. Чи Петро, чи Катерина чи інші московські володарі – всі вони бажали й бажають знищити все те, що пригадувало б колишню велич Києва, значення й могутність української держави. Мрія їх – бажання обмосковщити український нарід, а Україну, її багатство міцно тримати в своїх руках, Що українського народу їм не вдалося обмосковщити, це бачать навіть ті, що бачить цього не хотіли. Чи ще довго зможуть утримати гін України до свободи, бажання відір-

ватися назавжди зпід опіки Москви - покаже хід подій.

Катерина II знищила.зруйнувала Січ, однак не зруйнувала ідеї, що живе в козацькому народі, не змогла викреслити традиції Запоріжської Січі, що своєю живучістю кличе до праці, діл, зривів, утверджеє в вірі, що даремні бажання наших ворогів, що недалеко той час, що святкуватимемо остаточну перемогу.

P.Ч.

ПЕРШИЙ УНІВЕРСАЛ

„Від тепер творитимемо самі наше життя"

/З Першого Універсалу Центральної Ради /

Скоро котились події на Україні по паданню царату. Революція, що ворохнула цілою Російською імперією, викликала на Україні ентузіазм. Раділи всі, серця горіли надією визволення України спід московської кормиги.

17 березня 1917 року було створено Українську Центральну Раду В Києві. На її прапорах виднілися гасла автономії України в рямцях Російської Федеративної Республіки.

Дивним видається, що коли вже в 1900 році українська молодь на з'їздах маніфестувала своє признання до самостійної України, як національного ідеалу / в Харкові й Полтаві Микола Міхновський, а у Львові Л. Цегельський / , то 17 років пізніше Українська Центральна Рада домогається автономії. Було це гасло старе - перестаріле. Розбуджена революцією українська стихія переросла провід і надто лояльно настроєну до Росії Центральну Раду.

Український національний Конгрес, Всеукраїнський Селянський З'їзд і Військовий З'їзди, що відбулися в Києві, показували, що нарід думав про цілковите зірвання звязків з Росією. Від цього зірвання зупиняв Україну лише Генеральний Секретаріат, що зложений з соціалістичних елементів, звертав більшу увагу на суспільно-громадські, ніж національно-політичні питання. Вони клали головний натиск на боротьбу з анархією на Україні й на ворожі затії матеріального її винищування.

В першім Універсалі читаємо між іншим:

"Не відмежовуючися від решти Росії, не зриваючи звязків з Російською державою, хай Україна буде вільна, хай український народ має на своїй землі право розпоряджатися своїм життя." Говориться там і про український сойм, що встановлятиме закони, лад і порядок на Україні, і що "від тепер творитимемо самі своє життя".

Однак цього було замало. По Україні котилася лава, якої спинити не могла ні Центральна Рада, ні Тимчасовий Російський Уряд. Український загал не хотів і чути про Москву, Автономія як гасло сталося пройденим етапом.

Коли б Центральна Рада вже тоді відважилася кинути гасло про творення самостійної України - мали б за собою ввесь нарід. Справді Центральна Рада старалася свою помилку

виправити вже в Четвертому Універсалі, але це вже було пізно. Український нарід зразився й охолов в запалі. А з півночі тим часом насунула хмара ворогів, що змогли вже зорга нізувати армію й повести агітацію в рядах українського війська.

З кінцем грудня 1917 та з початком січня 1918 року московські війська зайняли всю лівобережну Україну й Чорноморя. Більшовицька агітація поширювалась серед населення й військових частин, що так недавно рвалися до Києва, щоб своїми трупами промостити шлях до Української самостійної держави. Тепер розходилисьвони по домівках, бо вороги зуміли їх переконати, що українська самостійна дфжава, це „тільки справа буржуазії".

Центральна Рада тягнулась за народом, а не вила нарлд, а тому кинуте щойно в Четвертому Універсалі гасло: „від нікого незалежної, вільної, суверенної держави українського народу" - прийшло пізно і не спричинило великих зрушень.

Та цей величний клич Четвертого Універсалу лу завжди буде в серцях українського вільнолюбивого народу й в майбутньому стане дійсністю.

І.

ТРИПІЛЬСЬКА ПЕРЕМОГА

Український нарід протягом своєї історії мав багато визначних блискучих перемог над ворогами свободи і Української Держави. Але поразки були завжди фатальними в долі української нації. Ось чому українці скоріш забувають подвиги й події, що навіки уславлюют відвагу, витривалість, мужність українця. але пам'ятають завжди події, що спричинилися до більшого чи меншого нещастя чи втрати в українському житті.

Здається, що ця, як казав М. Хвильовий, „панахида" вросла вже в український нарід. Візьмемо найновіші видання літературні, чи навіть календарі,- і не багато там знайдите бадьорого, що підіймає дух. Навіть в журналі молоді „Пластун" / Аугсбург / читаємо в історичному календарі за лютий: „Помер М. Садовський, помер П. Куліш, помер Ярослав Мудрий, помер Константин Острожський, розстріляний Іван Богун..." Самий цвинтар і ні од одної живої людини. Про те, що в лютому 1918 року Центральні держави визнали Незалежну Україну,чи народилася славетна українська поетеса Леся Українка і Симон Петлюра - не згадується.

Тому в кількох словах тут хочу пригадати одну з подій в часі визвольних змагань, що лаврами вінчають українське вояцтво й гордістю наповнюють наші серця.

Це - перемога 15 червня 1920 року.

Трипілля.Розкішне,квітуче,як садок чипурного господаря,найдавніше на Україні - придніпряньске село.Широко розтяглося по схилах долини річки Красної.Саме "містечко" з столітньою церквою Введення,базаром,школою і волостю розташоване на горі,над самим Дніпром,на місці старих руйновищ історичного замку гетьмана Х.Косиньского.

Буйне і веселе село.

Та щож сталося?Чому не чути ні сміху, ні співу,ні веселої мови,а лише невиразні вигуки,крик свиней,курей,постріли та брудна чужинецька лайка.

То господарює так відвічний кат українства - окупант.То в селі ворог.

Набиті невинними людьми льохи.Не одна сім'я осиротіла,не одна дівчина оплакувала гіркими слізми свій потоптаний чужинцем вінок.Чужі солдати хвастались у дівочих червоних чоботях та свитах.награбованих у селян.

Тяжкі й страшні часи переживало Трипілля і його околиці,де розташувався кількатисячний ворожий загін.Та не довго знущалися вороги над безборонними.

Небесною карою,орлом налетів отаман Данило Зелений з своїми козаками,замкнув ворога півколом і натиснув,спрямовуючи охоплених панікою чужинців простісінько в Дніпро.

Нерівні були сили,6 - 7 ворогів припадало на кожного козака.Та яка сила витримає натиск синів Дніпра?!

Не довго тривала січа.Сильне і могутне "Слава" звістило рідних про звільнення.Дніпро поміг відважному лицарству,як і не раз виручав чубатих запоріжців.Ніхто не вирвася з його обіймів.Поглинули сині хвилі старого Бористена тих ,що несли рабство свободолюбивим його дітям,і як непотріб яку поніс ген з України аж у море.

І знову засяяло сонце над Трипільскими горами,знову летить вільна пісня і котится веселий ,безтурботний сміх молоді.

Село звільнене!

Багатьох сучасників вже немає між живими.Та серед нашого народу слава героїв Трипілля живе і буде жити.

І.Гайдай.

СТЕЖІ

Сонце... Спека... Сутінь...ліса...
Збочі... Виверти і зломи...
У руках залізо кріса...
Важко... В тілі хміль утоми...

Йдуть мовчки... Слідом за ними
Вітами кущі колишуть...
Йдуть, мов духи ті незримі,
Йдуть заслухані у тишу.

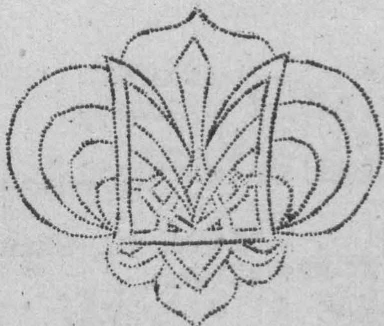
Ось і поле... Ниви... Жито...
Стали... Дивляться хвилину...
Поміж жито нишком, скрито
Посуваються в долину...

Що це? Впали... Скрились...Що це?
Там щось мріє... Хтось мов блудить...
Ген на право біля шоси...
Ні, ні!.. Встали... Йдуть... Це злуда..

Зорять вправо, вліво, прямо...
Пробігають ниви, межі...
Вже в селі...
. . . .
І між хатами
Непомітно никнуть стежі.

Ф. Невестюк.
/ „Літопис Червоної Калини" /

КРАСА ЖИТТЯ

Ми, пластова молодь, любимо життя, любимо його красу, різноманітність та многонадійність. Для нас життя - це вічний рух, це невпинне змагання до доскональности, до краси, до Бога. І тому воно манить нас. Ми простягаємо до нього наші руки, кидаємось в його обійми й черпаємо з нього повними пригорщами все, що гарне, миле та корисне.

Життя сталить наші юні характери. Воно вливає в наші серця шляхетні почування, визначає для нас високі ідеали та вказує нам правдиві шляхи, що ними ми повинні ступати.

З радістю приймаємо наказ життя: „Не вимагай від другого більше ніж сам можеш дати. Не роби другому того, чого ти не бажав би, щоб тобі робили. Пам'ятай, що найкращою чеснотою кожного пластуна - це любов до ближнього. Тому плекай чесноти любови та всепрощення. Ці дві чесноти, що їх диктує нам життя - це бальзам на людські зболілі серця, це лавровий вінець на головах юнаків, це запорука кришталього характеру. Все, що вчинив ти твоєму ближньому - вчинив ти Творцеві.

Для нас життя - це вічна, зелена, квітами замаяна весна. Як кожна весна викликає в нас веселий настрій, додає сили до життя, родить нові задуми й сподівання - так і наше життя наказує нам закинути всі наші щоденні турботи, позбутися кволости, безрадости та

злих почувань, а бути доброї гадки та погідного настрою.

Ми, пластуни, хочемо жити так, як це передає нам у своєму вірші Богдан Лепкий:

Ми хочем жить, хоч попелом, димами,
Руїною покрився рідний край,
Хоч „Вічную" співають вже над нами,
Ми віримо, що йде нам май.
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
Ми віримо глибоко й безконечно,
Що правда і добро, і наш народ не вмре.

о. М. Коржан,
/ Наш Шлях /

З ЗАПОВІТУ СЕРА БАДЕН-ПАУЛЯ,

основоположника Пласту.

„...Я вірю, що Бог посилає нас на цей радісний світ, щоб ми були щасливими й тішились життям. Але щастя не приходить з багатством і з добрим становищем, не полягає в самозадоволені. Одним із засобів до щастя є здоровя і фізична міць, що роблять нас юнаків карними, а коли змужніємо, набудемо спромогу повністю користуватися життям.

Досліди над природою покажуть вам, які чудові й прикрасні речі створив Господь, щоб зробити для нас світ радісним. Вдовольнятися з того що робите, а робіть все що найліпше. Зосереджуйте увагу на ідейність, а не на користь.

Правдивий шлях до щастя лежить в умінню давати щастя іншим. Старайтеся лишити цей світ ліпшим, ніж ви на нього прийшли. Якщо смерть стане перед вами, вмирайте спокійно. Робіть так, щоб , вмираючи, мали почуття,

що ви не промарнували свого віку, а зробили все, що могли й мусіли.

„Готуйтесь" у цей шлях так, так щоб згідно ваших пластових законів, жити щасливо й умерти щасливо.

Нехай вас в житті не ... стрінуть перешкоди. Будьте добрими юнаками. Хай вам в цьому Бог допомагає.

Ваш приятель Байден Пауль.

ПЛАСТУНИ В АВСТРІІ

„Наш Шлях" число 3, подає слідуючу замітку з життя наших пластунів в Австрії.

„В неділю 5 травня цього року святкував Чорноморський Пластовий Кіш у Зальцбурзі свято святого Юрія, патрона українського пласту, О 9 год. ранку на площі біля монастиря зібралися всі пластуни й пластунки, щоб вислухати урочисту полеву Службу Божу. Також численне громадянство, представники УНРРА, українських установ та російського пласту були присутні на цьому святі. По Службі Божій у греко-католицькому обряді, прибуло на площу духовенство УАПЦ, щоб посвятити чотири пластові прапори, що лежали на столі перед вівтарем. Після посвячення та передання прапорів курінним - хресні батьки прапорів, представники поодиноких установ а також інші громадяни вписалися в золоту книгу Чорноморського Пластового Коша та зложили щедрі жертви на цілі та потреби українського Пласту.

Ввечері відбулася перша весняна ватра серед природи з присягою пластунів та виступами членів українського пластового уряду.

У вечірному святі взяли участь члени організації УНРРА, представники установ та ч.и численне громадянство.

З - ий."

НАШ ШЛЯХ

Усмішка променів вонняних
Відбилась в ріках, у ставках,
Запахли трави, квіт вишневий
Молитву шепче на гілках.

Над яром тьми і хмар гнітучих
Весни серпанок засіяв.
Барвінок нам до нив квітучих
Смарагдом шлях новий услав.

Дзвіночки сині дзвонять пісню,
Мелодія у даль пливе -
Нас, пластунів, до сонця й волі,
На шлях новий весна зове...

Все вище летом крил сокола
Спішімо гордо в нашу путь.
До волі рветься серце наше!
Джерел холодних прагне груди.

До сонця в нас усіх стремління -
Нас манять промені в степах.
З кличем„Господь і Україна!"
Вступім відважно в новий шлях!

Зірка.

В КАРПАТАХ

/Етюд/

Гори Карпати... Що за чар у цих горах! Щасливий чоловік, що міг наочно бачити ту красу. Вийдеш, глянеш, і аж дух завмре тобі в в грудях. Таємничі гори опановують тобою цілковито. І тоді ти ні про що інше не думаєш, ні про що інше не говориш, нічим іншим не живеш - тільки тією нескаазаною красою гір.

Встає сонце. Мандруючи, затримуюся на вершинах гір, немов чарується їхньою красою. І виринають вони чисті, чисті ополоскані синьобілою мрякою, яка туманиться долиною, мов розбурхане море.

Розпочинається денне життя. Соловей відновлює свою відвічну пісню, а за ним ввесь пташинний світ заводить лісовий концерт. Столітні велетні - дуби, кучеряві ялини, стрункі смереки прокидаються від сну, струшуючи з себе золотосріблясті перлини роси. Все більше виринають золоті верховини гір з моря білої мряки, все голосніше роздається пташинний спів. І тут доноситься ще один звук. Чути тужний голос сопілки: то гордо лунають, то зриваються, то тихнуть, щоб знов задрібототіти звуками гуцульської коломийки.

1943 рік...

Рік неспокою, вогню, вічної тривоги, рік боротьби за життя. Міста, села, ліси, яри, нетрі повні тисяч скитальців, які серед руїн й таємничих лісів хоронять своє життя.

О, гори Карпати! Скільки бездомних, безталанних дітей України, гонимих за правду, за любов до своєї батьківщини найшли у вас притулок!

О, велетні-дуби! Кучеряві ялиці! Скільки тисяч безсилих, спітнілих, вичерпаних фізично й духовно людей найшли прохолоду в тіні ваших

віт.

О, ручеї бистрі! Скільки тисяч зболілих, поранених ніг, спраглих губ відсвіжили ваші холодні життєдайні води!

О, глибокі темно-таємні яри! Ви жадібно берегли в своїх нетрях тисячі синів ночі, синів ліса перед очима лютих ворогів. Ваша могутність відстрашувала сміливих, які простягали свої криваві пазурі на бідних синів України. І вони жили насторожено, ловлячи далекі гуки гармат, міцно стискали приклади рушниць та нагани, кожної хвилини готові на поклик.

Для них бій - весілля, а смерть - відпочинок. Їхні серця не знають страху, їхні очі горять сміливістю, бо душа переповнена на любовю до своєї Святої Руїни.

І дочекались... В святу тишину вдерлися чужі звуки, в тінях дерев зявились чужі постаті, щоб силою здобути Силу Карпат.

Та наші гори не такі! Не люблять чужих! Грізно зашуміли велетні-дуби, кучеряві ялиці Темні яри ще жадібніше скрили перед чужими очима своїх дітей, які спокійно чекали ... Чути постріл, за ним другий, третій -сотні. Далі здригнулись Карпати.

Падали вороги.

Веселий концерт крилатих митців перейшов в один стрівожений крик. Наступили довгі хвилини напруження, довгі хвилини очікування. Вони здавались роками. Та ні. Ще де - не - де грюкне стріл, ще де - не - де чути крик розлюченогов ворога. Сини України, сини Карпат з сяючими очима ховають осіяні димом нагани. З їхніх грудей лунає могуче

-Слава! Слава! Слава!

Відгомін підхоплений горами несеться далеко - далеко по всіх закутинах. Сонце поволі висуває своє сяюче обличчя, дуби, ялиці клонять голови перед героями.

Навколо мов скошені буряни - ворожі трупи.

Сутеніє.

Розлогі дуби, кучеряві ялиці, стрункі смиреки шумом віт шепчуть вечірну молитву. Затихає пташиний хор, затихає денне життя. А діти ночей, сини лісів прощають Карпати, прощають урочисто, бо може непобачать їх більше ніколи. Чути тихі кличі, і з останнім денним звуком життя Карпат, бездомні сини України залишають затишний, зараз небезпечний для них рай. Вони знають, що за ними ідуть десятки, сотні, тисячі таких як вони.

-Та вони вернуть. Вернуть великі, могутні, вільні.

І заблестять волею сріблясто - білі шпилі Карпат. Похмурі велитні дуби, кучеряві ялиці, стрункі смереки гордо піднесуть голови. І під звуки гуцульскої коломийки радітиме ввесь гірский світ.

Н. Подолянка.
Корнберг.

--ооо О ооо--

ПРОБЛЕМА ОПІКИ НАД ЕМІГРАНТАМИ

На наступних загальних зборах Зєднаних Націй крім інших важливих справ, вирішать г також справу опіки над насильно переселеними й емігрантами. Суспільно-Господарська Рада ЗН розглядала звіт підкомісії для справ втікачів, що подає постанову більшости членів підкомісії з пропозиціями меншости.

Одноголосно постановлено створити окрему організацію для опіки над емігрантами, що перейняла б на себе всі завдання, звязані з цією справою. Не вирішено, чи ця нова організація має підлягати Суспільно-Господарській Раді чи бути автономною організацією: за це останнє голосувала більшість членів комісії.

Постановлено одностайно, що новостворена організація має перейняти опіку над всіма, що не повертаються до своїх країн.

Постановлено скласти список всіх емігрантів та втікачів, але не вирішено, хто такі списки має зробити. Більшість була за те, щоб їх виготовляли місцеві органи таборів та відповідальні місцеві організації, а не представники тих країн, з яких дані емігранти походять.

Не визначено понять „утікачі" й „переселенці". Більшість була за те, щоб усіх, хто в наслідок німецьких, фашистівських / ген. Франка/ переслідувань мусів покинути свій рідний край, і тих, що опинилися поза кордонами своїх країн, вважати переселенцями і втікачами, цебто емігрантами, що ними повина опікуватися новостворена міжнародна органзація. До цієї категорії зачислені також жиди і всі ті, що відмовляються від повороту додому, без огляду на те, чи покинули вони свої країни під примусом чи добровільно.

Узгіднено, що від міжнародної опіки новоствореної організації будуть виключені ті, що брали участь в акціях проти тих держав, що належать до ЗН, члени різних терористичних організацій, всі провідники в акції намови проти репетріації, всі особи німецького походження та злочинці. Члени цих груп можуть бути насильно репатрійовані. Більшість членів підкомісії не погодилася, щоб відмовляти допомоги всім, що агітують проти репатріації, уважаючи, що цю постанову слід стосувати тільки у відношенні до провідників.

Делегація Англії спротивилася, щоб тим жидам, що вертаються до місць свого походження, помагати надалі, уважаючи, що тоді цього домагалися б поляки, українці, білоруси, чи інші, які виїздять до своїх країн. Ними повинні заопікуватися власні уряди.

ПРОТИ НАСИЛЬСТВА

Нещодавно Регенсбург був свідком подій, що глибоко сколихнули опінію всіх чужинців в Західній Німеччині.

З неділі на понеділок вночі американська поліція звернулась до української таборової поліції з вимогою допомогти при арешті певної кількости чужинців російської національности. Коли українська поліція відмовилась, американці звернулись з тією вимогою до польської поліції, за допомогою якої заарештували аж 40 осіб. Брутальний характер арештуванню надавали польські поліцаї, яких поведінка викликала обурення не лише чужинців, а й частини поляків. Після цього вранці національні групи українців, білорусів та росіян зорганізували спільний маніфестаційний похід до будинку військового уряду. На їхніх транспорантах виднілі написи: „Геть з терором! Хай живе Атлантійська Хартія! Демократію на Схід!" Демонстрація мала спокійний характер. Від будинку М. Г. на вимогу поліції, демонстранти перейшли вулицями назад до оселі чужинців. Тут американський генерал зясував присутнім причини арештів, та заявив, що американські власті відкидають критерій підходу до чужинців такий, який висувають більшовики, та що підхід американців буде строго справедливий. Це цілковито заспокоїло схвильованих людей.

Того ж таки дня майже всі заарештовані були випущені на волю. Серед чужинців зросло ще більше довіря до американських військових властей.

Перед цим ми були свідками спроби примусової репатріації в таборі Д.Р. в Фюсені, що кінчилась багатотисячною демонстрацією та дводенною голодівкою мешканців табору в знак протесту проти насильства. Всіх примусово взятих з табору випущено на волю.

/„Українські Вісті"/

ЗІЗД УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

2 і 3 червня 1946 року відбувся в одному з українських таборів в Німеччині 1. загальний Зізд Українських Журналістів, що перебувають на політичній еміграції. На зізді було управнених до голосування 95 журналістів.

Зізд мав на меті зробити перегляд та зорганізувати на професійній основі усіх робітників преси. В наслідок дводенних нарад , що вичерпали усі актуальні громадські та організаційні питання, створено „Спілку Українських Журналістів на еміграції" / СУЖ / та покликано до життя її керівні органи. У проводі СУЖ став найстарший віком і стажем український журналіст д-р Степан Баран.

Здаючи собі справу з сучасного переломового моментута необхідности спільного зусилля всієї української еміграції в боротьбі за здійснення повноти прав українського народу, Зізд виробив засадничі напрямні дальшої праці СУЖ та оформив їх низкою відповідних постанов.

Секретаріат СУЖ

ПОМЕР АБРАМ РЕВУЦЬКИЙ

У Нью-Йорку помер кол. міністр УНР Абрам Ревуцький. Це другий з черги міністр [illegible], що після Пінхаса Красного / його більшовики розстріляли / був міністром [illegible] справ в уряді УНР в роки творення незалежної Української Держави. Після окупації України большевиками Абрам Ревуцький виїхав до Америки, де працював як журналіст. Він виступав двічі свідком у процесі проти вбивників Сирона Пет[illegible]люри і проти наклепів большевицького пресового агентства в перші дні цієї війни, коли большевики вели кампанію проти українських діячів в Америці.

Абрам Ревуцький, сіоніст, що гостро висловлювався проти большевизму, був до самої смерти великим приятелем українців і в своїй журналістичній й дипломатичній діяльності багато разів виступав в обороні доброго українського імени.

/ „Час" /

--оОоо--

Жіноцтво за працею

Відірване в наслідок складної політичної ситуації від своїх рідних сторін українське жіноцтво не падає в розпач. Воно тут на чужині на проклятих цих світом землях Німеччини організовано бореться за покращення добробуту жінок, за правильне й гідне виховування молодого покоління, виявляють себе дійсною політичною еміграційною масою, перед якою стелиться один шлях - шлях виборення справжніх демократичних прав.

Жінки й дівчата Корнбергу ще з грудня минулого року обєдналися в одну дружню сімю, щоб можна було легше й краще зорганізувати господарську й культурноосвітню працю.

З огляду на те, що труднощі еміграційного життя найважче налягли на жінок, зокрема на тих, що втратили членів родин й на своїх плечах несуть тягар боротьби за існування, жіноче обеднання вирішило всіляко давати таким таборянкам моральну і матеріальну підтримку. І в цій важливій справі вже багато дечого зроблено.

- Майже з самого початку заснування табору жіноче обєднання створило зразковий дитячий садок. Забезпечені примірними вихователькамидіти добре себе поводять, весело розважаються, танцюють, співають.

Дбаючи за відповідну господарську підго-

товку до майбутнього при таборі організовано кравецькі та куховарські курси, які вже в червні мають закінчити навчання. Крім цього давно працює кравецька майстерня та виробництво різних ляльок і забавок для дітей. Цими днями буде відкрита майстерня лагодження білизни та панчох.

Звертаючи увагу на здоровя жінки й дитини, бо вони є підстава майбутньої сили й здоровя народу, влаштовано двохмісячні курси санітарії й гігієни, було прочитано декілька важливих рефератів на загальних сходинах жінок.

У всій таборовій праці жінки приймали живу участь. Наприклад, з ініціативи жінок було чудесно проведене еміграційне таборове свячене, вечори вшанування памяти великої української доньки - поетеси Лесі Українки, хороброї Ольги Бесараб, свято Матері і т. д. Охоче приймали жінки участь в організації таборових свят - „Дня Весни" і „Дня Корнбергу"

З метою репрезентації українського мистецтва перед чужинцями жінки організовано взали участь у виставці народнього мистецтва, яка була влаштована в Каселі і в Корнберзі. Жінки доставили силу-силенну різних вишивок та інших високомистецьких виробів.

Чужинці дали високу оцінку жіночим вишивкам. Про це свідчать їх нотатки в книзі вражинь глядачів. Десять жінок, а також і Управа Жіночого Обєднання за активну участь в підготовці виставки одержали подарунки.

Тепер жіноцтво нашого табору ставить собі за завдання ще більш посилити працю.

Цікаві зорові явища

Марива. Є марива уявні і дійсні. Уявні марива це ті видовища, які комусь показуються перед очима, але насправді їх немає в природі. Їх може один бачити а його ж сосід не бачити. Сфотографувати їх також не можна. Дійсні ж марива це дещо інше. Так наприклад, в тиху погоду на морі моряки бачать на горизонті величезного корабля, інколи над ним в повітрі висить ще один корабель, але щоглами донизу. Згодом він зникає. Це є чаще всього зображення корабля, який пливе від спостерігачів на величезній віддалі, часто до 100 км. Інколи це буває зображення того самого судна, з якого спостерігають. Утворюється воно як і всі такі речі, заломлюванням світлових променів в шарах повітря з різною щільністю.

У високогірях Паміра інколи можна бачити на небі, ніби на екрані в кіно, маленькі красвиди, а то навіть окремо людину чи тварину. Причім образ надзвичайно виразний; він дається сфотографуватися.

У нас на Україні часто бувають такі марива. Після гарячого дня в тиху ніч, коли світить неповний місяць, людині, що йде високою кручею річки з стрімкоспадними берегами здається що річка така вузенька, а протилежний берег лежить так низько, майже біля води. Нерідко стомлені працею та гульнею парубки, примірившись та гарненько розігнавшись, намагались переплигнути на другий берег. Опинившись у воді, вони бачили другий берег, навпаки, надзвичайно високий і далеко віддалений. Вилізши на кручу, бачили його знову близьким і низьким. Потім складались різні байки та інші нісенітниці про блудів і т. д. Насправді ж це звичайнісеньке оптичне явище, викликане заломленням світлових променів в шарах повітря з різною щільністю - над поверхнею води і над берегом щільність різна.

Г У М О Р

У трамваї

- Тут курити заборонено.
- Чому?
- Прочитайте наші правила.
- Та плювать мені на ваші правила.
- Плювати теж заборонено.

У школі

Івась нарікає, що в школі вчитель переслідує його. Батько йде до школи й за згодою вчителя сідає на лавку. Учитель питає Івася:
- Скільки буде 5 + 6 ?
- Бачиш, - звертається Івась до батька,- він знову до мене чіпляється.

Придумав!

- Друже, чому твоя жінка ходить увечері до хліва і хрюкає?
- Я зарізав без дозволу свиню - боюсь, щоб влада не дізналась.

Силач.

- Та ти знаєш що я підіймав залізничний навантажений вагон!
- А підняв?
- Ні.

В аптеці

До аптеки вбігає переляканий чоловік і кричить до аптекаря:
- Що ви наробили! В лік для моєї жінки ви замість хініни дали стрихніну.
- Ну нічого. Візьміть один шілінг здачі.

А

З М І С Т

—о о Ѳ о о—

Видає культурно-освітній відділ табору.

Р е д а г у є к о л е г і я.

THE UKRAINIAN CAMP NEWSPAPER „ABROAD"
CORNBERG UNRRA TEAM 518.

103.-

Рік 1 7 липня 1946 року Ч. 10

Чужениця

Двотижневик табору Корнберг

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

В червні 1941 року землі України займав новий окупант. Варвари заходу - німецькі фашисти, змобілізували всі свої сили, щоб загарбати багатющі українські землі в свої руки.

Почалася велика боротьба двох сил за Україну.

Кожному українцеві було відомо, що думав про Україну гітлерівський націонал - соціалізм. Кожному було відомо чим мала бути для Німеччини родюча наша земля.

„Майн Кампф" - евангелія німецького фашизму вчила - на українському чорноземі мають поселюватися та збагачуватися німецькі шпихлірі, а населення багатого степу має бути рабами у німецьких господарів.

„Майн Кампф" вчила, що Україна має бути німецькою колонією, колонією, яку можна було о найбільше висискувати, яка стала б коморою хліба й сала для Німеччини.

Червень 1941 року. Здавалося, що немає вже ніякої сили, яка могла б втримати озвірілі гітлерівські полчища, які ішли все вперед, уярмлюючи всі народи.

Здавалося, що скоро не буде сильних, які ставили б їм спротив..Не видко було тих, які відважилися б прямо глянути у вічі кривавому окупантові.

І в той час, в час зневіри в силу правди, український нарід не покинув своїх ідеалів - Волі і Незалежности. 30 червня 1941 року в місті Львові устами своїх найкращих синів відновив акт Самостійности України.

Був це протест проти насильства над волею. Був це виклик кинутий фашистівській Німеччині, виклик до боротьби, в якій Україна на жодний компроміс не пішла, а доказом цього були мілінові страти українців в боротьбі з варварами заходу - німецьким гітлеризмом.

Актом 30 червня 1941 року та довголітньою кривавою боротьбою - Україна поставила себе в ряди бійців демократії, яким воля є найбільшою святістю, і які під проводом демократичного заходу - Америки й Англії, боротимуться до повної перемоги правди над неправдою, волі над тиранією, до повної перемоги демократії над диктатурно-поліційними системами.

—ooOoo—

ЄДНІСТЬ - НАШ ПРАПОР

Ми тут, на еміграції, мусимо політично ще й ще змужніти, щоб свої особисті урази, амбіції і симпатії не плутати в справи загально-національні. Ми можемо мати різні політичні переконання, ми можемо належати до різних партій, але разом із тим ми повинні завжди і всюди бути толерантними до своїх товаришів по боротьбі й еміграції, тобто, насамперед, бути українцями, а це значить - жити в єдності. Ворог, що переслідує нас, цього найбільш боїться.

/ З статті Б. Подоляка/

КОНОТОПСЬКА СЛАВА

/ До 277 річниці з дня великої перемоги під Конотопом /

Знаходячись на роздоріжжі великих битих шляхів, в облозі ворогів, наш нарід вперто й хоробро боровся за свою незалежність, за одну неподільну країну від Кубані аж до Сяну. Наш страдницький люд настирливо прагнув до волі – прагнув бути рівноправним серед інших народів світу.

У цій великій і почесній боротьбі він не раз здобував слави. Одні лише пермоги за козацьких часів: під Переясловом, на Жовтих Водах, під Корсунем, на Пиляві, під Вінницею, на горі Батіг, під Конотопом, під Царичанкою і Нехворощою свідчать про те, що Україна – непоборна.

Коли переглядаєш сторінки цієї великої боротьби українського народу за волю, надто ті сторінки, де йдеться мова про боротьбу з лукавим північним ворогом – Москвою, тоді у всій своїй величі повстає невеличке, але старе історичне місто на лівобережній Україні – Конотоп.

Під Конотопом 7 липня 1659 року завершився один з найбільших переможних боїв нашого народу за часів Козацької України над загарбниками з Москви.

В цей день переможно й дзвінко ревли всі дзвони не тільки в славному Конотопі, а на всіх широких просторах України. Гетьман Іван Виговський і полковники Грицько Гуляницький і Іван Богун зажили невмирущої слави.

Та на жаль, про цю минулу славу не повністю знає наш нарід. Бо білі й червоні москалі вогнем це випікали з нашої історії, а тих, хто стояв на чолі цієї боротьби – клеймили зрадниками.

Перемога під Конотопом - це наше велике свято. Ця перемога ще раз підкреслює, що Україна не є "Малоросія" і не є тільки „Южний край Росії", що москалі ніколи не були братнім народом, а навпаки, найбільшими, яких тільки знає світ, визискувачами. Не зброєю і силою, а лукавством і підлим підступом Москва загарбувала наші землі, використовуючи нашу щедрість і довіря.

І це так. Бо вже перед смертю великий гетьман Богдан Хмельницький, той самий, який створивши велику Козацьку Україну, й шукаючи спілки з народом однієї віри підписав у 1654 році в Переяславі умову з Москвою,- шукав собі іншого спільника ведучи переговори з Швецією, Молдавією й Туреччиною. Бо гетьман скоро переконався, що північні „спільники" й не думали допомагати, а вичікували зручної хвилини, щоб самим запанувати над багатою українською землею.

- Та в 1657 році гетьман помер. На його місце козацька старшина вибрала його товариша-порадника, великого політика й державника, генерального писаря ,- Івана Виговського.

Отримавши булаву, він сказав: „Ця булава буде добрим - нагородою, лихим - карою. У війську має бути лад і послух.

Цього він дотримувався завжди. І як великий державник нещадно приборкував різні свавільства й непослухи, твердо стояв в обороні волі народу й самостійництва України.

А це було тим, що найбільше дратувало заздрісних москалів. Вони вже встигли ввести свої залоги в деякі українські міста ширили роздор між старшиною, козаками, селянами, не раз організовували різні бунти.

- Ваш гетьман не українець, а поляк, він цурається православної віри, він не

хоче вам добра, він не хоче, щоб приєднувалися до нас і жити як брат з братом,- так всюди говорили московські зайди обурюючи несвідомих і оганьблюючи найдорогішу їм людину.

Тому не дивно, що в 1658 році під проводом нерозважного й амбітного полтавського полковника Мартина Пушкаря, якому марилась булава, вибухло велике повстання проти гетьмана. Біля Полтави відбувся великий бій козацьких військ. Іван Виговський 11 червня наголову розбив цей шкідливий виступ організований ворогами. Тоді декілька тисяч козаків загинули в цій братовбивчій війні.

У цьому виною була Москва. Вона на українських кордонах збирала багаточисленну кількість війська, щоб великою ордою раптово ввірватися на родючі степи.

Далекозарий гетьман добре бачив заміри Москви.

- „З москалем дружи, а за пазухою камінь держи"- повторював він не раз народне прислів'я. Він знав, що краще з Польщею, з Туреччиною чи іншою державою мати спілку, ніж з Москвою.

Незабаром після придушення бунту свавільних козаків в Гадячі було складено умову між Польщею і Україною. Тоді гетьман Іван Виговський пропонує московському цареві вивести усі свої залоги з України.

Це зовсім занепокоює Москву. Вона, щоб укріпитись на Україні, кидає багатотисячне військо, під проводом князя Ромодановського на південь.

29 квітня 1659 року величезні орди князів Трубецького й Пожарського підійшли під Конотоп.

Хоробра залога Конотопу, зі всіма мешканцями, одностай нестали захищати місто. Ніжинський полковник Грицько Гуляницький, який серед козаків і простого люду корис-

тався великою шаною, зорганізував неприступну оборону.

Ворог лютував, палив навколишні села, творив неймовірні звірства, але неспроможний був зламати фортецю. 70 днів, відрізаний від всього світу, Конотоп тримав оборону, хоробро відбив 22 великих штурми в багато раз переважаючого кількістю потуги ворога.

Конотоп стояв, як заворожений, Конотопці були завзяті й непохитні. Там не було жодної найменшої зради.

Конотоп став смертю для ворога. Все поле навколо міста вкривалося ворожим трупом. В тих, що облягали творилася паніка.

Конотоп - одна сімя, яка вирішила ділитися одним куснем хліба, загинути смертю хоробрих, а не здаватися. Конотопці творили чудеса. Про них і нині в народі ходять легендарні перекази.

...Після одного тяжкого штурму, коли від мур в розпуці безпорадно відхлинули вороги, до полковника Гуляницького, розпалені вогнем бою, з розчервонілими помстою очима, підійшло троє братів, Бондаренків. Старший з них сказав:

- Дозволь, пане полковнику, нам цієї ночі померти.

Полковник здивований.

- Хочемо піти до ворогів бенкет справити. Нас три брати... Цієї ночі вороги напевне добре будуть спати.

Підкравсь сумнів у полковника. А може зрада це?

- Не можу я дозволити...

Тоді всі три стали перед ним на коліна, тримаючи запечені в крові шаблі.

- Сьогодні наш брат загинув там. Хочемо помстити.

- Але ж і ви згинете.

- Так. Ми хочемо сьогодні вмерти в бою.

Задумався полковник. Підізвав одного сотника. Поговорив. А потім до братів:

- Добре. Підете. Я дозволяю,- й поцілував кожного тричі. - Звами ще сотня вибереться на ніч.

А вночі, серед облоги москалів, зчинилася велика січа. Сотня відважних конотопців підняла на ноги весь ворожий табір. В нічній темряві нищили свій свого. Декілька полків кинулися до відступу. Та незабаром схаменулися. Почався нерівний бій. Лише декілько козаків повернулося назад - решта загинули, загинули й брати. Та ворогів у двадцятеро більше впало.

І Конотоп стояв далі непорушний - дочекавсь підмоги. Сміло вдарив з прибулим козацтвом гетьман Іван Виговський на ворожий обруч, що міцно сковував місто. За один лише день була зламана його стійкість.

Обороняючись ворог почав відступати. Та на річці Соснівці в нього врізався загін Івана Богуна загативши всю річку трупами. Ворог тікав безладно аж геть далі за Путивль, й далі за кордон.

Тоді більше 30.000 московських вояк впало навколо Конотопу. Ворог втратив майже всю артилерію й стяги. Тут загинув князь Пожарський - один з організаторів цього походу.

В страховій люті здригнулася Москва-йшла на уступки й готувалася до оборони.

Та не схотіли йти козаки в чужинецькі землі добивати ворога.

- Нам московських боліт не потрібно. Ми хочемо мати своє, ми хочемо бути завжди вільними,- казали вони.

Урочисто святкував перемогу Конотоп. Гучно пронеслася слава про гетьмана Івана Виговського, полковників Івана Богуна й Грицька Гуляницького, слава про непоборних конотопців.

Нам не забути тії слави.
Вона ще більше зміцнює в нас віру й надію, що Україна буде вільна, як колись.

О. Перекотиполе.

—ooOoo—

Гей чути гук і в полі там димове:
Понад гаї, понад глибокії балки -
Проснулась земля від грому і від крови
І задудніли знов розспівані полки.
Виговський вже іде у бій на Конотоп,
І блиснула в степах гетьманська булава,
І громом понеслась кіннота у гальоп,
І полягла кругом потоптана трава.
Вже військо йде, мов ті дніпрові води,
Що на пороги з шумами падуть -
Казиться Шереметєв воєвода
Під Києвом і йде з страхом на путь...
Горить земля хахлацька під нагами,
Гарчить, скреготче степ зловіщо уночі -
І червоніють луни над шляхами,
І в байраках перекликаються сичі.
Гетьман з полками вив взяв Лівобережжя,
Летять під Конотоп козацькі прапори,
І йдуть пробоєм громові мережі -
І вже Соснівка-річка в крові уся горить!
Кричить із піною у губах Трубецький,
Штурмує Конотоп і зве мордву на бій-
Та з города сміється Гуляницький
І на рицарський герць мече свій дужий рій,
І враз гетьман Виговський із полками
Схопив Москву в свої залізні рамена -
І кров московська потекла степами

І згинула орда в степу, як сарана...
Гей, чути гук...і в полі там димове:
Понад гаї, понад глибокії балки -
Проснулась Україна вся від крови
І знов двигнулись прапори, й, як мак, полки!

\+

\+ \+

Гей, довкола міста Конотопу,
Гей, там річка Соснівочка є:
З того трупу кров ворожу пе!
Гей, поникли московські шоломи
В українських родючих степах -
Утікайте ж, бояре, додому,
І ховайтесь в своїх болотах!
Тридцять тисяч у ранню годину
На покоси поклав буревій -
Так усім буде гріб в Україні,
Що з мечем тут прийдуть на підбій!
Тридцять тисяч ворожого трупу
Й Україна устала з оков -
О, ще вийдуть полки з Конотопу
І озвуться гармати ще знов!
І ще блисне у золоті знову
Виговського тут булава;
Забагріє Соснівка від крови -
І поляже орда як трава!

Микола Лебединський

Сава Шабля

/З історичного ескізу "Під Конотопом"/

За Конотопом -жита.

Високі, мов очерет -дорідні конотопські жита. Важкі, достиглі колосся сумно похилились. Чекають, щоб селянин скоріше вийшов.

Та ба... Він не виходить. Час не такий! Гармати бють по Конотопу й з Конотопу. Лунають постріли рушниць, полохливо іржать коні, московську дику лайку чути.

Жита сумують і мовчать.- а ні шелеснуть. / Їх теж гість з півночі вже непокоїть./ Немає вітру. Сонце все сильніш пече з блакиті ніжної.

...Та враз жита зашелестіли, таємно зашепотіли в тривозі й сподіванні. Пронісся несамовито степом вихор - лишив по собі стежку жита скуйовдженого.

Тоді бурею шугнули ті, які були в обозі. Орлами вихопились в степ. У степ - на волю!

Тремтіли в сполосі дебелі стебла жита.

"Хто переможе?" - ніби шепотіли.

"Чи той, хто сіяв нас, чи той, хто прийшов нас толочити?" - здається думали.

Щільними лавами вже мчалися за мур закурені й непоборні конотопці. Над ними - щетина грізних шабель - блискавок.

...І вороги знітилися. Здігнулись їх ряди, Вони оглянулися у степ тривожно.

І раптом - повернули в степ. Щосили мчали геть від Конотопу.

Мчать шляхом...

Несуться врозтіч полем...

В жита розкішні та високі збились.

Хмарою встає курява на широкому шляху - затіняє сонце, затьмарює неприступне місто.

Насторожено оглядаються перекошені обличчя москалів. Наскакують свій на свого. Спішать. Бо знають - не здобрувати їм тут. / Безчинств багато натворили /

І стугонить земля. Спішать в нестямі москалі.

Бо ті, що вихопилися з-за мур, вже в куряві виблискують сріблястими шаблями. А коні грізно копитами бють рідну землю.

Не здобрувати лихому ворогові!

- Сла-а-а-а-в-а ! - лунає на ввесь степ могутній голос конотопців.

А з Конотопу дзвони бють - гудуть здвінко в не стямі радісній.

/ О, день пекучий літній конотопський! Чи ж нам забуть тебе? /

- Бий москалів!

- Змітай загарбників!

- Слава!

- Слава полковникові Гуляницькому!

- Сла-а-а-а-в-а !

А на високих мурах, мов вріс у них, мов викутий із криці, стояв Григорій Гуляницький - непереможний оборонець Конотопу. Він шаблею, запеченою в ворожу кров, показував вперед, де у житах розпочинався новий герць.

...Андрій у розпанаханій сорочці. У шапці чорній, насуненій на брови чорні, що зійшлися на переніссі грізно. Пригнувся близько до коня. У низько відведеній руці турецький ятаган тяжкий.

Мов із-за грат цей месник вихопився із Конотопу. Він дихав глибоко, напружував всі мязи тіла дужого. А на руці, що вручно тримала великий ятаган, вірьовками випячувалися жили.

В грудях дебелих спиралась пожога й сила - найкращі почуття й уява.

/ Він мчить вже степом, жене вже ворогів із України.
Замріяна Наталя...
Завзятий Гуляницький...
Облога довга і тяжка...
Безсонні ночі буля мур...
І щойно поцілунок довгий - солодко - ніжний. Перший поцілунок ще більш відвагою його пянив./
Андрій в безстямі мчав. Бо поспішав за ворогом, що так багато приніс лиха йому, всьому народові, всій Україні.
З синяви ніжної немилосердно палило сонце і відбивалося золотом в степу. А в Конотопі дзвінко гули дзвони.
Гармати уже стихли. Тільки іноді рушниці вистріл чути.
Та знову бій зростав. Шаблям, мечам і списам тепер робота. Хто дужий тілом і хоробрий - той переможе.
...В жита, що журно похилили колос, ввірвались вершники і закружляли в химернім танці смерти. І падало під копитами дорідне жито. По ньому - росою бризки крови.
Андрій вже бачив, що москалі раптово зупинились,- їм надійшла підмога. Той, що перед ним тікав, раптово повернув коня на нього.
Обличчя в того хиже. І голова вросла в плечі. Він перший з поспіхом крутнув шаблею. Заскреготав зубами люто. Та вчасно підняв свій ятаган Андрій. Заскреготала сухо шабля. І ворог з сторону - лисицею.
...І знов зійшлись. На диби підіймались коні, плутались у житі, укручувались в нього й виривали з корінням.
Це раз захистив себе Андрій від вміло-го удару. Та треба вже скінчить. Бо степ виходився в нестямнім бою. / В житах скінчилися два вічних ворогі /.
Щосили стиснув острогами коня, подав поводдя. Кінь злетів у повітря над житом

і плигнув вперед. Тоді Андрій рукою дужою зробив свій повний змах, щосили вдарив він по ворожій шаблі, різко рвонув її до себе, ще трохи вбік віддав. І шабля задзеніла жалібно й – стрілою в жито. Тоді і другий замах. Ятаганом рубонув в підняті руки, в голову затиснену між плечі.

Ворожий кінь сполохано помчав житами. таг вершника застряглого у стремені. За ним зигзагами крива стежка.

Та тут, мов яструби, наскочили аж два.

...І відсахнувшись вюнко від першого удару, він зразу свій послав по тій руці, що замахнулася на нього. А потім він кли гнув конем до другого – звалив з конем на землю. І прямо плашма ворога по голові.

...Палило сонце. Ні хмари в небі. Дзвенів металом гострих лез звитяжний степ.

Напружували сили конотопці й тиснули.

Гнучкий, як вюн, Андіїв побратим, Степан, проліз у саму гущу ворогів. Туди і поспішав на виручку Андрій. За ним ще хлопці. Тут жито було геть чисто збито. На ньому – трупи.

Тримайсь Мироне! – і став розрубувати коло, що охопило тісно побратима. І падав вже один, вже пада другий...

Та раптом дим перед очима й страшний поштовх назад. Андрій здивовано очима глянув на ввесь степ, поглянув на плече, де крізь сорочку кров сочилась і опустив безсило ятаган.

...В житах гасали коні з вершниками й без вершників. Той, який стріляв, помчався далі. За ним – Степан.

Андрій посунувся із коня, що ніби враз отетерів у тузі. Не шав, а зліг він тихо в жито ниць, до синіх волошків припав. принишк...

А кінь стояв над ним схиливши голову. бив копитом.

Бій віддалявся все далі й далі в степ...

Ой поля, ви поля,
Мати - рідна земля.
Скільки крови і сліз
По вас вітер розніс.

Крізь млосну біль Андрієві почулася пісня.

„Чи не Наталя?"- подумав він й хотів вже підвестися. Та лиш очима в синь шугнув рукою правою горнув колосся.

Чи довго він лежав - не памятає.

- Андрусю, любий!

Відкрив він повіки - навколо синьо- синьо, аж в очах мініться.

Ще будеш воду пити?

- Буду...

І пив він жадібно спраглими устами.

А потім він поворухнувся, тажко застогнав, повів очима. Над ним колосся, безмежна синь. Схилився хтось. Допитливі й тривожні сині очі впивались ніжно в нього.

Наталя! Ти?..

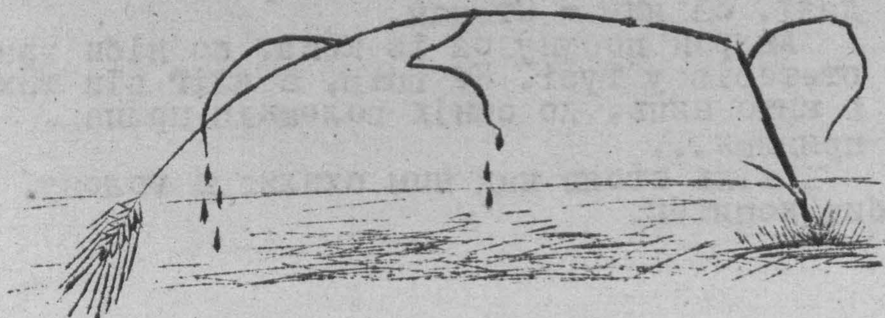
- Це я .

Андрій схопився. Болюче застогнав. Притримався за коня. А правою рукою - зіперся на плече Наталі, що підійшла до нього. Він подивився ніжно в мрійні очі дівчини, а потім в степ...

- Вже москалів не видко?

- Уже далеко. Вже сам Виговський бє їх на Соснівці.

...Житом блукали коні без вершників. На житі - бризки крови.

У К Р А Ї Н А

м а р ш

Чорними хмарами вкрита руїна.
Вітер на згарищі грізно гуде.
Як дика пустеля лежить Україна.
Туже дівчина і месника жде.

Приспів:

Раз, два - до бою! Не шкодуй собою.
Меч піднеси, і на відліт бий!
Бий до останнього свого набою,
Бий! За вітчизну поляж головою.
За Україну, вперед! Бий, бий, бий!

Грізно реве невблагана стихія.
Нас же до ями на смерть привели.
Та тільки не знали напасники злії.
Як умираючи б'ються орли.

Приспів:

З нами пройшли через муки й тортури.
Як приклад великий, як жертви за нас
Великі звитяжці Мазепа й Петлюра.
Петро Дорошенко, Богдан і Тарас.

Приспів:

За немовлят, за глум і руїу.
За матерів, за руїновище хат.
Вставай Україно, могуча й єдина
Від Тихого Дону до сивих Карпат!

Приспів:

Вісті з світу

СЬОГОЧАСНА ТУРЕЧЧИНА

2. липня 1946 року в Туреччині відбудуться загальні вибори в демократичній формі. Новий виборчий закон передбачає волю створення нових політичних партій в країні, але партії, які беруть свій початок за кордоном, заборонено законом. Також заборонено ті партії, які роблять релігію предметом політики.

На основі рішень Національних Зборів про селянську реформу, в Турції проходить соціяльна революція. З 19 мільйонів населення Туреччини 15 міл. живе на селі.

Реформа передбачає забезпечення землею 5 міл. безземельних селян. Також ті селяни, які мають мало землі, одержать скільки, скільки потрібно для нормального життя іх сімей. Маєтки більші за 1200 моргів будуть поділені.

Шкільна реформа передбачає розширення загальноосвітніх та сільськогосподарських шкіл.

Метою виборів, як заявили державні діячі Туреччини, - є підтримання престижу уряду в майбутніх дискусіях про численні світово-політичні проблеми, ядром яких є Середній та Близький Схід, і таким чином, створення бази, з якої турецькі державні діячі, озброєні новими мандатами, могли б виступити на арену міжнародніх подій.

Починаючи з березня 1945 року погіршали відносини між СССР та Туреччиною після того, як Молотов заявив, що СССР не продовжить 20 річного пакту про дружбу та ненапад. Совєтський уряд повідомив уряд Турції, що раніш ніж продовжити такий пакт, треба вести переговори не лише про

Дарданели, а й про області Корс, Ардаган, Артвін, Олті, Ван, Бітліс, Ерзерум, які с складають майже одну четверту турецької держави.

На таку загарбницьку вимогу вільнолюбивий турецький нарід ніколи не погодиться. Він завжди готовий боротися до останньої краплі крови проти всяких напасників, які загрожуватимуть його незалежності.

Незадоволення турецького народу імперялістичними вимогами СССР виливається в масових антикомуністичних демонстраціях, розгромах комуністичних редакцій і т. ін. Гордий своїм нейтралітетом турецький народ впевнено крокує вперед в складі Обєднаних Націй до миру та демократії на всьому світі.

ПАРТИЗАНИ В ПОЛЬЩІ ТА В УКРАЇНІ

/ УПС / „Базлер Нахріхтен" з 28.5.1946 р. поміщує під повищим заголовком такого роду коресподенцію з Праги:

„Згідно з повідомленнями надійних джерел положення в східній Польщі можна окреслити як дуже напружене в наслідок діяльности національних польських і українських повстанських відділів. Численні напади на засоби звязку довели в деяких околицях до повного застою залізничного руху.

Після короткотривалої передишки почалася в місяці квітні нова пожвавлена хвиля партизанської діяльности, як наслідок підписання договору між проводом польської підземної армії / НСЗ - „Польске Сіли Збройне"/ і командою Української Повстанської Армії. Цей пакт впливає на координацію діяльности повстанців в Польщі і Західньо-Українських областях, особливо в Галичині.

Проти польсько-українських партизан борються не тільки поліція, але також регулярні відділи польської та червоної армії."

З літературної творчости

Мій любимий куточок

Іван Скиталець

В безладній хаотичній красі розкидало село свої біленькі хатинки по під горою. Праворуч та ліворуч села розкинулась діброва, чим нижче з гори, переходить у мальовничі левади, аж до самої Сули. А з селом на горі починається степ. Степ на скільки сягає людський зір.

Це тут кордон між лісостепом і степом України, перетятий тихою журливою Сулою, та узгіррям, вірніше берегом колись могутнього льодовища, який залишив по собі широченну долину з своїм останком – Сулою.

Ліворуч села, за кілометр на узгірі, майже за десять метрів від урвища, височить козацька могила. Ця могила панує над місцевістю на десятки кілометрів.

З дитинства я полюбив цей куточок. Щось чарівне, символічне тягнуло мене сюди у вільні години. А пізніше ввійшло мені як обовязок і я періодично ішов сюди.

Зійшовши на могилу, я сідав і дивився на цей красвид, як заворожений, зачарований цією незрівняною красою природи.

Червоний диск сонця, як велетенське жорно поволі йде на спочинок, через 15 – 20 хвилин воно сховається ген за за синім лісом. Я дивлюсь у той бік. Перед мною чітко в передвечірній прозорості вимальовуються Лубні. Мої спогади линуть туди. Я чітко бачу верхній вал. Я передаюсь в глибінь віків...

Я бачу могутній замок ката України Яреми Вишневецького, я бачу Солоницю, де сталася трагедія Наливайка з Жовкевичем.

Мій погляд іде праворуч по долині, я бачу безліч сел: пять, десять, пятьнадцять. Я їх лічу по церквах, які чітко вимальовуються в сяйві заходячого сонця.

Майже за три кілометри перед мною розкинулось понад Сулою село Снітин.

Мої думки переходять до його історичного минулого. Я бачу бурти, де козаки робили порох. Це колись було сотене село, яке чатувало кордон з Диким Полем.

Сула вється сріблястою ниткою, в деяких місцях ховається від зору в вербах та осиках. В мертвій вечірній тиші чути як грає водоспад на лотоках водяного млина.

Маленькими крапками здається мені череда скоту, що вертається з лугу додому.

Мимоволі мій зір іде праворіч по Сулі вверх, я бачу широченні заболочені левади. Я пригадую їхнього володаря князя Щербатого, цього безглуздого міністра земельних справ з Тимчасового Уряду Керенського. Його пишний палац гордо біліє серед столітніх лип та тополь.

Зір іде по Сулі ген-ген. В імлистій далі видно містечко Сенчу. Це кінець володінь Вишневецького. Через Сенчу проходили деякі частини Карла 12.

У моїх ніг, з височини яких сто пятьдесят метрів, широкий луг. Ніби карти розкладені на столі, чітко вимальовуються левади обнесені ровами, обсаджені лозою та вербами.

Мені чути приємну мелодію мантачення коси. Косар доходить останню ручку. Ось він скінчив, витерши рукавом сорочки чоло, діловито, з задоволенням оглядає свою денну працю. Навкруги стоять вже згромаджені тисячі копиць запашного сіна.

"Я стежу за летом птахів. Ось нижче мого рівня зграями витають ластівки. Вони наближаються до мене, майже торкаються мене. А ген далі не рухаючись з місця кібець стежить за здобиччю. Ось він раптово падає і знову здіймається в повітря.

Цю чаруючу мене картину доповнює вечірня музика жаб у заболоченій місцевості лугу.

Я обертаюся назад, куди заходяче сонце кинуло свій останній промінь. Зеленавовогнистим відблиском стоять стіною лани жита, пшениці.

Десь на обніжку докінчувала свою денну пісню перепелка – „спать підем, спать підем".

Так, пора іти на спочинок. Я встаю, ще раз оглядаю краєвид і йду повний посіл, з насолодою в душі. За декілька хвилин з цього мого укоханого куточка я побачив історію мого краю, я побачив велич і красу України.

Пізніше ідучи чи їдучи в степ на працю я зупиняв сірих круторогих на декілька хвилин і йшов від шляху в цей мій коханий куточок. Я щасливий дивився на цю горду, несказану, красу природи.

Тепер ніччю я дивлюся в простір чужого неба. Коли скотиться зоря і пада на схід я молю німими устами: „Передай привіт хоч ти, зоре, моєму любому куточку!"

Так, цьому мальовничому куточку, що зветься чарівною Україною.

Корнберг

15 лютого 1946 року.

—ooOoo—

ого подарунок

Іван Гайдай

Втомою залягає вечір. Сонце вже сховалося за Дівичу гору і звідти ще золотом обмальовувало живописну, велику красиву Витачівську кручу підведенну за підніжжі синім штрихом Дніпра.

Все село Трипілля, що розляглося по обидва боки річки Красної, з густими лозами і вербами, вже потонуло в глибині вечірніх тіней. НА цьому тлі круча під Витачевим ще більше ставала яскравою та величною і ніби чудове видиво різьбилася на ніжно блакитному небозводі. Та згодом і вона скоро почала все більш темніти.

Здавалось що все вже заснуло. Тиші не порушує жоден звук. Але то так тільки здається. Вночі село живе, але життям цілком іншим, відмінним від денних буднів. Ніби ніч є головною частиною доби, а не день. Бо всі прояви життя, події – відбуваються тепер тут під промінням місяця та зірок, а не при сонці.

Не знаю, чи є такий нарід в світі, крім українців, щоб величав місяць своїм сонцем? „Козаче сонце..." Скільки глибокого змісту в цих словах... Гіркого змісту!

Мені біля десяти літ. Викручуюся спід материного догляду й першій на вулицю. Не можна, ніяк не можна заснути тоді, коли окрісь усе оживає.

При тому я ж не маленький. Правда, шабля є для мене завелика, коли я її причіплюю до боку, то вона тягнеться по землі і руки не хватає щоб зразу витягти. І не багато – на три пальці...

А жаль, добра шабля – [illegible]! Казали офіцерська... Мабуть неправда, бо чого ж у ній бушка для [illegible] [illegible] її можна [illegible] відіпняти. Покищо я її засунув у клуню!

в стріху, підросту скоро! А тепер у мене і і багнет добрий. Він так , як і шабля, якраз для мене, тільки що вузький і рівний, австрійський чи що. А сталь! Колючий дріт удвоє перерубує, і не помітно. Він у мене у погрібнику напохваті - там і берданка... Добра берданка, тільки як стріляєш, то в плече дуже штовхає, але я вже привик...

Сьогодні задоволений, навіть щасливий. Копав з матір'ю картоплю і між кубахами знайшов купу новісіньких набоїв до берданки. Мати гримала на мене за ті набої, але нічого - я вже їх у погребник переніс. Завтра піду за городи стріляти. От уже настріляюсь, скільки схочу! І чого я ні разу не поцілю у яблуко?

Раптово біжу до погребника.

Чути кроки. Тихі, з шелестом сухого листя серед темної тиші бють у вуха як на сполох. Вичікую. Наближаються до погребника. Чорна висока постать загороджує вхід Я в напруженні.

- Хто це? - пізнаю голос.

- Яків, ти? - питаю.

- Тс-с-с!.. Що тут робиш? Чому не спиш??

- Слухай, добре що це ти тут. Хто у вас дома, чужих нема?

- Нема. Сама мати в хаті.

- Ходім до хати.

Встаю, берусь за поли шинелі брата. Вона шорстка й рідна. Думаю: чому я не виріс? Чому я не можу бути таким як він- великий, в шинелі. Крізь неї чую поторохкує деревяною кобурою маузер.

У мене штани з полотна, з полотна, на одній підтяжці, босий я... А він такий високий і дужий!

Прийшли. Яків стукає в двері.

- Це я мамо! Відчиніть! - подаю свій голос.

- І де тебе носить, шелихвосте? - виговорять мати відчиняючи двері.

Блискає каганець.

- А це хто? Яків? Боже мій милий! Коли кінчаться ваші митарства? - питає в розпачі.

- Добрий вечір! Не питайте, буде нас по горах і по долинах - хитає головою. А сам сумний, сумний як осіння ніч.

Мати заклопотано подає вечерю. В Якова очі - іскрами, тільки віки понабрякали від безсоння та напруження. Голос дзвенить металом, говорить чітко ніби подає накази.

- Вчора під Гощовим знищили цілий загін ворожий. Чекаємо тепер на сильнішу осаду. Та нас не легко взяти. З під кожного куща чекає куля. Вхід на острів є тільки один, який треба добре знати. Кругом трясовина. Але зневіра розїда потроху. Чи довго втримаємось? Харчі нам носять вночі селяни, зброї, набоїв не вистачає...

Мені хочеться плакати. Вони не мають чим стріляти. Я прожогом вибігаю з хати. У потрібнику відшукую берданку, бриль з набоями, шаблю, багнет і несу до хати.

- Якове, ось диви! На, воно мені не потрібне. Я ще в яблуко не поцілю, а шабля довга дуже, а у вас не-ма-а... -сльози не дають договорити, ховаю обличчя в нього на колінах і ридаю.

Відчуваю як гаряча і тверда рука гладить мою стрижену голову.

Корнберг,
5.2.1946

—ooOoo—

НЕХАЙ ВІЧНА БУДЕ СЛАВА, ЖЕ ПРЕЗ ШАБЛІ МАЄМ ПРАВА!

/ Гетьман Іван Мазепа/

ТРИЗУБ НАД КОРНБЕРГОМ

Був чудовий літній день. Тихий і соняшний. Небо блакитно-чисте, ані хмаринки.

- Це перший такий день цього літа в цій проклятій Німеччині. А на Україні майже завжди так. Тільки небо прозоріше й повітря життєдайніше. - казали таборяни.

Всі люди святково зодягнені. Здається все сприяло тому, щоб найкраще відзначити цей історичний день.

На великій щоглі, що височиться над усіма будинками, Корнбергу, золотом виблискує величезний тризуб. Він, ніби друге сонце, вигріває душі емігрантів, вливає любов, надію й віру в майбутнє щастя безталанної України.

Сюди, під тризуб, рівними колонами йдуть таборяни співаючи бадьорих пісень. В пишних українських костюмах урочисто крокує хор, чітко йдуть пластуни коша імени Євгена Коновальця, бурово виступають вязні Бухенвальду та інших концтаборів. Збираються всі таборяни.

Та нараз на майдані стає тиша. Всі стають струнко. Блакитножовтий стяг під спів українського гимну: „Ще не вмерла Україна" урочисто підноситься в вись, аж до золотавого тризуба.

Чудесний вигляд. На тлі хрустально-прозорої блакитті палахкотить тризуб і тихо майорить рідний стяг - стяг волі й щастя.

Таборяни в дружній сімї на святкових сходинах радо відзначають великий день - 30 червня 1941 року, коли виступаючи проти німецького загарбника кращі вірні сини в славнім місті Львові проголосили незалежність України.

- Німецькі завойовники всіма силами намагалися прибрати наші родючі землі, тисячами винищували наш люд, але українці

Але українці не стали рабами. Йдучи в ряди УПА нещадно нищили нового загарбника.

- День 30 червня - це день сміливого й організованого виступу волелюбивого народу проти хижацьких дій німецького фашизму, проти всякого окупанта. Це день нового воскресіння України,- говорить промовець.

Бадьоро співає хор, виступають декламатори. Всюди відчувається святкове піднесення, радість. Таборяни надіються, й вірять що прийде той довгожданий час, коли пророчі слова двох великих українських побратимів Симона Петлюри й Євгена Коновальця, величавий історичний акт 30 червня 1941 р. здійсняться - Україна стане неподільною й вільною від Кубані аж до Сяну.

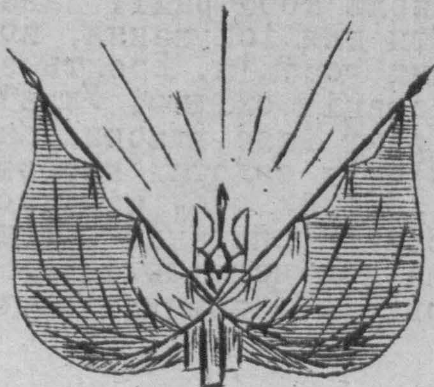
О. Степиченко.

—ooOoo—

Яка краса: відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом руїни,
І журно дзвін старий по мертвому гудів.

Коли відкільсь взялася міць шаленна,
Як буря все живе охопила, пройняла,-
І ось,- дивись, в руках замаяли знамена,
І гімн побід співа невільна сторона.

Ю. Олесь.

ДЕЩО ПРО КООПЕРАЦІЮ

Нещодавно в Мюнхені відбувся загальний з'їзд українських кооператорів на еміграції від 28 кооперативів, що організувалися вже по таборах і чисельні гості - кооператори.

Основна увага з'їзду була зосереджена на організаційних питаннях. З'їзд закликає всі табори утворювати у себе кооперативи, і вирішив навіть організувати спілку всіх таборових кооперативів трьох західних окупаційних зон Німеччини.

Але в умовах організованого харчування українців у таборах УНРРА, в умовах регулірованого ринку в Німеччині, - таборові кооперативи не зможуть відогравати значної ролі, як економічного чинника в життю таборян. Але не в тому буде полягати їхнє основне завдання. Ці кооперативи повинні бути школою по підготовці кооператорів.

Треба бути твердо переконаним в тому, що в побудові нашої держави кооперація повинна стати одним з найвизначніших політичних і економічних чинників, особливо в організації сільського господарства. Бо в майбутній державі селянство буде виступати як кооперативна громада.

Ще не було в життю української кооперації такого часу, коли б вона могла розвиватися зовсім вільно, виявити всі свої можливости.

Але в ті часи, коли кооперації давали хоч невеликі можливости для існування, вона добивається значних успіхів. Досить знати, що кредитова кооперація східної України напередодні 1917 року мала власних капіталів понад 400 міліонів золотих карбованців. а за сім років з 1922 по 1929 під час НЕПу сільськогосподарська кооперація досягла того, що постачала промисловості 69% всього тютюну, 77% махорки, 55% вовни, 78% цукро;

вого буряку, 50,9% всього масла давала кооперація і т. д.

В середньому за рік вона завозила на село на 15 млн. зол. карб. різних сільсько-господарських машин. Вона мала в той час майже 5000 власних промислових підприємств. в тому числі 9 цукрових заводів, до 1500 маслоробних заводів, 400 млинів, 7 хлібних елеваторів, 3 великих беконних фабрики і т.д.

Отже немає сумніву, що на кооперацію впаде основна роля по відбудові нашого українського села. І вона буде організатором не тільки господарського, але й культурного, громадського життя українського селянства.

Тому наше завдання на еміграції не в тому, щоб утворити дрібненькі кооперативи-крамнички для задоволення деяких потреб таборян, а основне в тому, щоб підготувати кадри кооператорів.

К.

---oo0oo---

Цікаві зорові явища

Є речі про які люди мало знають а то навіть свідомо не хотять знати. Таким є і спірітизм - навязування звязків з духами, користування їх услугами.

Широке захоплення спірітизмом публіки почалося в США. Уже в 1850 році там було 30 тис. спірітичних гуртків. Люди збирались і влаштовували спірітичні сеанси. Техніка їх була найрізноманітніша.

Одні, побравшись за руки колом, викликали духа бажаної особи. Таким чином кожен міг бачити образ-привид померлої людини. Зображення це повставало в темноті або при слабому освітлені. Природа його подібна до електричного свічення: на фотоплатівці воно також лишає сліди.

Інші вживали способу, якого вживають і

досИ. А саме: обертання духом фарфорової тарілочки, коли над нею тримати замкнене коло пальців рук. Обертаючи її поміткою до літер, колом написаних на папері, дух дає відповіді на поставлені питання.

Це дуже легко пророботи самому; важливо тільки, щоб серед учасників не було невірників чи скептиків,- такі є ізоляторами таємничих струмів, які циркулюють замкненим колом рук учасників,- в їх присутности духи не проявляють себе. Тільки чверть людей може легко звязатися з духами. Решта, навіть найбільші скептики цьому також піддаються, але за допомогою сильних посередників-медіумів.

Як тіло так і дух кожної людини не у всіх однаковий. Люди, дух яких легко, швидко, у всякий час може звязуватися з іншими духами, це медіуми, що по лат. значить посередники. Вони викликають духів, просять дати відповіді, тощо, Сильні медіуми здатні безпосередньо розмовляти з духом, бачити його.

Такою була місс Флоренс Кук, яка розїжджала по спірітичних церквах Англії і давала сеанси. Було так: сидить вона перед публікою і на бажання родичів померлих викликала їх духи. Духів окрім неї ніхто не бачив і не чув. Потім вона передавала своїм голосом їх зовнішність, те, що їй говорили духи. Далі вона розповідала, що інші духи просять її сказати комусь дещо. Так: пропавші без вісти повідомляли адреси своїх могил, другі давали поради, інші передавали вітання, жартували - дивлячись по їх характеру, який не змінюється і тоді.

Інший медіум Хомм міг перед товпою людей підійматися в повітря, злітати високо догори через димар, тощо. Ці факти є зареєстровані в поліційних офіційних протоколах та урядовій пресі.

А поритесь у своїй памяті. Кожен знайде факти, які не можна пояснити інакше, а треба припустити вмішування духів. Кожен розповість / вірн. Міг би розповісти, якби не соромився перед своєю зматеріалізованою совістю чи осудом таких же колег /кілька незабутніх віщих снів, якихось передчуттів, ворожінь, які як в око вліпили.

Зокрема про ворожіння на Україні, що є також різновидність спірітизму. Звичаями число таких сеансів є обмежене до кількох разів в рік. Це провадять так: сісти самітно в тихій слабоосвітленій кімнаті перед дзеркалом і уважно дивитись туди. Десь о півночі там можна побачити на власне бажання картини з минулого чи майбутнього, образи людей та інше. Теж саме можна бачити в обводі колечка на дні в шклянці з водою. Але потрібна віра і уважність.

Були раніше і сильні народні медіуми, здатні як і Хомм підійматися в повітря, літати, заклинати. Але тому певно, що вони це своє мистецтво дуже таємно тримали і передавали лише комусь з дітей по наслідству, таких людей все меншало а згодом вони майже зовсім виродились, а мистецтво їх лишилося таємницею. Художні описи цього гарні але не завжди серйозні можна знайти в творах Гоголя, Стороженка.

Єсть багато і наукових описів подій що відбуваються в старих будівлях і належать до незвичайних. Так, в одній замку у Франції щоночі із стіни зали зявляється привид. Зображує він чоловіка, зодягненого в старомодний одяг. Бурмочучи і не звертаючи уваги ні на що, він переходить коридор і зникає в другій стіні.

Але не тільки в старих будинках це буває. В 1941 році, як пише один англійський журнал, після бомбардировки Англії в одному будиночку робітничого селища зявився дух.

Він робив шарудіння, стуки в стінах, а вночі о певній годині неприємности хлопцеві-синові власника будинку. То кидає на нього предметами, то переставляє його речі. Спеціалісти,- кримінальні слідчі і психологи-, робили спостереження. В своєму звіті вони записали, що нічний годинник, що стояв на столику, опинився на ліжкові хлопця, своїм ударом розбудивши його. Перед тим всі отвори в кімнаті були закриті і запломбовані. Підлога і всі речі були покриті штучним пилом для висліджування. Але ніяких слідів не було знайдено. Цей будинок зовсім новий.

Часто говорять про неприродність цих явищ. Насправді нічого неприродного тут немає. Коли один фізик-спіріт сказав що він бачить проміння, яке виходить з катоду - його засміяли. І лише 40 років пізніше „відкрили" катодне проміння. Сьогодні духів бачать лише медіуми. Прийде час, коли їх могтиме бачити кожен.

Бо сучасна „нормальна" людина дуже недосконала. Щоб побачити мікроба чи планету вона озброюється масивними незручними приладами. Хоч насправді цього не потрібно, бо в людині заховані великі можливости. І лише зрідка в деяких людей вони частинно виявляються. Так, мати Коперніка бачила без телескопа фази Венери. Так що сьогодні фізичні можливости людей ще дуже не розвинені, не вимуштрувані.

Також і духовні можливости. Взяти хочби нашу память. Як швидко ми забуваємо! А насправді ніщо нами раз бачине чи чуте з голови не виходить.

Сьогодні дух кориться лише небагатьом, пізніше, коли і дух буде залежати від нашої волі, як нині тіло, всі тепер ще так таємничі речі і процеси стануть такими ж зрозумілими, як катодне проміння тепер.

Малий фейлетон

ПРО УКРАЇНУ І УКРАЇНЦІВ

Враження сьогодні в мене зробилося нікудишнім. Не дійшов і додому, на півдорозі став, оперся об загороду й почав дивитися на небо.

І ось:

Дивлюсь я на небо,
Та й думку гадаю:
Чому я не сокіл,
Чому не літаю?

Добра штука бути соколом, та ще й на небі. Ні державної приналежности, ні де жив?. Де був? Що робив? - не питають. Сокіл завжди є соколом, його жінка - соколиха, діти - соколові соколята. Не так як ми: то польські українці, то руські українці, то румінські, то циганські... Та тільки сплюнув: небо й земля - велика різниця. Та й далеко від землі до неба. Де, взагалі та правда на світі білім - не знаю.

От, думаю, якби на Марсі українцям усих національностей приміститися - була б не то, що Українська Вільна Держава, а ціла Українська Планета.

А це не складна справа. Зробити аж на Марс велику драбину й гукнути:

- Народе Український, на Марсі марслю / по марсіянському - земля / дають! Поспішайте, бо дістанете залишки...

Полізли б аж душилися б й драбина тріщала б.

Подумав-подумав - неможлива це справа. Нема до чого поставати драбину. Та й де таку деревину знайдеш?

Звертаю свої думки на другий бік.

Власне кажучи не на бік, а на землю.

Та й знову думаю:

З М І С Т

--ooOoo-

Малюнки художника П. Сидоренка.

Видає культурно-освітній відділ табору.

Редагує колегія

THE UKRAINIAN CAMP NEWS PAPER ABROAD
CORNBERG UNRRA TEAM 518.

Рік 1. 29 жовтня 1946 року. Ч. 11.

ЧУЖИНОЮ

Часопис табору Корнберг

ЄДНІСТЬ - НАЙБІЛЬША СИЛА

О, всі гуртом! В єднанні- сила,
В єднанні успіх перемог,
Бо розбрат - всіх надій могила,
Пустеля сіра без дорог.

О. Олесь.

Кожен із нас добре усвідомлює те, що єдність - велика сила, добре знає, що тільки за допомогою єдности можна проторувати шлях у щасливе майбутнє. Майже кожен закликає до єдности, коли трапляються які незгоди й непорозуміння.

Та часто й це не дає бажаних наслідків. Адже відомо, що одного розуміння мало. Треба відчути це всім серцем і душею, всім „я", треба цим наскрізь просякнути, треба щохвилини цим жити. Задля єдности треба забути всі найбільші й найдрібніші амбіції, задля цієї великої справи, як у бою, не шкодувати собою, часто треба йти наперекір собі для загального добра, задля державности.

Така, здається, проста істина не для всіх зрозуміла. А це вносить у наше життя, як бачимо з історії України, безліч трагедій. Ми скоро сперечаємося, часто шкідливо й уперто не слухаємо один одного, не визнаємо авторитету свого старшого товариша, а іноді - навіть виступаємо один проти одного.

Цю невловимість й трагедію української душі добре показує Б. Лепкий у своєму творі „Батурин". Він пише:

„Українська душа, хто тебе може збагнути! Як Дніпро ти широка, як пороги шумлива й буйна, неспокійна, не довіряєш нікому, сама проти себе стаєш. Всю вину на других складаєш, за собою не признаєш гріха. Котрого з провідників своїх не обкидала камінням й болотом, навіть найбільшого з тих, що вічною славою тебе покрили."

Кожну найменшу сварку використовує ворог. А в такому випадкові легко розбити не тільки сім'ю, чи певну групу людей, а й велике військо, багаточисленну націю.

Тільки через відсутність єдности, міжусобні бої наших братів впала наша княжа Україна, тільки незгоди спричинилися до великих історичних трагедій в часи Козаччини.

1596 рік... Славні козацькі ватажки - Северин Наливайко й Григорій Лобода, єднаючи свої військові сили й живучи в єдності здійснюють великі походи, легко розгромлюють ворожу потугу й стають непереможними. Та незабаром між ними почалася боротьба й непорозуміння. Надто жахливого характеру вони набрали на Солониці під Лубнами, коли великий чотирикутник козацького війська був оточений силами Жолкевського.

Довго ще трималися б козаки в облозі, бо й невідомо чия сила перемогла б, та наливайківці несподівано забивають Лободу, прихильники останнього видають Наливайка й інших старшин ворогам, а самі прохають перемиря в Жолкевського. Тоді генебно загинуло майже 12000 здатного до бою козацького війська.

Міжусобні роздори, втрата єдности часто перетворюються в зраду. Великий політик-державник, гетьман Іван Мазепа, ясно це бачив, коли готувався виступати проти Москви. Він бачив, що роз'єднання вщент руйнує Гетьманщину:

I ви, панство полковники,
Без жадної політики
Озмітеся всі за руки,
Не допустіть гіркої муки
Матці своїй більш терпіти.
Нуте врагів, нуте бити!

Та не зважали на це полковники. У Фастові свавільно жив і боровся хоробрий Семен Палій. Військовий канцелярист Петрик самочинно й неорганізовано виступив проти Москви. Полковник Іскра й генеральний суддя Василь Кочубей шлють донос на гетьмана московському цареві Петрові I, найлютішому катові України; підло зраджує гетьманові при облозі Батурина сотник Іван Ніс, а пізніше чигиринський полковник Галаган. Під Полтавою Семен Палій з відділом козаків разом з москалями виступає проти гетьмана. / За це в наші дні Москва потурбувалася за допомогою пропаганди показати Палія найбільшим героєм українського народу./

Вже тоді великий гетьман бачив, чому українці понесли поразку. В своїй думі він писав:

Всі покою щиро прагнуть,
А не в оден гуж всі тягнуть,
Той направо, той наліво,
А все, браття, тото диво.
През незгоду всі пропали,
Самі себе звоювали.

Навпаки, у цей же час там, де була єдність, ми знаємо і славні бої.

Славний кошовий Запоріжської Січі, Кость Гордієнко-Головко наголову розгромив ворожі загони під Царичанкою, Нехворощею і Сокілкою.

В новітні часи, в 1919 році, з'єднанні українські війська УНР і УГА одностайно тримаючися, спішно гнали ворогів - звільнили Вінницю, Калинівку, Коростень, Фастів і, нарешті, 31 серпня вступили до столиці України - Києва. Та неузгідненння між командувачами армій, групами людей, окремими партіями, зростання нових отаманів, що діяли на свою руку й нікого не визнавали, погіршили й ускладнили українську боротьбу.

Свавільні отамани Волох, Божко й Соколко, що мали не абиякий військовий хист, тільки тому, що не відчули сили єдности - найбільшої запоруки в перемозі, в скрутний час не підтримали вождя українського народу, Головного Отамана Симона Петлюру, докотилися до зради. А цим знесилили рідне військо, допомогли ворогові загарбати Україну.

I в наші дні на еміграції не все гаразд. Іноді то в одному, то в другому місці виникають суперечки. Вони постають здебільшого на ґрунті партійних угрупувань або на непорозумінні окремими людьми сьогочасного ста[...]на, на ґрунті дешевої індивідуальної амбіції й зарозуміння. А все це - наслідок великої і підлої роботи ворога, що в боротьбі проти нас - оборонців справжньої демократії, вживає найнебезпечніших

методів, прагне роз'єднати одну нашу сім'ю й кожного окремо полонити.

Буває, що емігранти самі не відчувають коли потрапляють у тенета ворога, сліпо виконують його завдання, і вже як вороги чинять велику шкоду українській справі: чинять розбрат у таборах, дезорганізують еміграційне життя, ганьблять перед чужинцями себе й своїх провідників.

Деякі особи, що очевидно розуміють демократію як сваволю і прагнуть показати лише свою особисту велич, топчучи під ноги всезагальне – проштовхують до часописів такі статті, що викликають лише обурення громадськости, шкідливі суперечки. Тому не випадково останнього часу, на радість ворогам українського еміграції – всяким антидемократам, виникла ціла завірюха міжусобної боротьби в наших часописах, які творять наклепи на самих себе. Починає повторюватись трагедія минулих років.

Такий ганебний факт ще раз підкреслює, що не всі можуть належно оцінювати силу єдности, що не всі борються за одностайну співпрацю різних угрупувань і окремих осіб. Не кожен усвідомлює, що всі українці, якого угрупування вони не були б, але свідомо виступають як борці за щастя й волю України й всіх народів, мусять жити як рідні й найпримірніші брати, берегти один одного, як кожна людина зберігає своє здоров'я.

Тяжкий колоніяльний стан українських земель дає себе знати й на еміграції. Нерозважні, затемнені, підбурені ворогами типи, іноді ще й досі розрізняють старих емігрантів від молодих, галичан від інших українців, католиків від православних. Тоді як українці з Галичини чи Кубані, з Слобожанщини, з Криму чи Волині незалежно від їх віри та їхнього партійного світогляду – це рідні брати. Кожен, хто йде шляхом боротьби за створення щасливої, вільної, демократичної Української Самостійної Соборної Держави, хто вперто бореться за волю народів і волю людини – є нам найдорожчим.

Тож будьмо дружні! Лише в єднанні – сила. Не забуваймо слів великого борця за єдність українського народу, великого революціонера Івана Франка:

Кожен думай що на тобі
Мільонів стан стоїть,
Що за долю мільонів
Мусиш дати ти отвіт.

Хто думає про свій нарід, той насамперед дбає про єдність.

О. Самарчук.

--ooOoo--

РІДНИЙ КРАЙ

Розкішний степ... Убогі села...
Це ти, мій краю чарівний,
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний.
Як часто я в своїх надіях
З тобою, краю мій, живу,
Бо вірю я – не тільки в мріях –
Ти будеш вільним наяву...
Твої сини на всі дороги
Старцями вбогими пішли,

Давно чумацькі круторогі
Вони попродали воли.
Давно степи твої широкі
Вони задармо оддали,
Гаї ж розкішні і високі
Другії ж власники звели.
Нащадки прадідів дебелих
В ярмі ідуть твої сини.
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний.
А все ж надійним вільним жаром
Твої сини вже розпеклись;
О, краю, може незабаром
Ти будеш вільним, як колись.
Розкішний степ... Убогі села...
Це ти, мій краю чарівний.
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний.

Гр. Чупринка.

ПРОФЕСОР ВІКТОР ЗЛОТЧАНСЬКИЙ

Скоро буде рік, як під час наших блукань та тривожного життя по таборах помер на чужині самотнім професор Віктор Злотчанський - старий емігрант, активний учасник визвольного руху 1917-20 рр., і невтомний громадський діяч на еміграції.

Небіжчик був родом із подільського духовенства, що в минулому дало чимало відомих національних наших діячів - письменників, поетів, кооператорів та інших працівників на громадській ниві. З короткої автобіографії, яка залишилася між паперами небіжчика, довідуємося, що він добув середню освіту в Камянець-Подільському. Що то була за освіта, можна догадатися, що річ іде про Камянець-Подільську духовну семинарію, бо після того він опинився в далекому Дорпаті. / Юрів-Ярославських часів/ в Естонії студентом університету. Як відомо, семинаристи за царської Росії приймались до університетів тільки на окраїнах Росії: Томськ, Юрів тощо.

Про подільську семинарію нам відомо, що то був один із вогників, що серед загальної темряви випромінював світ нашої національної свідомости. З тої семинарії вийшов і в ній же потім став професором та сіяв між семинаристами зерна національної свідомости відомий В. Чехівський, що на початку нашого визвольного руху 1917-20 р. очолював Раду Міністрів в уряді УНР, а потім при большевиках став визначним діячем у церковному життю та одним із фундаторів Української Автокефальної Православної Церкви.

В Юрові за своїх студентських років небіжчик увійшов у склад української студентської громади, в якій працював разом із Ф. Швецем /тепер також небіжчиком/, що в часі Директорії був одним з її членів /Петлюра, Винниченко, Андрієвський, Швець, Макаренко /.

Отже не дивно, що з самого початку революції1917 року в Росії небіжчик, що в той час був у своєму рідному Камянець-Подільському професором середньої технічної школи, враз став до лав української інтелігенції, що бере на себе провід у боротьбі нашого народу за все ширші і ширші національні права, включаючи нарешті в свою програму домагання прав суверенности українського народу.

Як український соціял-демократ, небіжчик близько стояв до тих кол, де творилася висока політика, отже і мав змогу

брати ближчу участь у політичному житті розбурханої країни. Він був головою Подільського Національного Союзу, брав участь у Трудовому Конгресі та вельми пишався тим, що йому як секретареві президії, випала висока честь проголосити історичного значення акт про зєднання віками розєднаних Збручем двох частин нашого краю в одину Соборну Незалежну Українську Республіку.

З виїздом у 1920 році Директорії за кордон, доки там існував апарат уряду УНР з отаманом С. Петлюрою на чолі, Небіжчик працював при тому уряді як заступник директора департаменту професійної освіти; після ліквідації того уряду він, уже як цілком приватна людина, повертається знов до педагогічної праці та стає професором гімназії в Плоцтку.

За часів останньої війни, коли небіжчик був уже на пенсії, він знов повертається до громадської роботи, стає головою філії УНО в Плоцтку, де він мав осілість, а потім, поневіряючись разом із нашими людьми на вигнанні, очолював організацію українських біженців у Нордгаузені, де за його ініціативою було створено численний /понад 1000 мешканців / один із перших українських таборів, що його небіжчик і очолював ,а який згодом переїхав до Кассельн, тут він і помер.

Небіжчик весь час свого життя визначався характером неспокійним, рвучким до гарячої праці, до боротьби . Таким він залишився і на старості літ. Це справді була „неспокійна старість", що не відчувас на собі ні тягару преклонних літ, ані їх примирюючого впливу.

Помер Віктор Злотчанський цілком самотнім: ні родичів, ні друзів навкруги. Серед метушні, гарячкового клопоту й роздратування під час переїзду табору на нове місце, кволе серце не витримало й життя урвалося...

На цей раз земляки показали себе, що вони стоять на висоті морального обовязку: завдяки їх турботам Небіжчик, уже мертвий, переїхав разом із табором до Корнбергу, і тут тіло його, не як небудь наспіх, а з належною врочістю поховано.

В сей же час у нашому таборі і по тих таборах де Небіжчика знали проводиться збір пожертв продуктами і грошима, щоб поставити на могилі достойний памятник.

. . .

Один за одним відходять від нас старі ветерани-учасники визвольних змагань 1917 року. Той період в історії нашого народу був такий самий кульмінаційний пункт, як епоха Богдана Хмельницького, як спроба гетьмана Івана Мазепи визволитись від Москви. Тепер знову здавалося, що після трьох віків поневолення історичне щастя таки повернуло ласкаве обличчя до нашого народу і пішло йому на зустріч. Але виявилось, що ми занадто слабі, щоб могли міцно вхопити та тримати в руках те щастя. І димом розвіялись усі наші надії, зникли величезні можливості, що самі пливли до наших рук, а український нарід опинився після того ще в гіршому стані, як був колись, за часів царської Росії, за часів австрійської Галичини.

В виростають розкидані по всьому світові непомітні могили тих, що їм судилося будувати народові нашому нове, краще життя: виростають ті самотні могили, щоб у близькому часі навіки згубитись у безвісті...

Виросла і коло нашого табору одна з таких самотніх могил. І [illegible] малайї зустріли така сама доля як інші подібні...

Але ми подбаємо про те, щоб на довгі десятиліття, а то й століття, випадковому відвідувачеві забутої могили серед тиші вічного спокою з надгробної плити промовляла до нього висічена на камені епітафія:

Спи, друже самотній, Нехай на чужині
снять тобі золотії сни про далеку
батьківщину, яку ти любив, -
за яку боровся!..

Проф. К. Титаренко.

....

Світ і Україна

БЕЗ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ МИРУ НЕ БУДЕ

/УПС/ Англійська газета в Шкотії „Скочмен" /27.7/ приносить лист до редакції Джона Ф. Стюарта, містоголови Шкотської Ліги Свободи Европи. Він говорить про 180 мільйонів народів европейської цивілізації, які опинилися під советським ярмом і які твердо висловили свою ворожість до російського панування. До тих народів Стюарт зачислює і „сорок мільйонів українців, які не є ані росіянами, ані азіятами, лише культурними европейцями-християнами, народом дуже старої і високої цивілізації, якого власний республіканський уряд повалили большевики, але який ніколи не виявив своєї згоди на большевицький режим.

Без свободи всіх тих народів, включаючи Україну, не буде миру в світі.

ПРОТИСОВЄТСЬКІ СИЛИ ВЕДУТЬ ВІЙНУ В РОСІЇ

/УПС/. Головний репортер „Католік- Геральд" за 7 вересня цього року пише: „Антикомуністичний Блок Східноевропейських Народів веде війну в Советському Союзі армією, керованою українськими повстанцями. Ці новини подав мені один українець у Лондоні на цьому тижні.

Підчас Паризької Мирової Конференції блок, що до нього входять Україна, Литва, Естонія, Латвія, Фінляндія, Сибір, Туркестан, Донські козаки та інші козацькі землі, Білорусь, Грузія та інші,- разом усіх 17 країн - внесли меморандум панам Бернсові та Бевінові.

Я маю копію цього меморандум перед собою. Це є вислід конференції, коли блок був сформований у наслідок спротиву проти нацистівської агресії в Східній Европі, три роки назад. Ця конференція відбулася в українському лісі. Її засади і теперішній меморандум були знову підтверджені та опрацьовані проти російського комунізму на конференції у квітні ц. р.

Війна, ведена блоком згідно з моїм інформатором, поширюється тепер у Советському Союзі. В деяких місцях її провадять як підпільну, в інших - як одверту. Великі простори є під адміністрацією українських повстанців. Всі землі від Карпатських гір і підгіря до польського міста Перемишля, як припускають, перебувають під контролею цієї армії. Впродовж кількох минулих місяців Перемишль був декілька разів обстріляний артилерією українських повстанців.

--ooOoo--

Переселенські справи.

ЩО ПЛЯНУЄ ІРО

Часопис „Канадійський ранок" у статті „Приготовляють переселення скитальців" пише, що старанням Об'єднаних держав уже створена організація ІРО, яка має за завдання перевозити скитальців до інших країн. ІРО прийшло до висновку, що в 1947 році біля 175 тис. скитальців і воєнних збігців виїдуть з Німеччини і Австрії до інших країн. Кошти на переселення 50 тис. скитальців дасть ІРО. Біля 25 тис. скитальців осядуть в Західньо-европейських країнах. Кошти на їх переселення дадуть ті країни, які їх приймуть /передовсім Франція, Бельгія, Голляндія і Англія/ ІРО сподівається що в наступних 18 місяцях буде щомісяця переселюватися 25 тис. скитальців при умові, що для цієї справи знайдеться відповідне число кораблів. Майже всі Південно-Американські країни хочуть прийняти нових емігрантів. Аргентинський амбасадор у Лондоні заявив, що його країна має місця на 5 мільйонів людей. Бразилія прийняла б тепер 100 тисяч осіб. Венесуеля, Ель-Сальвадор, Перу та інші республіки теж охоче приймуть тисячі скитальців, але всі вони чекають, що хтось цих скитальців перевезе і заплатить відповідні кошти.

Можна сподіватись, що ОН заощадять потрібну суму для перевозу скитальців у ті країни.

З літературної творчости.

ХМАРКИ

Чи спостерігали ви коли за хмарами ясного літнього дня? Коли пильно на них дивитися, вони набирають чудернацької форми і щораз міняють її на іншу й іншу...

- Лесю-у-у! -

- Іду, Юрку!

Беремося за руки, біжемо через шлях і тонимо в золотих житах. Все далі, далі... Ось і на горбочку ми, В далині Рось - синюю кривулькою. Лягаємо в траву лицями до неба. Потроху очі звикають до блиску синяви. Вітрець гонить групу молочних хмарок.

- Юрку, - кажу, показуючи рукою на хмарку, - бачиш замок? Зубчасті стіни, а навколо ліс густий, високий? В такому замку живе царівна, що бабуся Оксана розповідала,-

- А бачиш коня? - Це Юрко - Глянь, підвівся на задні ноги, а копита великі, важкі, золотом обкуті.

Плинуть хмарки...

- Юрку, а он і сама царівна! Біла, прозора, а сукня на ній! А коси, бачиш, як вітер полоще їх в синяві неба і чеше, чеше...

- Бачу.

- А царевича бачиш?

- Бачу!

- Дивись, а там вовк!

- Який великий та страшний!

= =

- А садок! Мабуть там ненароком впала зима й присипала все холодним снігом. І дивні дерева, і невидані ніким квіти, все таке чудесно-гарне, холодне...

Дихнув вітер і - зникло все, розстало в бездонній синяві.

- О, Юрку, як шкода, яке прекрасне. Навіщо зникло?

А Юрко бачить інше:

- Дивись, дивись, там птиця, хижак мабуть, розкинув крила, а пазурі, а дзюб загнутий...

- Юрку, тож не небо, то море синє, безкрає, а по ньому кораблі білі пливуть, повільно, тихо і вітер надуває їх білі паруси. А скелі [illegible] в далині, а над нами, бачиш, чайки? А сонце - тож перстень золотий, що його злий чародій вкинув у море...

- Ні, то не море, Лесю, і не небо, то якась дивна країна з світла. Чи бачиш замки, сади, вершників?..

- Дивись, дивись скоріш , зникає все...

- А там гори, високі, снігом покриті, дихають холодом...

- А там внизу долини, [illegible] струмки дзвінкі течуть згори, спід снігу виходять отари.

- Дивись, Юрку, дивись, бо зникне!

- Зникло...

\+ \+ \+

Зникали роки... Мов прозорі хмарки губилися в небі.

Війна. Юркові - 18 років, мені сімнадцятий. Події змінюються подіями, нові незнані й небачені до сього часу.

Широко відкритими очима дивимось в світ. Закурені, зморені прокотилися назад війська совітської армії. Стугоніла земля під танками нового наступаючого ворога. І тоді, підбитим птахом, впала звістка в Юркову хату: смерть батька в німецькому полоні.

Гірко плакала мати, туляючи до себе малу дочку.

- Не плачте, мамо...- І відвернувся Юрко, сам не міг стримати сліз.

Я часто бачила Юрка, хоч жили вони тепер в іншому селі у своєї бабусі.

Одного разу Юрко приніс листки друкованого паперу.

- Читай - в них правда.

Там були заповіді українського партизана, заклик до боротьби з окупантом.

З того часу, приходячи, Юрко приносив книги. Іноді це була одна книжка, іноді ціла пачка книг одного змісту.

- Сховай!

Юрко ішов, через декілька днів приходив Віктор - друг Юрка, і забирав їх кудись.

А села принишкли в страшному чеканні. Українську молодь будуть забирати на працю в Німеччину. Втирали матері гарячі сльози, не один батько сумно сидів допізна за столом схиливши голову.

Одного дня прийшов Юрко, дихав часто від швидкої ходи, очі горіли...

- Цей наказ треба переписати на багатьох листках. У нас сьогодні зібрання. Приїхав хлопець із Західньої України, привіз новини, літературу. О, вже незабаром настане час!..

Переписую ввечері наказ.

„Українська молодь! Тебе чекає голод, поневіряння й винищування на смердючих німецьких рудниках і фабриках,

= =

Слова про „райську Німеччину" - брехня! В ліси, молодь! Не підкоряймось ворогові нашої батьківщини! "

Рука болить вже від писання. Годинник б'є другу. Мама давно вже спить. Виходжу надвір на ганок, вдихаю прохолодне нічне повітря. Тиха літня ніч.

- Спати тепер, написано досить. Завтра прийде Юрко або Віктор - принесе новини... Раптом вдалині за Россю застукав кулемет: та-та-та-та-та...

- Невже це там? по той бік Россі в Виграєві? Юрко, Віктор, зібрання...

Знову коротко: та-татта... Тиша.

До ранку не можу заснути: „Щож є ?" „Чому?", „Невже?"

А ранком вже розкотилася звістка від хати до хати:

- Чули, в Виграєві німці вночі обступили хату вдови Кучеренчихи. Там було таємне зібрання молоді. Забили багато, багато взяли живих, а син її Юрко втік до лісу. Тоді німці забрали вдову з малою дитиною й стару бабусю й повезли до Корсуня.

А надвечір знову звістка. В селі на крамниці обізву вивішено. Кучеренко Марія з дочкою й матір'ю буде звільнена, коли зявиться син до корсунської німецької комендатури. Підпис німецький книшу. Такі ж обізви в Виграєві і повсюди.

Чорною тугою спустилася ніч.

- Юрку, - думала дивлячись в темряву ночі. - Юрку, де ж вихід, де порятунок?

Наступний день пройшов у тяжкому чеканні. І ще день, і ще... А потім вранці хтось тихо постукав у вікно. Дивлюсь, за вікном жіноча постать, на руках - дитина.

- Тьотю, Маріє! - кидаюсь до неї. Заходить, сідає втомлено, на руках спить мала дитина.

В моїх очах бачить німе запитання й говорить тихо:

- Сьогодні вночі прийшов Юрась. А бабуся вмерла там... А ми-, схилилась до дитини -, навіщо ми зістались жити?

Хустка сповзла їй з голови на плечі і я не впізнала Юркову маму.- Ще недавно таке чорне волосся, тепер сивими пасмами обрамляло її змучене обличчя.

- Не мала сили дійти до Виграєва. зайшла до вас спочити.

\+ \+

\+

Пройшов місяць. Я була в Корсуні, як групу арештантів українців відправляли з тюрми до залізничної станції.

Хлопці йшли повільно, взявшись за руки, підтримуючи слабіших.

За ними й попереду - озброєні німці.

На вулиці товпились люди. Десь кричала жінка, десь хтось прохав води для зімлілої матері.

Раптом з рядів арештантів хтось крикнув:

- Лесю!

- Юрку! Це ти? - впізнала я голос.

Його очі дивилися на мене. Обличчя не можна було впізнати: воно було спухле, синє, страшне.

Це була остання наша зустріч.

Злая доля розєднала нас навіки, розігнала, мов вітер ті хмарки в безкраєму небі.

Л. Белина.

Корнберг, 25.

З таборового життя.

ГІСТЬ ІЗ КАНАДИ

Дня 26 жовтня цього року завітав до нашого табору один шановний гість із Канади в ранзі канадійського полковника. Він із доручення іміграційних влад обіздить табори чужинців у американській зоні й приглядається до їхнього життя. Особливу увагу він приділяє українським таборам, в чому прохали його наші земляки-українці з Канади.

За пару годин його перебування в таборі, він відвідав нашу гімназію й інші школи та інституції, а навіть заходив до деяких приватних приміщень, щоб переконатися чи й там можна найти такий самий порядок, як назовні. „Бо, - як він казав-, не вистачає подивитися на людину тільки зверху й дати вірну оцінку, а треба заглянути й до середини".

Естетичний вигляд табору й організованість праці, яку він помітив, заглядаючи до наших установ, зробила на нього приємне враження.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

/Корнберг-Ашафенбург/

Змагання відбувалося на ашафенбургській спортовій площі 15 -го жовтня цього року. Початок рівно о 14 год. 40 хвилин.

Уже в першій хвилині гри ініціятива в руках „Дніпра" / Корнбергу./ Футболіст Дмитро Пищ із мячем під воротами „Запоріжжя". В третій хвилині гри середній напасник Ашафенбургу наполегливо атакує ворота. Та оборонець Козак легко відбиває м'яч, що попадає під ноги Шапці, який проводить його і передає Кучкуді; Кучкуда зразу ж легенько відкидає м'яч Яремі.

Грачі біля воріт - публіка завмирає. Ярема досить удало подає горою з правої сторони на ліву Пищеві, Пищ із відстані яких 5 до 7 кроків легко, але надійно забиває гол. Це - на четвертій хвилині гри.

М'яч знов із центру. Коротенькими подачами ходить від ніг до ніг. Подача Шапки з центру на праве крило, Раєвський подає лучникові Кучкуді. Кучкуда, оббігши оборону, опиняється перед воротарем. Оборона вже й не старається його наздогнати. 10 кроків до воріт - Кучкуда не б'є, 5 кроків - не б'є, три кроки - публіка завмирає. Кучкуда замахується лівою ногою в правий ріг воріт, воротар падає в праву сторону, а Кучкуда легенько тоді забиває м'яч у лівий ріг.

Оригінальний гол! Це гол, про який Кучкуда міг думати тільки ві сні.

М'яч втретє з центру. Гра йде дальше. Противник намагається відплатити, але це йому ніяк не вдається. Врешті один із „Дніпра" робить „руку" Карний! Забивають гол Корнбергові.

Так само й другий гол був забитий „з карного поля".

Вислід змагань - 2:2.

На закінчення „Дніпро" покидає площу залишаючи Ашафенбургцям два чесні голи.

В ТЕАТРІ

Таборовий театр імени Бориса Грінченка під керівництвом ресистера п. К. Гречніва, відомий нам із тих п'єс, що ми бачили їх на таборовій сцені, розпочав свій зимовий сезон драмою Марка Кропивницького „Дай серцю волю, заведе в неволю". Не зважаючи на всякі перешкоди й недостатки технічного характеру він обіцяє нам в майбутньому дати драму Бориса Грінченка „Степовий гість", що тепер її підготовляє, та ряд інших.

Цими днями задумує також влаштувати поїздку до Баварії, де хоче відвідати відомий театр п. Блавацького.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

Дня 15 жовтня цього року влаштовано заходом товариства СУМ в приміщені театральної залі Літературний Вечір, присвячений виключно українським поетам і письменникам Канади. Вечір той організований був із метою показати нашому громадянству літературну творчість наших братів з-за океану.

П. Чайківський, що був ініціятором того вечора, подав у коротких нарисах життєписи кожного з поетів та їхні твори. Щоб дати публіці якенебудь уявлення про зміст і форму та мистецьку вартість цих віршів, на сцену виходили наші декляматори. Декляматиції взагалі були виконані добре.

Тематика творчости канадійських поетів обмежується здебільша до спогадів із рідного краю та є виявом туги за Україною. На більшу увагу заслуговують поезії Микити Мандрики, що є головою товариства Української Культури в Канаді, і якого творчість нагадує нам у дечому творчість Олеся. Слід би ще відмітити поетів Оніфрія Іваха та В. Т. Туливітрова, що їх поезії, в порівнянні до інших, вносяться понад рівень поетичного примітивізму.

Було б побажане, щоб подібні вечори влаштовувати частіше і старатися на них висвітлювати тематику поетичної творчости та взагалі ознайомлювати громадянство з літературно-мистецькими досягненнями наших сучасних поетів та письменників.

НОВЕ ТАБОРОВЕ ВИДАННЯ

Цими днями появилося в таборі сьоме число журналу „За волю!", що його видає Філія Ліги УПВ в Корнбергу.

Це число, як зі сторони технічної обрібки, так і зі змісту стоїть уже на досить високому рівні.

На особливу увагу заслуговує передова стаття, написана до 80-ти-річчя з дня народження великого українця Михайла Грушевського. Вже сама назва статті „Великий Патріот" говорить, що його ім'я треба писати на „скрижалях історії української нації поруч з іменами Володимира, Ярослава, Хмельницького, Мазепи, Шевченка, Франка, Петлюри, Коновальця." Бо „вічнотворчий, вічнодіяльний дух Михайла Грушевського, його невичерпна енергія, його любов до

української нації. Його ціле життя покладене на оборону чести й слави українського народу, його боротьба за вільне, самостійне життя української нації будуть завжди скарбницею, звідки не тільки наше, а й прийдешнє покоління будуть черпати, як цілющу воду, широку, як море, любов до батьківщини, до вітчизни своєї україно-козацької."

І коли сьогодні хтось не визнає його за авторитет, то певно тому, що цілі великого патріота в с е у к р а ї н ц я - с о б о р н и к а, що „завжди стояв за єдність і дружню співпрацю синів усіх українських земель, що прагнуть волі, самостійности й добробуту українського народу", не збігаються з цілями тих, хто сьогодні розвінчує Грушевського, вченого історика.

---ooOoo--

Оголошення

КУПУЄМО твори істориків: М. Грушевського, Вол. Антоновича, Дорошенка, М. Аркаса та художні твори письменників: М. Хвильового, Гр. Косинки, Г. Михайличенка, Ю. Яновського, А. Головка.
Оплата за згодою власника.

Редакція „Чужиною".

ПОТРІБНІ СКЛАДАЧІ й учні для друкарні видавництва „Чужиною". Зголошуватися в приміщенні редакції.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

THE UKRAINIAN CAMP NEWS PAPER „ABROAD"
CORNBERG.

Рік II. I січня 1947 року ч. I /13/

ЧУЖИНОЮ

Часопис табору Корнберг

З НОВИМ РОКОМ

"...шалено-швидко пролітають наші дні, мчать життям, як розлогими степами, наші буйногриві місяці, пропливають, як гордовито задумані кораблі, наші роки, щоб не вернутись. Але прекрасно, що є можливість любити колишній біль і сумувати за колишньою радістю. Бо це дає невичерпні скарби, бо це значить день-у-день непереможно хотіти нового болю й нової радости, безнастанно й глибоко любити життя. Це значить: день-у-день якнайбільше змагатись, будувати, жити, любити." - так писав видатний український новеліст Аркадій Любченко, який от тільки минулого року, на еміграції, відійшов від нас.

Спостерігаючи життя, він пером великого мистця визначив:

"Лише тому дається перемога, хто, скупчивши зусилля, уміє швидко рухатись..."

Він закликав:

"Хай живе те, що дає нам буття, найцінніша людська цінність!.. Хай живе все, що ненавидить морок і любить силу, все, що не знає супокою й зневіри.

Так, життя мчиться шалено. Ось ми, емігранти, відірвані від своєї далекої рідної країни, задля щастя якої віддавали всі зусилля, вже другий раз по війні, на чужині зустрічаємо Новий Рік.

Ми вдруге під опікою прогресивних демократичних сил вільно молимося Богу, щоб подав щастя нашому народові,

---

ЩАСЛИВОГО РІЗДВА!

/ Привіт бувшого директора УНРРА нашого табору /

До всіх моїх ДіПі в Корнберзі! -

Від всього серця бажаю вам в день свята Різдва Христового щасливого й веселого життя! З щирим побажанням -

Б. Гемфріс

Різдво 1946 рік, Австралія.

допоміг йому скинути тяжкі ланцюги страшного людоненависного деспота, вільно ділиться своїми думками про майбутнє.

Сум жахливого минулого й невідомого майбутнього охоплює кожного.

"За що Боже милосердний нам послав ці муки",- здається постійно вчуваються слова розпучливої пісні.

І нема жодного з нас, щоб з великим болем в серці в цей день не згадав батька чи неньку стару, братів, сестер, друзів... Немає того, хто хто не згадав би зруйнованих індустріяльних міст, рідних спалених сел, зажурений широкий степ. Згадає кожен все - бо воно таке близьке й дороге.

Але згадавши це ніхто з нас не впаде в розпач.

"Гетьте думи, ви хмари осінні!" - вчуваються слова Лесі Українки.

"Не ридай, а здобувай" - чути любимі слова вічно-незабутнього Симона Петлюри.

Надія, віра, і любов в щасливе майбутнє нашої страдниці України, прекрасне життя всіх народів додає нам сил і мужности в тяжкій боротьбі.

Здається яскравішим полумям охопилися новорічні свічки, стрункіші, зеленавіші стали ялинки, геть за далекі обрії пішли густі тумани...

Бє 12 годин новорічної ночі.

Мало хто спить. Один одному стискує міцніше руки. І на вулицях, і в кімнатах чути вітання:

- З новим Роком!

- З новим щастям!

Табір кипить живучою солідарністю всіх синів України. Обіймаються друзі, обіймаються рідні, обіймаються як брати всі скитальці. Проклята чужина ще більше скріплює і обєднує нас страдників в одну непорушну скелю.

"Здобудеш волю Україні, або загинеш в боротьбі за неї"-, такий девіз стоїть перед нами, як дороговказ.

Таборяни почувають себе бадьоро й радісно. Вони знають, що майбутнє належить тільки тому,хто бореться за правду і шастя, тільки тому, хто прагне волі.

Ми - сини вільнолюбивого народу. Ми - демократи, які завжди стояли й будемо непримиренно стояти на грунті боротьби проти всякої диктатури, проти всякого фашизму. Це наша невідємна справа, це справа всього прогресивного людства.

І лише той, хто прагне загарбати ввесь світ, хто робить Сибір інтернаціональною вязницею, намагається фальшувати наші погляди, наші стремління, нашу душу. Світ мусить знати, що це тільки хитрий підхід московської політики на даному етапі; вони не гербують жадними методами, щоб знищити нас. Вони навіть дійшли до того, що осмілились звинувачувати коляборантами, фашистами, ледарями...щоб замаскувати своє звіряче обличчя.

На ввесь світ гримить московське радіо: "Ми- країна найбільшої демократії". Але це тільки омана для сліпих, незрячих.

Так. Це держава чудесно написаної конституції і найбільш деспотичного життя, яка зовсім не дотримується людських прав, а знає диктаторство одної партії.

Ми -емігранти- не мали влади свого народу, не мали своєї рідної армії, не мали змоги сказати своєї вільної думки. Бо хоч жили на рідній землі, але не своїй. Ніякий в світі нарід не може зрівнятися з горем нашого народу - народу, який має високе мистецтво й культуру, щедру душу, нарід колись могутньої і вільної Княжої України й пізніше Козацької України.

Обтяжені горем на чужині, але під опікою борців за правду, ми радісно вітаємо Новий Рік.

Нехай ні сум, ні злі наміри ворога, ні будьякі суперечки не розрізняють нас - всіх синів Соборної України. На злість недобрим намірам

ворога, обіймімо в цей день брат брата, не допустимо найменшого роздору.

Українець українцеві - побратим!
"Нехай мати усміхнеться, заплакана мати."
В Новому Році - жити по новому!

----oooOooo----

РІЗДВО НА ЧУЖИНІ

Вечірня зірка, сповіщаючи Христове нородження, не викличе в нас радісної усмішки, а тільки терпку сльозу жалю та досади. Жалю за селами і містами України, за рідними, за переживаннями радости, за тим усім що приносило нам Різдво Христове. І досадно нам буде тому, що мільйонам людей на світі Різдво Христове приносить народження правди волі, любови, що мільйонам людей світу так легко дійти до новонародженого дитяти, щоб зложити йому подяку і дари за все добре.

А нам, знедоленим українцям, щоб добитися правди та волі, щоб дійти до ясел Христа треба ще скласти силу-силенну жертв. Невже ж гріхи наші супроти Бога і України аж надто такі великі? Невже ж прийдеться нам згубитися в зневірі та безвірстві? Невже ж прийдеться нам шукати правди там, де так легко вона приходить, в далеких і чужих краях, забути за рідну землю й радіти Різдву Христовому радістю других.

Ті, для яких народження Христа було кінцем їхнього панування зла, ненависти та егоїзму бажали вбити Його - вбити Правду і Любов. І всі ті, яким так хочеться Різдва, яким так хочеться бути близько ясел Христа і там співати хвалу Богові за те, що сподобав їх ласки і правди Своєї, є нищені Іродами світа цього. І той є найбільш безоглядно нищений, хто найбільше вперто шукає Бога, Правди, Волі.

Ми є тими, які з найбільшим нетерпінням ждуть Христового Різдва на наших землях. Тому і так тяжкими є наші терпіння. Іроди всю силу кинули в боротьбу з нами. Нищать нас, розбивають, ділять, ширять зневіру, безвіря, ненависть, роблять все щоб не допустити нас до ясел Христа, до Різдва Бога, до народження Правди, Волі, и Любови на нашій дорогій Україні. І здається що сили та віри не хватає в нас. Здається що ось-ось надходить перемога зла.

Недобачається вже земних сил, які змогли б ми поставити в боротьбу. І в так тяжкий час звернімся ми до Церкви Христової. Згортуймось тут, вознесімо спільні молитви, пізнаймо доброту Бога і переконаймось тоді, що сила зла не є вічна, що коли любов один до одного заповнить серця наші - ніякі сльози жалю і досади, ніякі Іродові сили не зможуть закрити сперед очей наших зірку радости, яка сповістила нас про народження Христа, покаже нам шлях на Україну, де в тяжкім змаганні повстає Правда і Воля.

І шляхом зірки добившись до ясел Христа, до України заспіваєм хвалу Богу нашому за те, що сподобав нас ласки Своєї.

С.

ОЙ, НА РІЧЦІ ЙОРДАНІ...

Ой, на річці, на Йордані,
Золотий хрест вишиваний.
Злетілися ангелоньки,
Взяли хреста на крилоньки,
Понесли Го до церковці,
Поставили Го на пристольці.
Взали в книгах та й читати,
Яке б Йому імя дати.
Дають Йому:"Святий Петро"-
Мати Божа не злюбила.
Мати Божа не злюбила,
Від престому відступила.
Злетілися ангелоньки,
Взяли Хреста на крилоньки,
Понесли Го до церковці,
Поставили Го на престольці.
Взяли Йому та й читати,
Яке б Йому імя дати.
Дали імя: "Ісус Христос",-
Мати Божа це злюбила.
Мати Божа це злюбила,
До престола приступила.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА...

Нова радість стала,
Яка не бувала,
Над вертепом зірка ясна
Увесь світ осіяла.

Де Христос родився,
Бог воплотився,
Як чоловік пеленами
Убого повився.

Пастушки з ягнятком
Перед тим Дитятком
На коліна припадають,
Царя-Бога вихваляють.

Просим тебе Царю,
Просимо всі нині,
Даруй волю, щастя й долю
Нашій неньці Україні.

ВЕЛИКІ ТУРБОТИ ЧУЖИНЦЯ

Альберт, Вілліам Гамфріс уроджений 19.6.1912 р. в Австралії. Працював там до 1940 року, як директор соціяльного забезпечення робітників однієї великої фабрики.

В 1940 році вступає до війська і згодом виїзджає до Европи. В 1945 році переходить до УНРРА як рядовий робітник.

В липні цього ж року їде з групою урядовців УНРРА до Німеччини і працює в переходовому таборі Бебра. З початку працює магазинером, але незабаром його призначено на офіцера постачання.

На цій посаді п. Гамфріс не затримується і призначається на посаду заступника директора, та переїздить на роботу до Корнбергу до українського табору.

Тут в Корнберзі разом з директором п. Ратклiфф та помічницею місс Прегер - п. Гамфріс зближується з українцями та пізнає досі незнаний йому нарід.

Скоро ввесь колектив працівників УНРРА зробився правдивим опікуном і приятелем українців.

По відкликанню пана Ратклiффа на вище становище - п. Гамфріс зимою 1945 року обіймає посаду директора табору і на цій роботі він показує велику людяність та симпатію до опікуваних ним людей.

Цілою низкою фактів п. Гамфріс довів, що він є справжній та щирий приятель українців.

В листопаді 1946 року п. Гамфріс був змушений з-за родинних справ відїхати додому. Увесь табір щиро прощав п. Гамфріса та глибоким жалем проводжав його в далеку подорож - до Австралії.

Прибувши на батьківщину п. Гамфріс не забув про "своїх" українців і ввесь час старається перед державними чинами про приміщення наших скитальців в Австралії. Крім висвітлення цієї справи на сторінках австралійської преси п. Гамфріс мав цілу низку інтервенцій з державними мужами Австралії.

Нижче подаємо допис Менги Мек Каллем про українців з австралійської газети "Сідней Сан" з 3-го грудня ц.р.

Менги Мек Каллем пише:

Пан Гамфріс, бувший директор УНРРА в Корнберзі / Північна Німеччина / повернув з Европи до Австралії.

Він дивується, чому ми не робимо більше для емігрантів. Між всіми бездомними /офіційно званими ДіПі/ українці були б для доброго майбутнього Австралії найкращими.

Ось чому:

Українці є дуже добрими сільськогосподарськими робітниками. /Коли німецьких полонених з англійських ферм відпускали додому, то уряд запропонував щоб добровільні українці могли б їх заступити/.

"Табір Корнберг складався з українців"- сказав пан Гамфріс,- і коли в кінці січня почули звістку, що УНРРА має кінчитись у червні, вони обробили всю землю в околиці, кажучи, що наслідки своєї праці хочуть залишити для кожного, хто прийде після них. Вони посадили 20.000 головок капусти та 40.000 корнів помідорів.

90% з них є письменні / це дуже високо в Европі /, вони собі заснували в таборі обовязкові школи для дітей і ремісників".

Пан Гамфріс сказав:" "треба зауважити, що англійці емігрують до Австралії лише тому, що очікують чогось ліпшого як в Англії. Ці люди хочуть нового життя - вони сміливіші".

З 2500 мешканців в таборі працює 95%, хоч їх ніхто не змушує до цього. Вони працювали б так само тяжко і в нас. Вони улаштували табір, вибудували і провадять ним.

Вони зложили собі свою власну управу і управляли самі собою під наглядом п. Гамфріс, який дуже рідко уживав своєї влади.

Їхня релігія: православна та греко-католицька.
Він сказав:що не треба боятися, що вони знижать рівень нашого жит-
тя, бо їхня мораль не може бути нижча. Вони дуже релігійні і табо ро -
вий суд ще не засідав. Вони не будуть мати багато клопоту з навчанням
англійської мови і не мусять перед виїздом сюди австралізуватися. При-
родні австралійці і американці також цього не робили.
Пан Гамфріс каже, що не треба було б ставити обмеження щодо віку й
родинного стану емігрантів, але він думає, як і всі його колеги, що
молодші будуть найкращими. Одна чверть у Корнберзі є молодша 14 років.
Кожний українець в роках від 12 до 20 є здатний працювати. Наш уряд
вже видав безліч грошей для УНРРА, і пан Гамфріс каже, що чому нам не
можна було б мати безпосередньо зиск у вигляді українців, розміщених
спочатку в колишніх військових таборах, а потім по всій державі.
...Пан Гамфріс різниться від своїх колег, що вернулися з Европи, лише
у вмборі емігрантів. Вже й інші погоджуються, що більшість ДіПі є гар-
ними людьми і вони були б добрими громадянами. Вони працювали з цими
людьми цілий рік і знають їх ліпше, як хтось тут у нас.
Вони також узгіднюються з тим, що Австралія не може стояти з боку
від інтернаціональної емігрантської політики, бо це було б смішно й
трагедійно, коли б ми у цій війні залишилися цілком ізольованими.

———oooOooo———

ОДИН РІК У КОРНБЕРЗІ

– В житті, як на довгій ниві. Куди тільки не може доля закинути
людину,– таку довелося почути розмову корнбергців, які нарікали на
свою скитальську долю.
І дійсно так. Чи знав хоч один з наших друзів, що існує собі таке
в Німеччині недавно збудоване в глибокій долині модерне робітниче се-
лище Корнберг? Ні! Чи думав, що зла доля занесе його в такий закуток
цієї непривітної готської держави? Ні!
А ось уже пішов,другий рік, як ми живемо тут згуртовані всі в одну
багатосоту сімю. Не дивлячись на щоденні турботи, переживання, накле-
пи антидемократів, різні комісії, важкі таборові умови – живемо, пра-
цюємо, вчимося, віримо, надіємося. Бо ми знаємо, що :

Оживуть степи, озера,
І не верстовії, а вільнії,
Широкії скрізь шляхи святії
Простеляться.

Вже вдруге ми тут зустрічаємо Новий Рік.
...Перший транспорт українців прибув до Корнбергу 11 листопаду 1945
року з Алендорфу. Другий – 23 з Каселя.
Комендантом табору затверджено Івана Слободяна – колишнього вязня
Бухенвальду, який все своє молодече життя присвятив великій боротьбі
за щастя й волю свого народу.
...Він, які перші дні, коли ще був немічний вийшовши ізза фашист-
ських грат, коли прийшли американці, всі зусилля приклав, щоб краще
організувати еміграційне таборове життя.
Робота почалась з пожвавленням. Кожен таборянин працював сумлінно.
Незабаром Корнберг прийняв симпатичний вигляд.
Всі ті, що бли вязнями, були на праці в німецьких заводах, у нена...
ситних бауерів, тепер працювали задля свого добра, задля добра наро-
ду, задля щасливого майбутнього.
– Хай собі плещуть пропагандисти з Москви, що ми нероби, що ми
колябориканти. Це тому вони так викручуються, щоб світ не побачив їх-
нього справжнього обличчя. На злодієві шапка горить, так і на хитру-
нах з ...Кремля.

служили б брунатному або червоному деспотові.

\+ + +

Багато довелося прикладати зусиль, щоб налагодити таборове господарство. І тут не один емігрант показав себе, що робити він охочий і вміє.

Перш за все треба було збудувати магазин для продуктів харчування. І не дивлячись на те, що будівельного матеріялу було дістати важко, що не було відповідного інструменту - за три тижні завдання виконано.

Незабаром, мов з води, виринув новий гараж для машин УНРРА.

Та це був тільки початок. Тому відділ праці склавши відповідний плян вирішив в корінному перебудувати працю свого табору, ще краще організувати робітничу силу.

Відкриття школи в Корнберзі - це було одне з важливіших завдань управи табору, відділу праці, всіх корнбергців.

\- Наше молоде покоління не мусить промаринувати жодної хвилини. Діти повинні вчитися,- казали батьки.

Ремонт деревяних приміщень визначених під школу відбувався ретельно - швидко поправлено дах, вікна, встановлено печі, клясні кімнати забезпечені партами і столами.

Незабаром відбувся ремонт театру. Тут довелося змінити всю підлогу, робити сцену.

Та найбільше довелося вкласти енергії, щоб збудувати церкву. Вірні з дня в день, радо без загаду бльокових ходили на працю, бо кожен з них прагнув мати свою церкву, де можна було б почути службу Божу. Таборяни працювали старанно. Незадовго вже була чудесно оздоблена. Світла й привітна вона приваблювала до себе Корнбергців. Урочисто було встановлено дзвоні.

Крім цього було відремонтовано багато кімнат, збудовано шпиталь, лазню.

Ще на початку березня 1946 року організовано ремісничу школу з відділами: теслярським, столярським, слюсарським, бляхарським, мулярським, малярським, токарським, кравецьким, шевським, вишивальним і лозяних виробів.

Добре працювали шоферські курси. Результат - 175 осіб здали іспити й одержали посвідчення на право праці шоферами.

Велика частина людей їздила на працю в ліс - рубати дерева, дехто до праці в інші міста до американців.

Кожен з власної волі брався за любу працю - бо українцеві не властива риса нероба.

Директор УНРРА пан Гафріс, який нещодавно виїхав додому до Австралії ніяк не міг налюбуватися працьовитістю емігрантів.

\- Таких працьовитих людей, як українці, може прийняти кожна країна. Вони з нічого можуть зробити все,-казав він і обіцяв поїхавши до Австалії потурбуватися, щоб увесь табір забрати до своєї батьківщини.

\+ + +

Тяжкі умови на чужині та ще до того в невиясненому морально-скрутне становище вимагало не абиякого піклування за людиною. Тяжкі післявоєнні місяці, неорганізоване еміграційне життя примушували створити добру опіку. Бо кошти були потрібні не тільки на те, щоб збудувати чи відремонтувати потрібні приміщення, чи дістати для школи підручника, чи наочне приладдя, а треба було дати допомогу тій чи іншій людині, яка потрібувала лікування, яка прагнула вчитися, а не мала жодної копійки в кишені.

Загального прибутку по касі суспільної опіки налічувалося 145991 н.м. Звідки ці гроші прийшли? 105561 н.м.- виплата з німецької каси, / постійним працівникам табору / 14648 н.м.- збір з національного податку до ЦПУЕ, 3255 н.м. - із збірки матері та дитині. Решта суми в

кількості 22527 н.м. зібрано за постановку пес та концертів.

Загальні витрати становлять 133128 н.м. Це в основному затрата для господарства табору, витрата на школи, дитячий садок, бібліотеку, пласт і так далі. Для допомоги хворим видано 17300 н.м. Для допомоги студентам - 4250 н.м.

Сиротам до 18 років створено постійну харчівню, організовано допомогу харчами нашим хворим, що знаходяться в німецьких лікарнях.

Крім цього всі таборяни могли за допомогою відділу опіки віддати до ремонту одяг і взуття, шити нове вбрання.

Умови таборян з налагодженням роботи опіки значно покращали. Кожен не почував себе самотнім.

Життя йшло нормальним кроком. За рік у Корнберзі одружилося 162 пари, народилося 154 дітей.

+ + +

З перших днів організації табору широко розгорнулася культосвітня робота, яка яскраво підкреслила, що наші емігранти є високорозвинені й свідомі борці за краще майбутнє свого краю. справжні борці за людське щастя.

Величезною працею в репрезентації українського музичного мистецва серед чужинців відзначився наш хор під керівництвом п. Богдана Крушельницького, який ще в кінці літа 1945 року розпочав свою діяльність у Алендорфі. Милозвучна українська пісня першою пробивала дорогу до серця вояка могутньої демократичної країни США, сприяла зближенню двох вільнолюбних народів.

Безліч раз хор виступав з барвистими концертами в своїй театральній залі, виїздив в табори до Фульди, Герсфельду, Касселя та до американських військових частин.

Енергійно працював драматичний гурток імени Бориса Грінченка, який охоплював 30 осіб аматорів.

Вже наші таборяни мали можливість проглянути такі песи: С. Васильченка "На перші гулі", і Котляревського "Наталка-Полтавка" З. Суходольського "Хмара", М. Кропивницького "Пошились у дурні" І. Тобілевича "Мартин Боруля", Т. Шевченка "Назар Стодоля", М. Кропивницького "Дай серцеві волю, заведе в неволю" та інші. Кожна песа подавалася чотири рази, з тим щоб побачили її всі корнбергці.

Тепер гурток готує славозвісну драму Б. Грінченка "Степовий гість".

З усіх ділянок таборової праці найбільшими успіхами визначилася школа. Директор її - професор Іван Ратушний /бувший вязень Бухенвальду/, не зважаючи на своє слабе здоровя, приклав всі зусилля, щоб як найкраще організувати навчання. Тому 1945-46 учбовий рік, хоч не було підручників, дав відрадні результати. Всього навчалося в початковій школі й гімназії 170 учнів.

Ще краще розпочалося навчання цього року - більше маємо підручників, зошитів, різного наочного приладдя. Школою охоплено 200 учнів.

Крім цього в приміщені школи відбувається навчання дорослих, а навчання торговельної школи й шоферських курсів.

Кожного дня працює бібліотека, в якій налічується більше 500 книг української художньої й наукової літератури, нові часописи, а також літератури на польській, англійській, німецькій мовах.

Ще на початку літа була влаштована силами наших таборян досить цікава й багата виставка народного українського мистецтва. Вона ще раз підкреслила, які невичерпні здібності має наш нарід.

При таборі виходять часописи: "Чужиною", "Урін" і "За Волю!" /орган Ліги Політвязнів/, тричі в тиждень в театральній залі завжди відбувається усна газетка. Досить поважну роботу в громадській і виховавчій справі провів пласт коша ім. Евгена Коновальця, СУМ, спортове товариство та жіноча організація.

Одначе на перших успіхах здобутих на чужині ми ніяк не можемо заспокоїтися. Наше завдання - подесятирити наш ентузіязм, подесяти-

рити нашу працю. Бо серед нашого знедоленого народу, лише ми, емігранти, маємо можливість вільно сказати свою думку, вільно творити.

Один рік нашого життя соборної сім'ї в Корнберзі не пропав марно. Він ще більше скріпив наші серця до подальшої борні за людське щастя, за славу й волю України.

----ooOoo----

ПЛАСТУНИ ПРИСЯГАЮТЬ

Північний холодний вітер даремно намагався вирвати з рук молодих юнаків прапор. Юнаки тримали його кріпко і з гордістю. На прапор перед звязковим СУПЕ 26 юначок і юнаків -прихильників українського пласту - складало присягу. Присягаючи на вірність Богові і Україні,приріхаючи помагати другим, повинуватись пластовим законам і пластовій власті, та в будучому культивувати пластові чесноти, прихильники пласту ставали в ряди дійсних членів пластових юнаків, в ряди тих, які в будучім мають стати передовими членами нашого суспільства, а сьогодні - передовими нашої молоді.

В тяжких умовах, в яких знайшовся пластовий осередок нашого табору, довелось добиватись юнакам і юначкам їхньої цілі. Відбувався тут бій молодих характерів з усім злом, яке може принести людський егоїзм, зла воля, і незрозуміння. Неприємности того часу змусили слабших покинути ряди. Їх було мало. Більшість, підкоривши свої амбіції справі цілого пластового осередка, витривало стреміла до цілі - до зложення пластової присяги і пластових іспитів, а тим самим перейти з прихильників прекрасної пластової ідеї в дійсних визнавців її.

22 грудня 1946 року останні складали присягу. 26 пар молодих очей кидало огонь завзяття і горіло широю радістю так великої хвилини. В той час забулося про мороз, про скромні обставини, про все те, що нас оточувало, а памяталось тільки про одне - про ті обовязки, які перебирали на себе юнаки і юначки.

Перший етап пластової роботи в Корнберзі закінчено.

З ентузіазмом, властивим молодим людям, плянується дальша праця. Пластуни є переконані, що які не були б перешкоди, виконають заплановане, бо в них є віра в самих себе, бо вони є "синами краси, синами природи", які не зломають своїх присяг, зложених на пластовий прапор, бо з ними інженер К..., який усі свої вільні хвилини віддає молоді, яку він так широ любить і яка йому за всю працю є кріпко і правдиво вдячна.

-----oooOooo-----

НАША МОЛОДЬ, НАПОЄНА ПІВДЕННИМ СОНЦЕМ, НАСИЧЕНА ПІВДЕННОЮ СВІЖІСТЮ Й ЗАВЗЯТТЯМ, МОЛОДЬ, ЩО НІКОЛИ НЕ СХИЛИТЬ ГОЛОВИ, ЩО СТУПАЄ ТВЕРДО, ДИВИТЬСЯ СМІЛИВО, - ВОНА В СВОЇЙ БІЛЬШОСТІ КРІПКА, ЯК САМА ЗЕМЛЯ,

ТРЕБА ЩОБ І МЕНШІСТЬ СТАЛА ТАКОЮ Ж.

А. Любченко.

З міжнародного становища.

СПРОБИ ПОРОЗУМІТИСЯ

Після закінчення асамблеї ОН, очі опінії світу звернули знову свою увагу на щоденну боротьбу за сфери впливів. Правда, Рада Безпеки, Комісія Контролі Атомової Енергії і новостворена ІРО ще продовжують свої засідання, але вони не притягають вже так увагу світа, як це було тому місяць, коли в Нью-Йорку говорили дипломати всіх держав на нарадах різних комісій і підкомісій.

Зараз світ приглядається до боротьби за відслонення залізної завіси Ця боротьба триває на багатьох відтинках.

Спроба Англії відхилити завісу у Польщі потерпіла невдачу. На англійську ноту до Польщі в справі вільних виборів, Польща відповіла Англії не тільки відмовно, але й накинулася на Англію. Мовляв, жодний пакт ні в Ялті, ні в Потсдамі не управнював Англію втручатися в польські внутрішні справи. Дальше польська нота закидає Англії затримання польських кораблів і золота, підтримку польського еміграційного уряду, удержування польського війська і т. д.

Англія сказала: "Польська нота є для нас сумним фактом, фактом, що Польща не старається налагодити наших відносин. Всі закиди нам,-каже англійський уряд-, є тенденційнийй без обоснування. Кораблі польські ми вже майже всі відправили, золото польське можемо вручити тільки повністю визначеному польському урядові, а польських втікачів ми не будемо виганяти з Англії, так само, як ми не виганяли і інших, 30 років тому.

Щож вирішила Рада Безпки?

Як відомо вона ухвалила вислати комісію складену з II своїх членів і чотирьох держав заінтересованих до Північної Греції, до перевірки ситуації там. Комісія має право вступати на прикордонні терени також Югославії, Болгарії і Албанії. І незадовго після тої ухвали югославська урядова газета і орган комуністичної партії Югославії виступила з гострою критикою цієї ухвали. Вони кажуть що в Югославії спокій і Югославія не може впустити жадної комісії до себе, бо там їй немає чого робити.

Але потерпіла невдачу також і залізна завіса. А невдача ця на Близькому Сході. Як відомо СССР давно веде наступ на відтинку Малої Азії. щоб зробити доступ до Середземного моря і багатьх нафтових піль в арабських країнах. Свого часу СССР досягнув великі успіхи в Ірані. Опанувавши автономну країну Азейбарджан, наставив там собі прихильний уряд, який робив все те що було вигідно СССР. Але повстання народу в полудневих частинах Ірану змусило іранський уряд змінити курс політики і ось в минулому помимо протестів СССР іранські війська зайняли Азейбарджан, що є автономна іранська провінція, і назначили нового губернатора Азейбарджану. Старий уряд втік до СССР.

Подібно сталося в Туреччині. Турецький уряд минулих тижнів розвязав ліві партії і провів арештування прихильників СССР.

Не менша боротьба з залізною заслоною ведеться на Далекому Сході.

Другими справами що цікавлять світ, є домашні війни, що прибирають розміри фронтів. Дуже цікавляться тепер Польщею. Після припинення боїв у Греції та Палестині очі всього світу повернулися до Польщі.

Остання кидається на всі боки в підготовці до виборів. Рівночасно з посиленням совітських військ в Польщі, посиленням агітації комуністичних партій, з збільшенням кількости судів над націоналістами посилюється боротьба підземелля. Цілий ряд вбивств членів і голів виборчих комісій поповнюється кожного дня.

Недавно в Соколові вбили сім членів виборчої комісії. Подібних випадків є чимраз більше. Допомагають польським терористичним організаціям, як повідомляє польське радіо, українські націоналісти з УПА

А Азії також не бракує малих фронтів. Після вирішення справи Індонезії наспіла нова справа, а радше війна в Французському Індокитаю. Вже кільканадцять днів йдуть там регулярні бої між французськими військами і військами поодиноких республік Індокитаю. Французька опінія сильно розходиться в цьому питанні. Ліві французи виступають проти посилення французьких військ там, а праві говорять, що Індокитай зломив умови і треба провадить боротьбу. Ці незгоди підсилює ще відсутність в Франції президента, якого не можуть вибрати. В пятницю 27 грудня на першому голосуванні жодний кандидат не дістав потрібної більшости голосів. / Найбільше голосів дістав кандидат католиків – МРП /

З огляду на таке становище Франції не можна пердбачати ще вислідів нової азійської війни.

Всеж таки помимо цих менших і більших фронтів державні мужі світу говорять що мир вдається збудувати.

В промовах, що їх говорили останній раз президент США тТруман і міністр закордонних справ Англії Бевін вони висловили надію на повний мир в світі. Але ж на перешкоді цьому стоїть лише одна країна – вязниця народів – СССР.

---oooOooo---

В ТАБОРІ "ДП" ВІЛЬДФЛЕКЕН

При контролі в таборі "ДП" Вільдфлекен брало участь 1600 американських жовнірів і 125 офіцерів. Перешукавши 60 будинків поліція викрила велику кількість алкоголю, харчів і військового вбрання.

Табір, в якому живе 15000 поляків був окружений на світанку. Обшуки тривали аж до передвечера.

Жовніри, що оточили табір без попередження, знайшли 12 апаратів для самогонки, нелегальних харчів на суму 1000 доларів, багато коней, свиней і худоби, американського вбрання на суму 500 доларів, 7 пістолів, один карабін, а також лікарсько-медичні приладдя.

В одному будинку якраз виготовляли самогонку. 4000 літрів браги і 2000 літрів самогонки знайдено і знищено. Операція була спокійна. 15 "ДП" арештовано. / Бамберг./

------oooOooo------

ДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКА ТА ПОЛІЦІЇ В ЧСР.

/Упс/ Поліція і військо в ЧСР находяться під тотальною контролею комуністів. Треба одначе підкреслити, що лише вищі поліційні круги мають безпосередні звязки з НКВД. Такі справи, як слідження за українцями, чи репетріаційні акції провадять большевики за допомогою чехів. Таку саме тактику можна запримітити і в війську. Тепер видано новий бойовий підручник, в якому поміщено багато з советського підручника БУП. Армія ЧСР впроваджує в себе щораз більше советської зброї, як автоматів ППШ, мінометів і важкої зброї. Як в поліції, так і в війську діє окремий штаб длят. зв. культурно-освітньої праці. Спеціально для цієї справи вишколені старшини мають часто виклади на політичні теми, при чому в останніх місяцях проявляються тенденції апредставляти в ворожому світлі західний світ. Ці старшини є звичайно виконавцями наказів ком. партії. З уваги на це стають вони щораз більш небезпечними в чешськом. Зокрема їм довірено слідкувати за українцями в чешській армії. Один капітан висловився, що на його думку арештовано 40% українців з т. зв. а"Армії Свободи". "Свободівців взагалі тут знають, як протикомуністичний елемент.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Мешканцям табору Корнберг бажаємо

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО 1947 РОКУ!

Хай Новий 1947 рік кріпить Вас у незломній вірі в краще майбутнє нашого народу, у Вашому важкому житті! Хай принесе Вам довгождану волю та злуку з рідними на своїй землі!

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Корнберг, 31.12.46р. Управа табору.

З НОВИМ РОКОМ!

...Знов ревуть буревіі, як вчора,
новий рік йде у бурях на шлях,
Нехай буде для тих він опора,
що змагаються нині в боях.

Не дивися назад, які жертви,
скільки зради і скільки журби,-
бо життя розквітчає на мертвім,
що зродилось з огню боротьби.

Те життя що бажало посвяти
найсвятіших поривів і діл,
що бажає і нині печати
з крови нашого духа і тіл...

Іван Ірланський.

----oooOooo----

Видає культурно-освітній відділ табору.

Редагує колегія.

The ukrainian Camp News paper „A B R O A D" CORNBERG.

РІК І. 10 березня 1947 року. Ч. 14.

ЧУЖИНОЮ

Часопис табору Корнберг

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отоді я
І лани і гори –
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися... А до того –
Я не знаю Бога.

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кровю
Волю окропіте.
І мене в сімї великій,
В сімї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Тарас Шевченко - син кріпака Григорія Шевченка. Народився І8І4 року лютого 25, у селі Кириловцях, Звенигородського повіту, Київської губернії, в маєтку поміщика Василя Васильовича Енгельгардта. На восьмому році, залишившись без батька та матері, пішов він до дяка в науку як школяр-попихач.

По двоорічному навчанні кінчив він граматику, часловець і, зрештою, псалтир. Дяк, переконавшись у знанні свого школяра-попихача, посилав його, замість себе, читати по померлих псалтир, за що він сплачував йому, як винагороду, десяту копійку.

Але не дивлячись на прихильне до себе ставлення суворого спартанця-вчителя, в один з багатьох днів і ночів, коли спартанець-вчитель зі своїм приятелем Іваном Лимарем були мертвецькі пяні, школяр-попихач, не зважаючи ні на що, заголив задницю свого вчителя і благодітеля та й всипав йому велику дозу березової каши. Помстившись досхочу та забравши чкусь книжечку з кунштиками, він тої ж ночі втік до міста Лисянка, де й знайшов собі вчителя-маляра, отця диякона, також спартанця,

Терпляче зносив все білолага-школяр таскаючи із Тискача три дні ведрами воду та тер мідянку; на четвертий день втік він в село Тарасівку до дячка маляра, що славився на цілу околицю малюванням великомученика Микити та Івана-воїна; у Івана-воїна для більшого ефекту малював він на лівому рукаві дві салдатські нашивки. До цього Апелеса і звернувся білолага-школяр з твердою думкою перенести всі незгоди аби тільки хоч трохи навчитися його великому майстерству.. Але Аполес подивившись на ліву долоню білолахи, навідраз йому відмовив, не знаходячи у нього талану не лише до малярства, але і до іншого будь якого майстерства.

Загубивши усяку надію зробитись коли-небудь хоча б посереднім маляром, з жалем у серці повернувся він до рідного села з наміром найнятися погоничем, щоб пасти громадську худобу чи ходити за стадом овець або свиней і читати крадену книжечку з кунштиками.

Але так не сталося. Поміщику Павлу Васильєвичу Енгельгарту, який щойно дістав у спадкоємщину маєток свого побічного батька, треба було меткого хлопця і обірванець школяр потрапив просто до кімнатних козачків. Тут він крадькома змальовував, краденим у конторщика, оливцем малюнки суздальської школи, що прикрашували стіни панського палацу, Подорожуючи з обозом за своїм паном до Киева, Вильна та до Петербургу на ночівлях крав він малюнки різних історичних героїв як то: Соловя-розбійника, Кульнева, Кутузова, козака П Платова та інших з наміром скопіювати їх у вільний час.

Такий випадок трапився у Вильно. Це було шостого грудня року І І829. Коли пан зі своєю дружиною поїхав на баль, а у будинку все затихло, тоді малий Тарас розгорнув крадені цінности і, вибравши з них козака Платова, прийнявся старанно його змальовувати. Дійшов він вже до маленьких козачків, що гарцювали навколо коня козака Платова, як розчинилися двері і пан з дружиною повернувся з балю. Пан з пересердя видрав його за вуха, набив по обличчю за те, що він міг не лише будинок, але і ціле місто спалити. На другий день пан винаказав кучереві Сидору добре його вибити, що і було сумлінно виконано.

І832 року у С.-Петербурзі, за настирливим його проханням, поміщик законтрактував його на чотири роки різних малярських справ цеховому майстру якомусь Ширяеву. Ширяєв став ще суворіше за всякого дячка-спартанця. Проте, не дивлячись ні на які утиски, він у світлі ночі біган до Літнього Саду змальовувати незграбні статуї

що були прикрасою Петровського саду. У цьому саду на той же час він почав писати вірші; з численних своїх спроб він згодом надрукував лише одну баляду "Причинна".

На одному з цих сеансів він познайомився з художником Іваном Максимовичем Сошенком, з яким він і до цього часу перебуває у самих щирих приятельських стосунках. За порадою Сошенко він почав пробувати малювати портрети аквареллю з натури. Для численних спроб терпляче служив йому за модель його земляк і приятель, козак Іван Нечипоренко, кріпак того ж самого пана Енгельгардта. Якось Енгельгардт побачив у Нечипоренка малюнок свого кріпака-артиста, що йому надзвичайно дуже сподобався, бо він почав його використовувати для змальовування портретів зі своїх коханок, за які іноді нагороджував срібним карбованцем.

1837 року І.М. Сошенко познайомив його з конференц-секретарем у мистецтві В.І. Григоровичем з метою звільнити його з кріпацтва. В.І. Григорович прохав прочнього В.А. Жуковського, а той довідавшись про ціну у поміщика, просив К.П. Брюлова написати з нього, В. А. Жуковського, портрет для Царської фамілії з метою розіграти його на льотереї у Царській Родині. Великий Брюлов охоче на це погодився. Портрета намальовано. В.А. Жуковський за допомогою графа М. В. Вельгорського організовує льотерею у 2500 карбованців асігнаціями і за цю ціну було викуплено з кріпацтва Т. Шевченка 22 квітня 1838р.

1844 року він дістав звання вільного художника, а 1847 року його було заарештовано разом з Костомаровим, Кулішем та багатьма іншими по доносу студента Київського Університету якогось Петрова, і 30 травня того ж року з казамету третього відділу Т.Г. Шевченка було вислано в Орську кріпость, а згодом до Ново-Петровського укріплення з суворою забороною писати та малювати.

22 серпня 1858 року його було звільнено з Ново-Петровського укріплення і дозволено під наглядом поліції перебувати в столиці та займатись малярством.

1859 року влітку, після тривалої та тяжкої розлуки, він побачив свою прекрасну батьківщину, кріпаків братів і сестер і в осени повернувся до Академії мистецтв.

10 березня 1861 року далеко на чужині він помирає.

/"Кобзар"/

НЕ ГРІЄ СОНЦЕ НА ЧУЖИНІ

Не гріє сонце на чужині,
А дома надто вже пекло.
Мені не весело було
Й на нашій славній Україні
Ніхто любив мене, вітав,
І я хилився ні до кого,
Блукав собі, молився Богу,
Та люте панство проклинав,
І згадував літа лихії,
Погані, давнії літа:
Тоді повісили Христа -
Й тепер не втік би син Марії!
Ніде не весело мені
Та, мабуть, весело й не буде
І на Україні, добрі люди,
Отже таки й на чужині
Хотілося б... та й то для того,
Щоб не робили москалі
Труни із дерева чужого,
Або хоч крихотку землі
Із-за Дніпра мого святого
Святії вітри принесли,
Та й більш нічого! Так, [illegible] люди,
Хотілося б... Та що й гадать...
Нащо вже Бога турбувать,
Коли по-нашому не буде.

Т. Шевченко.

Орська кріпость, 1847

ВЕЛИКИЙ РЕВОЛЮЦІОНЕР

Чи застановлявся хто з нас над тим, як виглядало б наше націона-
льне життя, коли б 9 березня 1814 року був не народився в кріпака
Григорія Шевченка син, що його охрестили Тарасом? Чи можемо собі
уявити нас, коли б Т. Шевченко взагалі не жив на світі? Без Тараса
Шевченка годі навіть думати про новочасну Україну.

Перенесім себе уявою в часи на переломі 18-19 ст.

Після зруйнування Січи /1775 р./ і після закріпачення селянства
/1781 р./ покрила українську землю пуста непроглядна темрява. Всі про-
яви національного життя зовсім зникли. Одиноке що залишилось, це
українська мова, що збереглася тільки під сомомяними стріхами нещас-
них кріпаків.

А хоч де-не-де замерехтіло слабе світильце, немов далекий блуд-
ний вогник, однак від нього не міг розвиднітися день на українському
небосхилі. Хоч заобренів сміх Івана Котляревського, хоч сатирою і
гемором відозвався Гулак Артемовський і Евген Гребінка, хоч від
від щирого серця заговорив Г. Квітка-Основяненко, та все ж це ніяк
не вистачало , щоб прогнати глуху темну ніч, що чорними крилами

царського орла розпиналася над Україною. Здавалося, немов вибила о
остання година для українського народу, що безпомічно котився до
безодні забуття, що потопав уже в російському багні.

А втім несподівано для всіх залунав грімкий голос: "Тобі кажу -
стань!" Такий могутній що враз пішов від нього відгомін по всій
широкий українській землі. Цей голос, як колись Христа, своєю си-
лою зумів мертвого воскресити до нового життя. Московські грабарі
засипали вже могилу над українським народом. Та жахнулися від неса-
мовитого дива, що мертвець зачинає дихати й відкриває очі.

Сталося чудо. Бо ціла минувщина, сучасність України промовила
устами одної людини. Так дійсно, одна людина своїм вишим полумяним
словом започаткувала наше національне відродження.

В особі нещасливого кріпака й царського вязня зіслало нам саме
Боже Провидіння Того, що врятував український нарід від мовного
загину. В найкритичнішому моменті нашої історії зявився на землі
Пророк, а з ним і осяяний сонцем національний світанок.

Найбільше значення Тараса Шевченка не в тім, що він був гені-
альний поет, визначний маляр, глибокий мислитель, активний громад-
ський діяч і творець Кирило-Методіївського Братства.

Мали і інші народи світової слави поетів, мистців і філософів,
що безсмертними творами збагатили духовний скарб своєї батьківщини
й людства.

Але тільки ми, українці, мали такого єдиного в своїм роді ве-
летня-Генія духа, слави й чину, що переріс їх усіх своїм історич-
ним післанництвом, воскресши свій нарід й наштовхнівши його непо-
борною волею до самостійного життя. Прояв цього духа відчуваємо в
його творчості:

Бо серце в мені скаче, душа радіє, запевнює мене надія,- ні,,
певність, що наша церква, наш народ не пропаде. Вона не скінчиться
за нашого життя: перейде на грядучі покоління. Але ті грядучі
покоління благословляти буде наш почин.

Ще багато потече крови, але на кістках тих мучеників встане
Україна, засяє своєю красою на всю землю. Україна мусить бути, не
пропаде народ, що видає з себе те славне лицарство - козацтво. Ми
здобуваємо собі волю наукою і мечем. Без великих жертв немає сво-
боди, нема волі.

Тарас Шевченко у своїм заповіті не завагався також відкрити нам
правду, що тільки через ворожу кров веде наш шлях до свободи й не-
залежности.

Думки Тараса Шевченка святі, як евангельські слова, бо ні час,

ні простір, ні змінливі умови не малийніколи не зможуть позбавити їх титанічної сили, постійної незбагненої вартости й гострої актуальности. Він національний Месія, що на сторожі, ним довершено воскресіння України, поставив невмирущого Духа свого слова й Чину, дав нам ясний дороговказ, що закликає до братерської єдности й до жертвенної любови Батьківщини та з рішучим наказом: "Боріться, поборите!" – спрямовує нас до нашої мети. Тоді й Сам Всевишній поможе нам увійти до власної хати, щоб стати в ній самостійним господарем, бо "в своїй хаті своя сила і правда і воля".

Л. Богдан.

НЕВМИРУЩІ СЛОВА Т. ШЕВЧЕНКА.

Всім нам вкупі на землі
Єдиномислія подай
І братолюбія пошли!
+ + +
...Поможи нам, ізбави нас
Вражої наруги!
Поборов ти першу силу,
Побори ж і другу,
Ще лютішу!..
+ + +
Не смійтися, чужі люди!
Церков-домовина
Розвалиться...І з під неї
Встане Україна.
+ + +
Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні моря поле.
+ + +
Свою Україну любіть,
Любіть її...Во время люте,
В остатню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.
+ + +
Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу...
. . . .
За неї душу погублю!
+ + +
Немає в світі України,
Немає другого Дніпра.
+ + +
Оживуть степи, озера,
І не верстовії, а
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святії
Простеляться...
+ + +
Чи буде правда між людьми?
Повинна буть, бо сонце стане
І осквернену землю спалить.
+ + +

...А щоб збудить ,
Хиренну волю, треба миром,
Громадою обух сталить,
Та добре вигострить сокиру -
Та й заходиться вже будить.
+ + +
Роботящим умам,
Роботящим рукам
Перелоги орать,
Думать, сіять, не ждать
І посіяне жать
Роботящим рукам.
+ + +
Учітися, брати мої,
Думайте, читайте.
І чужому научайтеся
Й свого не цурайтесь.
+ + +
І день іде , і ніч іде.
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки!
+ + +
Молітись Богові одному,
Молітись правді на землі,
А більш на землі нікому
Не поклонітись.
+ + +
Борітися - поборите...
+ + +
Сини мої на чужині,
На чужій роботі;
Дніпро, брат мій, висихає,
Мене покидає,
І могили мої милі
Москаль розриває.
+ + +
В СВОЇЙ ХАТІ, СВОЯ СИЛА
І СЛАВА І ВОЛЯ.

СУЗДАЛЬ РУЙНУЄ КИЇВ

758 років тому, 8 березня 1169 року відбувся похід українських
князів-перевертнів на Київ, столицю України. Сумне, а правдиве.
"Ціла хмара українських князів посунула нищити Київ, на славу
його північного суперника" - каже історик М. Грушевський.
Опанувавши під проводом Мстислава, сина Андрія Боголюбського,
столицю України, кинулись грабувати її.
"Смоляни, суздальці, чернигівці грабували Поділ, Гору й манас-
тирі, Софію, Десятинну Богородицю й не було нікому милосердя: цер-
кви горіли, християн убивали та брали в неволю.. Золото й срібло
зривали з ікон, книг, риз, забирали дзвони і всі коштовні речі",-
так описує цю сумну братовбийчу картину літописець. Історик подає
нам цей факт не лише для занотування його, але й для науки, до чо-
го доводять міжусобиці, які створили князі.
758 років тому зруйновано Київ - серце України. Зробили це кня-
зі підюджені суздальським ворогом, що вже тоді заздрим оком гля-
дів на велич Києва.
Звівши собі кубельце на півночі рішив нащадок Мономаха Андрій
Боголюбський знищити й пограбувати Київ, що своїми багатствами
й культурою приваблював владарів, щоб дати змогу розвинутися пів-
нічному Володимирові над Клязмою, де переніс свою столицю. Бажа-
ючи визволитися від переваги Києва на церковному полі, він "добром
і лихом заходився творити у себе митрополію. Наскрізь диспотичної
натури, Боголюбський не посягав на київський стіл, бо розумів, що
не зможе осідлати ані суверенности українських князів, ані своє-
рідного громадського й державного устрою України. Його стремління
й бажання йшли в цьому напрямі, щоб понизити й знищити ту велич
Києва, яку здобули його великі попередники князі: В. Великий,
Ярослав Мудрий, Володимир Мономах.
Вже перші Мономаховичі ставши самовладними володарями в Ростово-
Суздальщині пробували свою диспотичну владу поширити на решту земель
Київської Держави. Золотоверхий Київ манив їх, але згодом забажали
вони заступить цей старий український центр новим, етнічно відчу-
женим і політично ворожим. Це вдалося їм руками самих же українсь-
ких князів. Спільними силами, невдоволені пануванням Мстислава
Ізяславича, знищили вони велич Києва, а тим і могучість Українсь-
кої держави. Іконами, книгами, ризами й дзвонами Києва прибрали
й збагатили церкви ворожої столиці - Суздальської держави, Воло-
димира над Клязмою і Боголюбова.
Інтригами й підступами зумів Андрій Боголюбський довершити своє
діло.
З падінням Києва й могучости Київської держави почала рости н
нова держава на півночі, що стільки лиха принесла й несе Україні.
Коштом багатств України й коштом старої її культури повстала
Москва - новий осередок, який стремів і стремить тримати в своїх
пазурях всі українські землі лише тому, що користаючись з їх
багатств не допустити до створення такої української держави, що я
за часів наших славних і великих князів, своєю величчю не прить-
марила б Москву.

Ч.

---cccOooo----

ПО РОЗПАДІ ПОЛЬЩІ

Кінець 1939 року. Польща лежить роздерта між двома "союзниками" - гітлерівською Німеччиною та совітською Росією. Волинь, значна частина Галиччини окупована більшовицькими "визволителями".

Слідом за військом прийшли різноманітні "відділи пропаганди". Нестримним потоком плине пропагандивна література /заготовлена заздалегідь/ на площах міст, містечок ревуть гучномовці, в кіно-театрах демонструють радянські кінофільми. Весь могутній та забезпечений всіма можливими засобами радянський пропагандивний апарат в дії. Всюди мітінги, на якиу промовці вихваляють "радянський рай", щасливе життя колгоспників, великі заробітки та заможне життя робітників та трудящої інтелігенції. Все частіше і частіше можна побачити на вулицях людей в уніформі, яка там, в"раю" наводить жах на людність.

Не скінчився ще і перший місяць окупації, як почалися численні арешти. Брали поляків, які були на посадах в установах. Особливо ретельно полювали за нами українцями. Діячі "Просвіти", робітники кооперативів, священники, вчителі - це перші жертви "визволителів".
• Арештованих цілими потягами вивозили на схід в далекий Сибір та Урал.

Як правило сімя арештованого мусила їхати "на схід". Ці потяги являли собою жахливе видовище. Двері товарових вагонів щільно замкнені, чути плач жінок та дітей, але невблаганні люде в кашкетах з крівавно-червоними околишками - невблаганні. Їх вимуштрувано добре, їх не вилює дитячий плач,- вони сповняють свою службу з бездушністю роботів-автоматів...

Примусового вивозу "визволителям" замало: починається шалена агітація за добровільний виїзд на працю до СССР.

В часописах, листівках та на мітингах розхвалюється " щасливе, радісне життя, легка праця в копальнях, фабриках, гарантується заробіток, який забезпечує робітника.

На цей гачок чіпляється багато довірливих людей, які зголошуються на працю до СССР. Знову потяг за потягом сунуть вглиб "гостинної батьківщини трудящих" одурені люди. Завербовані везуть з собою ровери, інструменти, кравецькі машини, скрині з цінними речами.

На перших же станціях України вони бачать обдертих людей які нишком в розмовах з ними пошепки розказують їм про умови життя під Совітами. Туга та сум охоплюють "серця "добровільців", але вже пізно, треба їхати.

Значну частину "добровільців" спрямовано на шахти Донбасу. Через яких 3-4 тижні нові робітники добре вже ознайомилися з умовами життя на новому місті. Оселено їх часто в дерев'яних бараках. Відсутність наймінімальних умов для нормального життя, нечувана скупченість / 2-3 родини на кімнату 5х6 метрів, погані харчі, відсутність будь-якої можливости придбати одяг.

Через пару місяців розпродано все, що можна було продати: ровери, убрання...

Починається "самовільна втеча". Але рідко кому вдається дістатись до свого краю. Збігців виловлюють і вже як дезертирів запроторюють на тяжкі роботи до таборів, розкиданих по неосяжних просторах Сибіру.

Нещодавно було надруковано в часописах про поворот останніх поляків до Польщі з СССР. Загальна сума їх становить понад два млн. часописи з цілком зрозумілих причин не подають відомостей про кількість вивезених, але де-хто твердить, що їх було понад 3.500.000.
Де ж решта? Про вивезених українців ніде ні слова...Коли небудь світ довідається про жахливі наслідки роботи "визволителів" на зах. українських землях та про незчислені жертви Галиччини та Волині в наслідок "визволення" "єдинокровними братами зі Сходу".

В. Зуб.

З таборового життя.

ПОСИЛЮЙМО ПРАЦЮ!

З перших днів нашого прибуття до Корнбергу на повний хід розгорнулася господарська й культурно-освітня праця. Майже кожен таборянин горів одним бажанням - робити все корисне, щоб показати себе великим трудівником.

З дня в день покращувалась робота.

Та з листопадом минулого року, почався застій. Причина цього занепаду відома майже кожному таборянинові: погіршення умов еміграційного життя і найголовніше - тяжке щоденне моральне почуття й переживання кожного емігранта в звязку з безкінцевою роботою різних перевірочних комісій, "відвідинами"нас більшовиками, різними наклепами з Москви, наклепами затаєних гітлерівців.

Звичайно, нам українцям, що за все своє життя найбільше сприйняли мук і поневірянь від ворогів демократії - не може спокійно битися битися серце. Багатолітніх чоловіків, жінок, навіть дехто з юнаків, занурились в безпорадну розпуку. У наслідок цього

У наслідок цього, цієї зими гірше працювали майстерні, зупинили роботу деякі курси, були перебої навчання в школі, зовсім відійшов від праці драматичний гурток, відчувся занепад у всьому.

Звичайно, не зважаючи на все ми мусили б з дня в день працювати вперто. Та значить дехто з нас має мало сили волі, забуває слова Івана Франка: "Нехай ні жар, ні холод не спинить вас". А наше багатогранне мінливе життя вимагає особливої праці й напружень. Ніщо не може стати на перешкоді нам. Цю життьову істину вже багато усвідомило наших таборян і з початком весняного сезону енергійно включаються до праці.

Вже знову як три місяці тому, поставили свою працю ремісничі майстерні, почала працювати школа, З ініціативи культурно-освітнього відділу вже з тиждень як розпочали працю гуртки вивчення мов: англійської, німецької, французької та іспанської.

Але найбільш відчутне пожвавлення праці ві жіночій організації. Досить вдало проведений урочистий вечір памяти великої української поетеси-революціонерки Лесі Українки дає на майбутнє великі надії.

З початком весни береться по новому до праці спортове товариство "Дніпро", СУМ, пласт коша ім. Евгена Коновальця.

Піднятня праці - невідкладне завдання кожного таборянина, який любить свій нарід, свій край. Бо тільки, як казав великий письменник і громадський діяч Борис Грінченко: "Праця єдинна з неволі нас вирве". Тому підхоплюємо його заклик:

"Нумо до праці, брати!"

О. Чиненко.

ЗДОБУВАЙМО ФАХ!

Мати добрий фах - важливе для емігранта. Це дано вже усвідомило багато мешканців нашої оселі. Тому з першого дня існування ремісничої школи - з 14 лютого 1946 року численна кількість охочих почала її відвідувати.

Школа приваблювала тим, що тут можна було придбати знання з різних фахів: столярства, шевства, кравецтва, токарства, слюсарства, ковальства, бляхарства і т. д.

Рік навчання й праці не пройшов марно. Ті люди, які зовсім не мали фаху тепер можуть легко і самостійно працювати, виконуючи складні завдання.

серед великої групи добрих фахівців примірною роботою визначається столяр Ілько Розум. На початку навчання він зовсім не міг виконувати будьяких столярських робіт, але тепер дуже швидко й майстерно може виготовити стіл, стілець, двері, різні рами та інші вироби.

-Вчитись завжди треба. Хай ніхто з чужинців не скаже, що українці погані фахівці,- так говорить цей столяр.

Велику кмітливість виявили: Евстафій Кілик, Михайло Калинюк, Петровський та інші, які повністю виправдують звання столяра.

Чудово працюють нові бляхарі - Володимир Білокопитко і Артем Десятина: швидко й добре виготовляють відра та інші бляшані вироби.

Олександр Козубович - повністю опанував тонкістю праці токаря.

Ці нові фахівці - це кращі люди нашої оселі, які не легковажно дивляться на життя.

Але серед нашої громади ще іноді подибуються й такі, що не виправдують звання українці. Ось Йосип Яворський, ще на початку минулого року записався до школи, але що з того - не схотілося йому вчитися й покинув школу. А тепер замість того щоб працювати він лише байдаки бе.

-Соромно нам за таких байдужих людей як Яворський,- кажуть таборяни.

Ще гірше зробив В. Буряк, покинувши вчитися токарства, взявся паскарювати.

Це явище в нашому еміграційному колі - неможливе. Мусить кожен прикладати всі зусилля щоб бути добрим фахівцем.

К. Зозуля.

ЗУСТРІЧАЮЧИ ВЕСНУ...

Перший подих весняного вітру надає кожному з нас більше наснаги й бадьорости.

Весняні дні вимагають він нас ще більше працьовитости. Насамперед ми повинні подбати, щоб наша оселя набрала гарного культурного вигляду, щоб було/ як казали у нас на Україні, як у віночку.

Тому не гаючи жодного дня треба вже тепер розпочинати весняне очищення подвір, городів, вулиць, притаборових ділянок від брулу й сухої трави.

Крім цього вже тепер треба підготовлятися до посадки дерев і різних квітів. Необхідно дістати велику кількість лопат, різного насіння, домовитися з місцевою німецькою владою де можна дістати велику кількість дерев-молодняку.

Залишились лічені дні до праці на огородах, тому вже тепер треба дістати насіння різних огородніх культур, як цибулі, картоплі, огірків, томатів, капусти, перцю і т. д.

Це питання /дехто так думає/ на перший погляд, ніби для нас, - скитальців, не важливе. Це не вірно. Ми мусимо, де б не були, - зразу ж приступати до любої праці і на кожній ділянці показувати велику трудолюбивість українців.

Тож, не гаймо весняних днів.

О. [illegible]стич.

ПРАЦЯ ЖІНОЦТВА

Українське громадянство на еміграції працює на всіх ділянках життя, так як це дозволяють таборові умови. Не годиться згадувати, що легковажити собі працю жінок в нашому таборі. Не всі мешканці Корнбергу цікавляться працею жінок, а великий відсоток людей недооцінює праці жіноцтва, мовляв "кухня - це держава жінки". Це - шкідливе поняття, бо жінка може виконати, й то дуже добре, працю на будьякому громадському відтинку.

Жіноче обєднання в Корнберзі почало свою діяльність ще з 30 грудня 1945 року. Кожна реферантура подала письмові звіти річної праці в кінці 1946 року.

Початкова праця жіноцтва зустрічається з великими перешкодами. Брак приміщення, а з другої сторони - пасивне ставлення жінок. Українське жіноцтво повинно б відчувати потребу своєї організації, а цього на жаль не було. Відношення чоловіків, як звітує сама голова жіночого обєднання, було досить невирузуміле, так що треба було прикладати багато зусиль щоб добитись прав жінок. Коли ж остаточно всі труднощі були поборені жіноцтво працює в міру спроможности солідно й віддано для добра своїх же мешканців.

1946 році організовано робітні й майстерні: кравецьку, вишивок, направи старих речей, трикотажну, пральню, забавок і пантофель.

В цих робітнях працювало 80 жінок. Проваджено курси: куховарські, /закінчило 12 жінок/, крою і шиття /закінчило 23 жінки/, Всім жінкам що закінчили курси видано посвідчення підписані керівництвом УНРРА

Дуже гарно працювала робітня ляльок та забавок, /проваджена п. Удою/, яка найбільше допомогла нашим найменшим, які не дивлячись на важкі обставини потребують забавок. Не один американець тримає в своїй кімнаті гарні ляльки в гарному українському строї, яка нагадує йому напевне щось миле.

Трикотарська робітня теж найбільше займалася дитячими речами. Кравецька робітня під керівництвом П. Чемеринської випустила велику кількість виробів, не тільки для приватного вжитку таборян, але для поодиноких організацій, наприклад: пошиття запорожських костюмів, костюмів для танцюристів, пластових відзнак, спортових відзнак та відзнак УНРРА.

Робітня вишивок спричинилася до того, що українська вишивка знайшла в чужинців повне признання, а навіть захоплення. Керує робітнею п. Крушельницька. Працює 12 жінок.

Завданням суспільної опіки жіночого обєднання. було помагати хворим, що находилися в таборі та поза табором і провірити мешканеві умови під гігієнічним оглядом. Вжито заходів в справі моральної п опіки над дівчатами. Влаштовано чотирьохтижневі курси вагітних жінок яким видано: пеленку, сорочинку, ванну іт.п. Діти дошкільного віку одержували одяг, білизну і взуття.

Культурно-освітній відділ працює на таки відтинках: влаштування імпрез, відчитування рефератів, ліквідація неписьменности. Було влаштовано імпрези: Маланчин вечір, академія в честь О. Бесараб, свято призначене памяті Л. Українки, спільне свячене, в місяці травні влаштовано свято матері. Діти садку давали свій попис. Прочитано реферати: виховання молоді в дошкільному й шкільному віці, жінка в твора Л. Українки", "Українська жінка в боротьбі за рідний край", "Олена Пчілка, життя і творчість". На медичні теми: "Загальне поняття про гігієну", 4Інфекційні захворування", 4Венеричні хвороби".

Обєднання брало активну участь в святі Св. Миколи, обдаровуючи дітвору. Живу участьприйняло в організації таборової виставки

українського мистецтва та виставці в м. Касселі даючи багато експонатів. Ц
Цей короткий перелік . ... цілорічної праці повинен дати мешканцям табору образ праці жінок, котрі не зважаючи на невідповідні умови щиро й віддано жертвують своє знання для добра суспільности.

---oooOooo---

СПОМИН ПРО НАШИХ УПОКОЄНИХ

Як знаємо, вже на початку створення нашого табору довелося нам на віки попрощатися із професором Віктором Злотчанським - активним борцем за волю й самостійність України. Його бурхливе життя й діяльність було віддане тільки для неї. Він аж до останнього удару серця не здавав своєї справи.

Помер Віктор Злотчанський ще в Касселі 26 листопаду 1945 року /на 71 році свого життя/, в час приїзду українців до Корнбергу. Тоді переїжджаючі рішили тіло упокоєного не залишати, а перевезти з собою до нової оселі і тут гідно поховонити.

Дальшими жертвами нашої корнбергської сім'ї були такі емігранти: Нестор Ростковим /28 р./, Михайло Коростіль /24 р./, Василь Грабюк /36 р./, Михайло Завидовський /20 р./, Степан Гусар /63 р./, Іван Гаврильчук /46 р./.

Останнім добрим вчинком для упокоєних від нас було б те, щоб ми, як слід подбали про їх могили. Могили повинні нами так добре поставлені, щоб після нашого залишення їх - це справді були б гідною памяткою. Упокоєні, які не мали тут ні батьків, ні будького з рідних, зобовязують нас подбати про їхні могили. Ми це зробимо для них. Наші дівчата тако ж потурбуються щоб могили разом з весною були прикрашені квітами.

Цим ми докажемо свою любов до наших утрачених братів, які смертю покінчили свій тернистий шлях і успокоїлися в Бозі.

Нехай для них чужа земля пером буде!

-----oooоOoooo-----

С п о р т.

ПІНГ-ПОНГ

Першого березня ц. р. в м. Ашафенбурзі відбулися товариські обласні змагання за першість в грі "стук-пук" /пінг-понг/. Приймали участь три товариства з таборів Ашафенбург, Корнберг, і Майнц-Кастель.

Перше місце в грі досягли ашафенбургці спортивного товариства "Запоріжжя", друге - корнбергці, спортового товариства " Дніпро".

Ш А Х И

Декілька днів тому в нашому таборі відбулися змагання шахістів двох товариств: "Дніпра" /Корнберг/ і "Тризуба" /Герсфельд/. Першість і майстерність показали шахісти нашої оселі. Вислід 7:4 в користь корнбергців.

------oooOooo------

З ІНІЦІАТИВИ ЖІНОК.

Нещодавно мешканці нашої оселі могли почути реферат: з "Життя і і літературна діяльність Л. Українки". Чудесно продекламовані вір-

С У Д

ЛЮДИНА "ІНТЕРЕСУ"

8 березня таборовий суд розбирав справу негідного вчинку Миколи Козаря.

...Декілька тижнів тому мешканець сусідного табору Солтис віддав Миколі Козаревві /завідувачеві шевської майстерні/ шити чоботи. Та Солтисові трапилося нещастя - його пограбовано. Тому він не міг виплатити належної суми за пошиті чоботи й вирішив дати в заклад дорогоцінний годинник, доки роздобуде грошей.

Та коли не встиг Солтис своєчасно зявитися, Козар використав для "інтересу" - продав годинник за велику суму, заявляючи що взяв за нього лише 1200 марок /хоч продав значно дорогше/.

Коли Солтис прибув то Козар гнівно заявив йому:

-Нічого нам говорити. Я продав годинника, бо ти вчасно не приїхав.

- Ну, то віддайте мені хоч решту - 200 марок.

-. Не буде того. Я б за цей час мав би великий інтерес.- так відповів Козар. Він не подумав, що до нього прийшов його ж знедолений брат, який знаходиться в тяжких умовах.

Так ця людина "інтересу" навіть перед судом не здрігнулася, не засудила свого негідного вчинку, заплямувала свою честь.

Всі присутні були обурені хитрими комбінаціями Козаря, який визначився тим, що любить легку наживу. Вони задоволені вироком суду, який присудив Козареві негайно повернути належну суму потерпілому й перед управою табору поставити питання про перебування цього "комбінатора" на посаді завідувача шевської майстерні. Адже Козар не одним випадком заплямовував свою честь.

О. Стрий.

---oooOooo---

ПІВДЕННА АФРИКА ПРИЙМАЄ СКИТАЛЬЦІВ

Як довідуємося з останніх джерел Південно-Африканські власті, що займаються справою іміграції до своєї країни, заявили свою згоду взяти багатотисячну кількість скитальців.

В першу чергу, і то негайно/ буде прийнято робітників різного фаху: особливо текстильників, машиністів, радіотехніків, токарів, друкарських складачів та інших. Посланці від іміграційної власті цієї країни незабаром почнуть вести реєстрацію.

Пізніше буде набір рільників незалежно від їх віку і родинного стану. Першість в цьому матимуть агрономи й садоводи. К

Клімат Південної Африки сприятливий для здоровя. Літо сухе - пекучіше ніж на півдні України.

Південна Африка під опікою Англії. Лад зразково демократичний. Цій країні належить велике майбутнє. Кожен трудівник може жити вільним і гарним життям.

---oooOooo---

Видає культурно-освітній відділ табору.

Редагує колегія.

The ukrainian Camp News paper ,,ABROAD'' CORNBERG.